

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Ministeri Aströmön raportti no 1.

Washington.

9/3 1941.

LEGATION OF FINLAND
WASHINGTON, D. C.

Maaliskuun 9 p. 1931

2	175/ke	91
27/3.31		
5	Cg	

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden raporttini
no. 1, joka sisältää
katsauksen tilanteeseen kongressin istuntokauden
päätyttyä.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman
kunnioitukseni vakuutus.

L. Astor

Herra Hjalmar J. Procopé
Ulkoasiainministeri
y.m., y.m., y.m.
Helsinki

2/148 Pa... 31
 28/3.31
 5 Ca

Washingtonissa olevan lähettilään

vuoden 1931 raportti

N:o 1

maaliskuun 9 päivältä

Katsaus tilanteeseen kongressin istuntokauden päätyttyä.

Maaliskuun 4 p:nä päättyi kongressin n.s. lyhyt istunto-
 kausi. Samalla päättyi kahdeksi vuodeksi valitun kongressin toi-
 miaika, ja uuden joulukuun alussa vakinaiseen istuntoon kokoontu-
 van kongressin, edellisenä syksynä valittuine jäsenineen, toimi-
 aika alkaa. Monien taktillisia tarkoituksia pääasiassa tavoit-
 televien pyrkimysten ja kinastelujen joukossa viime kongressikau-
 tena esiintyi yritys pakottaa presidentti kutsumaan kokoon kong-
 ressin ylimääräinen istunto. Se epäonnistui ja kongressi kokoon-
 tuu jälleen vasta joulukuulla, jollei jotain aivan erikoista syy-
 tä vastedes ilmaannu ylimääräisen istunnon pitämiseen. Odotetaan
 että edessä olevalla yhdeksän kuukauden väliajalla tulee olemaan
 terveydellinen vaikutus talouselämään. Epävarmuuden, joka aina
 liittyy suurten taloudellisten kysymysten käsittelyyn kongressis-
 sa, katsotaan nykyisenä pulakautena olleen haitallisemman kuin ta-
 vallisesti.

Päättyneen kongressin käsiteltäviksi jätetyistä ulkopoliit-
 tisia kysymyksistä ainoastaan maailman tuomioistuimeen n.s.
 "Rootin kaavan" perustalla liittymistä koskeva oli ensiluokkaisen
 tärkeä. Kuten lähetystö kirjeessä aikoinaan tiedotti senaatin
 ulkoasiain valiokunta (10 äänellä 9 vastaan) päätti lykätä lau-
 sunnon antamisen toiseen istuntokauteen. Tämän päätöksen mainit-
 tu komitea uudisti helmikuulla kun senaattori Walsh, Montanasta,
 koetti saada edellisen päätöksen kumotuksi. Näin ollen se tais-

telu, joka epäilemättä tästä asiasta syntyy, lykkäytyi ensi istunnoksi.

Venäjän tuonnin poissulkemista koskevat ehdotukset joutuivat saman kohtalon alaisiksi, kuin muut tuontikiellon aikaansaamista koskevat ehdotukset: nimittäin edustajahuoneen finanssikomitea lykkäsi niiden käsittelyn toiseen istuntokauteen. Ainoa Venäjän tuontia silmällä pitäen laadittu ehdotus, joka joutui edes edustajahuoneen istunnossa käsitellyksi ja hyväksytyksi, joskin se jäi vaille senaatin hyväksymistä, oli n.s. Kendall-lakiehdotus. Se olisi muuttanut pakkotyötäkäyttään valmistettujen tavarain maahantuontikieltoa koskevan tariffilain kohdan (Sec. 307) voimaantumispäivän huhtikuun 1 p:ksi 1931. Sec.307:n määräyksiä oli lakiehdotuksessa tiukennettu koskemaan pakkotyön käyttöä myöskin kuljetuksessa ja lastauksessa, eikä vain valmistuksessa. Kun asia senaatissa finanssikomitean päätöksestä jäi ratkaisematta, ehdotus tuskin joulukuulla tulee esille, koska sec.307 astuu muutoinkin voimaan tammik. 1 p. 1932. Voi olla mainitsemisen arvoista, että Kendall-ehdotuksen käsittelyn yhteydessä vastustajat eivät puhuneet Venäjän tuotteista vaan Sumatran sikaaritutapakasta, jota käytetään Yhdysvalloissa sikaarien päällyspehtinä, sekä kumista. Huomautettiin että kun pakkotyön kanssa rinnastetaan "indentured labor" (katso v.v:n rap. 16 siv.3 huomautusta) määräys koskee siirtomaissa varsin yleisesti esiintyvää sopimuksen perustalla hankittua työtä, joka ei ole vapaata työtä amerikalaisessa mielessä. Ei siis näköjään vastustettu asiaa mikäli se kohdistui Venäjän tuotantoon.

Toimenpiteet tuontikieltojen aikaansaamiseksi Venäjän tuotteille jäävät valtiodepartementin voimassaolevoin vankityömääräysten perustalla ^{ratkaistaviksi} (*) Mainittu departementtihan kyllä, kuten lähetys-

*) Tässä yhteydessä voi olla syytä oikaista v.v. raportissani oleva erheelliseksi osoittautunut viittaus siihen että dumpingmääräysten soveltaminen venäläisiin tuolitikkuihin olisi saanut aikaan venäläisten tikkujen poissulkemisen tšekkiläisiltä markkinoilta, ku-

tö kirjjeessä no. 263 on tiedoittanut, on julistanut todetuksi vankityön käytön Pohjois-Venäjän metsä-alueilla. Tällöin jää tuojain todistettavaksi, etteivät saapuvat puutavaralaivaukset sisältä vankityöllä tuotettuja tavaroita. On merkillepantavaa, että täällä jokseenkin yleisesti otaksutaan, sellaisillakin tahoilla, joilla täysin käsitetään venäläisen tuonnin vaara ja toivottaisiin sen estämistä, venäläisten puutavarain ja venäläisen paperipuun pääsevän sisään, siten että esitettävissä olevat todistukset tullaan ottamaan täydestä. Se pian nähtänee koskapa lehdissä on näkynyt sähkösanoma, että Venäjältä on koelaivaus jo tulossa.

Pääosa päättyneen kongressin kauden keskusteluista ja taisteluista näytti keskittyvän kaden (kuivuudesta johtuvan) ja työttömyyden aiheuttaman häätätilan guttamiskysymyksiin. Olot ja probleemit Yhdysvalloissa ja Suomessa ovat siksi erilaiset, ettei näistä pohjaltaan laajalti periaatteellisista taisteluista tässä lie-
ne syytä mainita muuta kuin että hallitus ja sitä kannattavat säännölliset republikanit koettivat ^{jättää} yksityiselle aloitteelle, osavaltioille ja kunnille mahdollisimman suuren osan avustusvelvollisuudesta, vastustajain koettaessa saada aikaan varojen myöntämisiä sellaisissakin tapauksissa, jotka ilmeisesti olivat vastoin tähänmennessä noudatettuja traditioita. Pulakauden vaikutusta saattoi huomata kongressin myöntämien varain kokonaissumman suuruudessa. Se kohosi yli 5 miljardia dollaria ollen suurin kokonaismäärä välittömästi sota seuranneitten vuosien jälkeen. Edellisellä istuntokaudella vastaava summa oli 4,800. Presidentin ^{ja} hallituksen kannattajain varoituksista huolimatta pulakausi tuli kongressin päätöksissä kuvastumaan mainitulla tavalla. Maassa, jossa hallituksella on rajaton luotto, ja lainat halvoilla ehdoilla saatavissa se luonnollisesti merkitsee suhteellisen vähän. Eräs toimenpiteen tarkoitus oli. Antidumping määräyksiä onkin sovellettu vain asettamalla lisätulli ja venäläisiä tikkuja tuodaan maahan edelleenkin.

senlainen, pääasiallisesti periaatteellinen kysymys asetti presidentin ja kongressin enemmistön jyrkkään ristiriitaan, nimittäin kysymys erään voimalaitoksen (Muscle Shoals) ja siihen liittyvän typpitehtaan käyttämisestä federaalivaltion yrityksenä. Kongressi päätti asian, mutta presidentti teki päätöksen mitättömäksi vetollaan, jonka kumoamiseen tarvittavaa kvalifioitua enemmistöä kongressissa ei saatu aikaan. Presidentin kanta, hänen jyrkästi vastustaessa "valtion sellaista toimintaa jonka tarkoitus on kilpailu maan kansalaisten kanssa" jäi siis voimaan. Veteraanivastuksia koskevia päätöksiä vastaan presidentti myöskin pani vetonsa, mutta se hänestettiin kumoon.

Mainitut vetot näkyvät synnyttäneen edullisen reaktion kautta maan. Ne tulevat ilmeisesti vahvistamaan sitä presidentti Hooverin suosion lisääntymistä mikä viime aikoina on tullut näkyviin eri muodoissa kautta maan. Kuten yleisesti tunnetaan presidentti on, kuten vastaavanlaisissa tapauksissa yleensä tapahtuu, pidetty syyppäänä taloudelliseen pulaan ja hänen kansansuosioonsa, oman puolueenkin piirissä, on ollut mahdollisimman matalalla. Nyt on olemassa selviä merkkejä siitä, että mieliala hänen suhteensa on kääntymässä. Pula aletaan käsittää yleismaailmalliseksi ilmiöksi ja presidentin suuret ansiot esilletulleiden kysymysten järkipäisessä käsittelyssä alkavat tulla huomatuiksi.

Presidentti-kaudella sattuvan lyhyen istuntokauden päättyessä tavallisesti ryhdytään jo valmisteluihin seuraavia presidentinvaaleja varten. Niin on nytkin asianlaita. Demokraattien kansalliskomiteassa puheenjohtaja Raskob pani asiat alulle saattamalla kieltolakikysymyksen kiihkeän keskustelun kohteeksi, esittämällä ajatuksen, että demokraattien olisi ohjelmaan otettava alkoholikysymysten osavaltiolle siirtämistä koskevan kohdan. Kansaslainen republikaaninen senaattori Capper vähän sen jälkeen esitti ajatuksen, että presidentti Hoover'in olisi ensi vaaleissa republikaanien eh-

dokas jyrkällä kielto lakiohjelmalla. Demokraattien tapauksessa esitetty ajatus sai aikaan kiukkuisia vastaväitteitä pääasiassa Etelästä. Senaattori Capperille vastattiin New Yorkista päin että ehdottomasti kuiva ohjelma tietäisi luultavasti sen, että New Jersey, New Yorkin, Ohion ja Illinois'n äänet jäisivät republikaaneilta saamatta, eikä republikaanien endokkaalla olisi mahdollisuutta tulla valituksi. Puolueitten väliseksi riitakysymykseksi kielto lakia siis tuskin voidaan tehdä. Republikaaniset "insurgentit" eli edistysmieliset, kuten he itse sanovat, ovat myöskin eri mieltä tämän kysymyksen suhteen. He tulevat lähipäivinä pitämään neuvotteluja. On kuulunut puheita, että tilaisuuteen on osanottajaksi kutsuttu Franklin Roosevelt, New Yorkin demokraattinen kuvernööri, josta viime aikoina on paljon puhuttu mahd. demokraattisena presidenttiehdokkaana.

Taloudellisen elämän vilkastumiseen viittaavista merkeistä on viimeisinä viikkoina kuullut puhuttavan aika paljon. Merkit ovat kuitenkin vielä niin ristiriitaisia, että lienee varovaisinta vielä toistaiseksi suuntautua epäilevästi siihen, oikeuttavatko ne päättämään, että oltaisiin menossa nousukautta kohti. Pääasiassa viitataan autotuotannon lisääntymiseen viime kuukausina. Luultavasti lähinnä seurauksena siitä, terästeollisuudessa on voitu lisätä tuotantoa. Puhutaan myös puuvillatekstiiliteollisuuden tilan paranemisesta viime aikoina. Nämä ilmiöt kuitenkin voivat myöhemmin osoittautua tilapäisiksi. Maatalouden ja rakennustuotannon alla mitään selviä paranemisen merkkejä ei voida esittää, lukuunottamatta pientä kohoamista puuvillan hinnoissa. Mitään äkkiniäistä suunnan muutosta kukaan ei tunnu odottavan ja laskeetaan siihen, että ne uudestaan järjestelyt joihin tuotannon eri aloilla ollaan pakoitettuja ryntymään tuotantokustannusten vähentämiseksi, tulevat aiheuttamaan hintatason jäämisen entistä paljon alemmaksi ostohalun lisääntyttyäkin. Jos kaikki nyt suunnitellut,

taloudellisempää käyttöä tarkoittavat yhteensulattamiset, rautatieyhtiöitten ja teollisuuslaitosten, suhteen toteutuvat, niistä jo odotetaan säästöjä, jotka mitä huomattavimmin tulevat vaikuttamaan entistä alhaisemman hintatason säilymiseen.

L. Astor

SUOMEN LÄHETYSTÖ
WASHINGTON, D. C.

N:o 440

Maaliskuun 14 p. 1931

AW	2145	1931
1/4.31		
5	08	
100		

Ulkoasiainministeriö

Helsinki

Korjaus Washingtonin-lähettilään raporttiin no. 1.

Lähetystö pyytää kunnioittaen kiinnittää Ministeriön huomiota siihen, että otsakkeessa mainitun raportin 2 sivun viimeisen kappaleen ensimmäisen lauseen tulee kuulua seuraavasti:

"Toimenpiteet tuontikieltojen aikaansaamiseksi Venäjän tuotteille jäävät valtiovaraindepartementin voimassaolevain van-
kityömääräysten perustalla ratkaistaviksi."

Toimeksi saanut

Milo/duur
Lähetystösihteeri.

NI:HB

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA: _____

Ministeri Astorian raportti no 2.

Washington.

13/4-38.

Finnish Legation

Huhtikuun 16 p. 1931

LÄHETYSKÄRTTI		
4/145 ae. P. O. 91		
2/5. 31	2	LII
RYHMÄ	OSASTO	ALUE
5	Ch.	

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden raporttini
no. 2, joka sisältää

Wall Street-kuulumisia ja Babsonin ennusteluja.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman
kunnioitukseni vakuutus.

A. Alton

Vapaaherra A.S. Yrjö-Koskinen
Ulkoasiainministeri
Helsinki

Washingtonissa olevan lähettilään

vuoden 1931 raportti

N:o 2

huhtikuun 13 päivältä

4/13/31		
2/5.31	2	111
RYHMÄ	LUOKA	ASIA
5	C8	

Wall Street-kuulumisia ja Babsonin ennustelut.

Olin viime keskiviikon New Yorkissa keskustellen m.m. pankkimiesten kanssa nykyisestä obligatiomarkkina tilanteesta. Tapasin vain hrt. Schoepperle ja Rosin City Companyssa ja rahojen sijoittajia tiedoilla varustavan Standard Statistics Companyn johtajan H.G. Parkerin, sekä Kuhn Loeb & Co:ssa herrat Otto Kahn, Hanauer ja Strauss, keskustellen finanssitilanteesta pääasiallisesti kahden viimemainitun kanssa.

Helmikuun alussa New Yorkissa käydessäni tilannetta ulkomaisten lainojen ympärillä katsottiin niin suurella pessimismillä, että pitäen silloisia lausuntoja liian yksipuolisesti synkän kuvan luovina, en katsonut asianmukaiseksi silloisista keskusteluista tiedoittaa.

Eräs asia, johon Mr. Schoepperle silloin viittasi, voi tässä olla mainitsemisen arvoinen. Hän huomautti, että 1929 vuoden kriisin jälkeen varoja sijoittavan yleisön luottamus pankkien arvopapereista levittämiin tietoihin on vähenemistään vähentynyt, joten pankkien harjoittaman valistustyön ja propagandan tehokkuus on suureksi osaksi hävinnyt. Nykyään sijoittava yleisö tietoja etsiessään kääntyy sijoittajia tiedoilla varustavien tilastotoimistojen puoleen.

Pöhdittäessä kysymystä Suomen luoton aseman parantamisesta, Mr. S., muistuttaen siitä, kuinka minä vuosia sitten sain aikaan Suomen luoton luokituksen koroittamisen entistä korkeampaan

luokkaan Moody's Investment Service nimisen toimiston julkaisuis-
sa, Mr. S. ehdotti yhteistoimintaa erinomaisen laajaa ja hyvää
kundipiiriä palvelevan Standard Statistics Companyn harrastuk-
sen herättämiseksi suomalaista luottoa kohtaan, lähinnä päämää-
ränä saada se julkaisemaan erityisen Suomea koskevan kiertokir-
jeen. - Yhtenä nivelenä sovittujen toimenpiteiden ketjussa oli
minun keskiviikkona tapahtunut keskusteluni Mr. Parkerin kanssa.
Keskustelu ei tuloksiensa puolesta olisi mainitsemisen arvoinen,
mutta siinä Mr. Parkerin puolelta esitetyn argumenteerauksen yk-
sipuolisuutta voidaan tavallaan pitää karakteristisena esimerk-
kinä rahansijoittajain kannasta. Mr. Parker nimittäin koko ajan
johti keskustelun vain yhteen kysymykseen ja sen haarautumiin,
Venäjän naapuruuteen ja siitä johtuviin erilaisiin vaaroihin,
selittäen sen joka tapauksessa olevan pinnalla sijoittajain mie-
lissä. Koetin luonnollisesti parhaani mukaan lieventää hänen
luulojaan. Tässäkin tapauksessa näytti tehokkailta argumenteil-
ta huomautukset, että Suomi vanhastaan on ollut tullirajalla
eroitettu Venäjästä erityisenä finanssialueena, ja että se on
etäällä nykyisestä Venäjän pääkaupungista ja syrjässä Venäjän
varsinaisista kulkuteistä, sekä että se sisäisesti on kutakuin-
kin puhdas kommunismista. Erityisesti Mr. Parkeria tuntui kiin-
nostavan kysymys siitä mahdollisuudesta, että Venäjä ryhtyisi
dumpaamaan puuvanuketta ja paperia. Huomautin paperiteollisuu-
den luomisen ja tuotannon kvaliteetin saavuttamisen ja ylläpitä-
misen monimutkaisemmaksi asiaksi kuin puutavaran sahaamisen, ja
että sillä alalla kilpailijoina eivät olisi vain Suomi ja Skan-
dinavian maat, vaan myöskin Kanada ja muu paperiteollisuutta har-
joittava maailma, joten suurempaa, häiriöitä synnyttävän kokoista
dumpinkia pystyisi vain jättiläiskokoinen teollisuus harjoitta-
maan, eikä sellainen synny puhaltamalla. Huomautin myös, että
venäläisten intressi tietojeni mukaan, on vasta kiinnitetty ky-

synykseen paperikoneiden valmistamisesta Venäjällä, joten teollisuuden luominen on pitkän ajan takana.

Venäjän olot ja asiat ovat viime kuukausina olleet erittäin vilkkaan huomion esineenä Amerikan sanoma- ja aikakauslehdissä, eikä Mr. Schoepperle talvella kyllä syyttä huomauttanut, että kaikki Venäjää koskeva publisiteetti tietää yhtä paljon publisiteettia Suomen luottoa vastaan. - Varsin todennäköistä on, että nämä asiat olivat Mr. Parkerin mielessä etualalla juuri tuon Venäjän publisiteetin takia.

Kun edellä mainitun keskustelun jälkeen ilmaisoin saapuvilla olleelle Mr. Schoepperlille pettymykseni keskustelun yksipuolisuuden johdosta, hän kirjeessä julkilausui omat näkökohdansa. Jäljennän niistä tähän osan, koska siitä ilmenee Amerikassa kaikilla aloilla johtavissa piireissä aivan yleinen piirre, nimittäin henkilökohtaiselle kosketukselle annettu merkitys:

"More important, it enables him to visualize the type of people who make the Republic of Finland. Even if there was too much emphasis on the Russian question, Mr. Parker will no doubt always feel that he is closer to Finland than he was before he met you and will have a better understanding and appreciation of Finland's problems. In that respect I think your interview with him was a very definite gain, both for Finland and the Standard Statistics Company".

Mr. Parkerin ennakkoluuloja Suomen suhteen kyllä ei saatu häviämään, ehkä vähän heikkenemään. On epäilemättä vielä pitkän työn ja monenmitkan takana ennenkuin Standard Statistics Co. saadaan, jos saadaan, Suomen hyväksi esiintymään.

Kuten viime vuoden raportissani N:o 14 ilmoitin, Mr. Schoepperle syksyllä sanoi Suomen luottoa hoitavain pankkimiesten joutuneen hyvinkin selvästi kokemaan, että silloiset epäedulliset tiedot Suomesta olivat tehneet sijoittajat levottomiksi Suomen obligatioiden suhteen, mutta että suuret noteerausten heilahdukset alaspäin sittenkin johtuivat pääasiallisesti yleisestä, lähinnä Etelä-Amerikan ja Saksan tapahtumain aiheut-

tamasta epäluulon puuskasta ulkolaisia obligationeja kohtaan. Nyt puheet viittasivat siihen, että nuo syksyiset epäedulliset tiedot olivat jo muistista hävinneet tai häviämässä. Puheen aiheena oli sensijaan New York Timesin edellisessä sunnuntainumerossa pääkonsuli Altion nimessä julaistu sympaattinen kuvaus presidentti Svinhufvudista. Varsinkin Mr. Otto Kahn innostuneesti ja kaunopuheisesti asiasta keskusteli. (Kirjoitus, joka lähetettiin Ministeriölle kirjeen no. 605, huhtik. 7 p:ltä, mukana, oli amerikalaisen mentaliteetin erinomaisen taitavasti huomioimottaen laatinut Columbia yliopiston apulaisprofessori hra John Wuorinen. Sillä täytettiin tila, jonka lehti oli tarjonnut käytettäväksi korvauksena presidenttivaalimme yhteydessä lehteen liivahtaneista väärän käsityksen luovista Kööpenhaminasta saadusta uutisista, joiden suhteen toimitus ei ollut harjoittanut syksyllä lupaamansa laatuista kontrollia.)

Helmikuulla luonani erästä iltaa viettäessään Mr. Strauss sanoi jonku aikaa aikaisemmin huomauttaneensa jollekin City Companyn johtajalle, että olisi tehtävissä sievä affääri ajamalla Suomen obligatiot sille tasolle mille ne oikeastaan kuuluivat. City Companyn mies oli vastannut, että hän sen kyllä uskoi mutta ettei hänen pankillaan nykyään ollut mahdollisuutta tuollaisten affäärien tekemiseen. Mr. Strauss selitti sen niin, että City Companyn varat ovat vielä pörssikriisin ajoilta liiaksi sidotut eräänlaisiin osakkeisiin, varsinkin kuparipapereihin. Omasta puolestaan hän lausui arvelun, että miljoona dollaria taitavasti käytettynä riittäisi Suomen obligatioiden kurssitason nostamiseen. Kysästykseni, eikö Kuhn Loeb harrastaisi tuollaisen pienen affäärin tekemistä, hän vastasi etteivät he periaatteesta muitten hoitamiin lainoihin sekaannu, eivätkä mainitunlaisia affäärejä sellaisinaan harrasta.

Helmikuun loppupäivinä alkaneesta, maaliskuun 30 päivän tienoilla huippunsa saavuttaneesta ulkolaisten obligatioiden kurssin kohoamisesta keskiviikkona puhuttaessa minulle kerrottiin, että kohoava liike oli saanut alkunsa Europasta käsin tulleiden, kasvavien ostomääräysten vaikutuksesta. Hintojen jonkun aikaa kohottua amerikalaiset ostajat olivat ruvenneet ostamaan. Heidän ostomääräystensä huomattavassa määrin markkinoille ilmaantuesssa ostot Europasta päin olivat lakanneet. Amerikalaisen innostus kuitenkin ei jatkunut kauvaa. Seurasi taas lasku ajaen obligatiot nykyiselle tasolle, joka kuitenkin on syksystä säilynyttä tasoa huomattavasti korkeampi.

Mr. Strauss selitti ulkolaisiin obligatioihin pitkin linjaa kohdistuneen laskun aiheutuneen ennen kaikkea kolmen tiedonmielää masentavasta vaikutuksesta, nimittäin Perun maksujensa laiminlyöntiä, Managuan maanjäristystä ja australialaisen (U. Etelä Walesin) uhkaamassa ollutta maksujen laiminlyöntiä koskevat tiedot. Varsinkin viimeksi mainittu tieto, puheen ollessa anglosaksien asunasta maasta, oli vaikuttanut erittäin voimakkaasti. Hän nimenomaa huomautti, että New Yorkissa eroittelutta ulkomalaisissa lainoissa ilmennyt reaktio on varsin ikävä osoitus siitä, kuinka kehittymättömästi New Yorkin markkinat, ainakin tällaisena epänormaalina aikana, käsittelevät ulkolaista luottoa yhtenä ryhmänä, tekemättä suurtakaan eroa yksityisten maiden välillä. Tarvittaisiin vain, että joku Euroopan maa Perun tavoin laiminlöisi maksunsa, ja siitä syyttömät joutuisivat syyllisen kanssa kärsimään arvaamattomassa määrin, hän huomautti.

Yleistä tilannetta arvopaperimarkkinoilla Mr. Hanauer kuvasi seuraavasti: Aivan ensiluokkaiset hyvin tunnetut lainanottajat voivat nykyään myydä kuinka suuria lainoja tahansa ja niillä on heti ottajia, korkokannan mataluudesta riippumatta,

eikä tarvitse pelätä emissionin suuruuden aiheuttavan alaspäin menoa hinnassa. Mutta aivan ensiluokkaisina pidettyjen lainanottajien piiri on suuresti supistunut. Hänen viimeiset kokemuksensa olivat New Yorkin kaupungin ja Grand Central rautatien lainojen myymisestä. Edellinen oli mennyt tunnissa, ilman vaihua. Jälkimmäinen, jonkalaiset ennen ovat olleet vaivattomasti sijoitettavia, oli saatu sijoitetuksi suurella työllä ja vaivalalla. Alapuolella edellämaintitunlaisten oleville lainoille ei tällä hetkellä eikä kait pitkään aikaan tule olemaan markkinoita New Yorkissa.

Yhtenä kuvaavana piirteenä nykyiselle tilanteelle on vaikeus myydä lyhytaikaisia lainoja. Kuten muistettane (v.v:n rap. 10) Mr. Schoepperle viime kesäkuussa viittaili siihen, että nykyinen aika voisi olla edullinen lyhytaikaisen luoton käyttämiseen. Nyt hän vakuutti lyhytaikaisten lainain tuottaneen niitä ostaneille pankeille suuria vaikeuksia, sillä ne eivät ole voineet niitä myydä, vaan ovat lainat jääneet ostajan käsiin. Maksuajan lähestyessä tiedetään niiden uusimisen käyvän miltei pakolliseksi. Täten pankin varat olivat jäätyneet kiinni ja se ei tällaisena aikana ollut toivottavaa, koska pankeilla yleensä muutoinkin oli liikaa jäätyneitä sijoituksia. Vahvistuksen tälle tilanteen kuvaukselle sain Kuhn Loebissa, jossa ollessani erässä neuvotteluhuoneessa paraikaa sanottiin olevan käynnissä neuvottelut tällaisesta lainasta, joka toisesta pankista otettuna oli erääntymässä, ja jonka lunastamiseen tarvittava laina koettiin saada Kuhn Loebista. Puhuttelemani osakkaat kuvailivat tällaisen lainan epäedullisuutta. Epäilen, että oli ennakoita päätetty, ettei lainaa annettaisi.

Näyttää siltä kuin tilanne olisi se, että sijoitusta haettava pääomaa kertyisi näkyvimmin säästöpankkeihin ja henkiva-

kuutuslaitoksiin. Nämä sijoittelevat niitä vain kaikkein ensiluokkaisimpiin obligatioihin. Tällaisia obligatioita yksinomaan myyvät pankit, kuten Kuhn Loeb, tekevät hyviä affärejä (sanoivat viime vuotta tulojen puolesta firmalleen loistavaksi), muilla aloilla on epävarmuutta ja seisahdusta.

Viime kesäkuulla Mr. Strause optimistisesti ennusteli pula-ajan pikaista päättymistä, puhuen kuten sittemmin osoittautuikin aivan saman suuntaisesti kuin hänen henkiystävänsä, presidentti Hoover. Nyt hän sanoi jyrkästi luopuneensa optimistisista ennusteluista, ja olevansa taipuvainen uskomaan pulan vielä kestävän kauvan, ainakin tämän vuoden.

Muutoin eri tahoilla kuuli viittauksia tai suoranaisia lausuntoja Wall Streetin tyytymättömyydestä presidentti Hooverin kannanottoon eräissä asioissa. Päälinnän miehenä mielissä näytti olevan lehdistössä olleet keskustelut presidentin hiljan tekemänsä Länsi-Intian matkan kuluessa sanomalehtimiehille esittämistä työpalkkakysymystä koskevista lausunnoista. Kuten muistettaneen, presidentti pulan alussa, syksyllä 1929, kutsui johtavain teollisuusjärjestöjen ja yritysten edustajia konferenssiin, jossa hänen painostuksestaan saatiin aikaan päätös, että työpalkkoja ei kriisin aikana alennettaisi. Tarkoituksena oli säilyttää työväestön ostokyky ja siten lieventää kriisiä ja samalla taata amerikalaisen elintason säilyminen kriisin jälkeiseksi ajaksi. Tuota päätöstä on varsin yleisesti noudatettu, mutta kun pulakausi muodostui paljon pitemmäksi kuin alkuaan oli laskettu, palkkojen alentamista alettiin uudelleen järjestelyjen nimissä kaikessa hiljaisuudessa panna toimeen yhä useammilla aloilla. Pankkimiehet yleensä pitävät palkkojen järjestelyjä alaspäin välttämättömänä pulasta selviytymisen edellytyksenä, presidentti taasen pitää lujasti kiinni alkuperäisestä kannastaan, ja harjoittaa moraalista painostusta asiassa.

Kun maassa on yli 6 miljoonaa työtöntä työnhaluista ja tilanne on osoittautunut sellaiseksi, että amerikalaisen tradition mukainen yksityinen vapaaehtoinen avustus on osoittautunut niin riittämättömäksi, että kuntain ja osavaltioiden veronmaksajia enemmän tai vähemmän suorasti rasittavan avustuksen lasketaan muodostavan 70 % avustusten määrästä, pidetään luonnottomana että taloudellisten lakien suspendeeraus saa estää olojen luonnollisen kehityksen. Tilanteen sanotaan olevan erittäin arveluttavan ja turmiollisiin jatkuvaa työttömyyttä aiheuttaviin finanssiellisiin vaikeuksiin johtavan, mikäli kysymyksessä ovat kaikki ne lukuisat teollisuusyritykset, joilla edelleenkin on suuret, korkojen maksuihin velvoittavat lainavarat liikkeisiin sijoitetut, ja joiden nykyään on erinomaisen vaikea saada lisää luottoa, josta, jos sitä saavat, niiden on maksettava suhteettoman korkea korko. Toisessa ja kohtuuttomasti edullisemmassa asemassa ovat taasen ne yritykset, jotka pörssikeinottelun nousukautena aiheuttamaa osakkeiden arvon suhteetonta kohoamista hyväksi käyttäen maksoivat pois velkansa laskemalla korkeista hinnoista liikkeelle uusia osakkeita, vapautuen siten ehdottomasta korkojen maksamispakosta, jättäen liikkeiden käyttämästä pääomasta suoritettavan korvauksen saavutettujen voittojen perustalla suoritettaviksi. On laskettu, että tällaisilla yrityksillä on nykyään yhteensä noin 1 miljardi dollaria käsissään olevia vapaita varoja. Tilanne tällaisten vastakohtaisuuksien vallitessa on epäilemättä kompliseerattu, ja pankkimiehet ovat sitä mieltä, että yrittäjiin ei olisi harjoitettava painostusta, vaan heidän olisi sallittava järjestää asiansa tositalanteen mahdolliseksi tekemällä tavalla palkkoihinkin nähden.

Toinen asia, josta kuulin presidenttiä kritisoitavan, oli hänen liiallinen optimisminsa kriisin puhjetessa pulan aika-

na järjestettävien entistä suurempain julkisten töiden pulan lieventävän vaikutuksen ^{suhteen} Federaalihallituksen ja, pidettyjen neuvottelujen ja annettujen kehoitusten johdosta, osavaltioiden ja kuntain piti järjestää entistä suursuuntaisempaa rakennus- ja tierakennustoimintaa. Kokemus on osoittanut, että valmiiden suunnitelmain puute, sekä aikaa kysyvät lainsäädännölliset toimenpiteet ovat useimmissa tapauksissa lykänneet töiden aloittamisen siinä määrin, ettei niillä ole tullut olemaan sellaista merkitystä kuin oli toivottu. (Viime kongressikautena vastaisenvaralta hyväksyttiin lakiehdotus pitkiksi ajanjaksoiksi tehdyistä suunnitelmista.)

Babson'in ennustelut.

Edellä olevan vielä ollessa koneellakirjoitettavana, julkisuuteen tuli tieto Mr. Roger W. Babsonin presidentille esittämistä ennusteluista, että nyt oltiin pulakauden käännekohdassa. Lisään käsikirjoitukseeni nyt 16 p:nä seuraavan hänen ennustuksiaan koskevan kohdan.

Mr. Babson on ennen mainitun Standard Statistics Companyn kaltaisen, suuren, pääomansijoittajia palvelevan tilastotoimiston (Babson Statistical Organization, Babson Park, Massachusetts) johtaja. Toimistolla on erinomaisen suuri vaikutus kautta maan sen käyttäessä m.m. radiota ja avaimilla luettavia luetteloja ja kiertokirjeitä välineinä, joilla se levittää pörssitietoja tilaajilleen. Mr. Babson oli varsin yleisenä puheenaiheena pulan alkuaikoina, koska hän ensimmäisenä, pitkät ajat ennen arvopaperipörssikriisiä ennusti kriisin olevan tulossa ja neuvoi tilaajansa järjestämään sijoittelunsa ottaen huomioon tämän seikan. Voi sentähden olla syytä selostaa hänen kantaansa nyt, kun hän jälleen astuu ennustajana esiin.

Sanomalehtimiehille Mr. Babson presidentin luona käyntin-
sä jälkeen ilmoitetaan lausuneen seuraavaa:

"Tämä on ensimmäinen kerta kun katson voivani nähdä pilvien olevan hajaantumassa, tilastolliselta kannalta katsoen. Esimerkiksi, rautatievaunujen lastaukset osoittavat ensi kerran lisääntymistä. Keskustellessani tänään työministeri Doakin kanssa, kuulin että työssä olevain luettelot ovat ensi kerran kasvaneet. Vähittäis-ketjukaupat myöskin osoittavat tulojen lisääntymistä. Miltei joka alalla on joitakin yrityksiä, joiden tulot maaliskuulla olivat kasvaneet helmikuun tuloista. Mikä tärkeämpää, nyt päättyneen maaliskuun tulot olivat suuremmat kuin viime vuoden maaliskuun. Muutamat rautatieyhtiöt ovat myöskin sivuuttaneet kulman. Numerot selvästi osoittavat, että ne ovat ylöspäin menossa.

"Minua ei ihmetyttäisi, jos ennen vuoden loppua ilmaantuisi joillakin aloilla puutetta työstä. Se tosin ei merkittäisi sitä, ettei ensi vuonna vielä voisi ilmaantua taantumusta. Mutta jollei kukaan keikuta venettä, olen varma, että talouselämä on jatkava suunnassa ylöspäin.

"Lausuen mielipiteitään viime aikain hintalaskusta arvopaperipörssissä, Mr. Babson sanoi sen aiheutuneen liian ennenaikaisesta kohoamisesta vuoden alussa. Itse asiassa ei ole mitään syytä markkinain laskemiseen enempää kuin kohoamiseenkaan nykyhetken liike-elämän tilan kannalta katsoen.

"Hyvinvoinnin aika kehitti pehmyyttä yritysten johdossa. Nyt huomaa merkkejä uudesta, miehekkäämmän johdon esiintymisestä. Uskon että tuotteiden hinnat jatkavat alaspäinmenoaa, mutta on useita tuotteita, kuten sokeri, lyijy, vehnä ja kupari, joiden hinnat jo ovat alle tuotantokustannusten, ja joiden hinnat luullakseni ovat jo käyneet pohjassaan. Minusta muutoin tuntuu kuin seuraava keinottelun ajanjakso tulee olemaan tavarakeinottelun, eikä osakekeinottelun aikaa."

Minään erehtymättömänä profeettana Mr. Babsonia luonnollisesti ei voida pitää, mutta lausuntoa saanee pitää jonkunlaisena hetken tilanteen kuvauksena.

L. A. Strou

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Ministeri Astromin raportti no 3.

Washington.

1/5 1981.

Finnish Legation

Washington, D.C.

*at
C. Järvi*

Toukokuun 1 p. 1931

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
5/145	ae	U. 31
18/5-31		LLI
AFRIKA	AMERIKA	ASIA
5	CG	

*Atomin
Vast. var. min.
S. Hak. on y.
S. P. J. H.
Lans. - l. p. J. H.
S. J. H.*

luottam.

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden raporttini

no. 3, joka koskee

*6/6-31
J. H.*

Venäjän puutavarain Amerikkaan pääsyä,

Amerikassa leviävää mielialaa Venäjän tuontiin nähden, sekä

Venäjän ostoksien Amerikasta uhkaavasta vähenemisestä.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman kun-

nioitukseni vakuutus.

L. Atrom.

Vapaaherra A.S. Yrjö-Koskinen

Ulkoasiainministeri

Helsinki

Washingtonissa olevan lähettilään,

vuoden 1931 raportti

no. 3

huhtikuun 30 päivältä

Venäjän puutavaraain Amerikkaan pääsy.

Paperipuukontrahteja peruutettu.

Viime vuoden raportissani no. 16, jälkikirjoituksessa, selostin marraskuulla julaistun valtiovaraindepartementin ohjeita vankityön toteamisesta. Lähetystön kirjeessä tiedoitin saman departementin ohjeidensa mukaisesti julkaiseman toteamisen, että vankityötä käytettiin puutavaraintuotannossa Pohjois-Venäjällä. Tämän toteamisen jälkeen venäläisen puutavaran Yhdysvaltoihin pääsy jäi riippumaan siitä, että tuojat pystyisivät esittämään edellä mainituissa ohjeissa edellytetynlaatuiset todistukset siitä, ettei maahantuodun puutavaran valmistamiseen oltu käytetty vankityötä.

Kun aikoinaan sanomalehdet julkaisivat sähkösanomia siitä, että Pietarista oli suomalaisella höyrylaivalla Anversoise lähetetty puutavaralasti "koetapauksena", uutinen levisi erittäin laajalle, kuten nykyään kaikki Venäjää koskevat uutiset, ja asiaa monissa lehdissä kommentoitiinkin pitkänpuoleisesti.

Tavatessani talven kuluessa virkamiehiä, joita tiesin venäläisen tuonnin kiinnostavan, huomasin joka taholla pidettävän jo ennakolta jokseenkin varmana, että venäläiset pitäisivät huolen siitä, että saavat maihin sen puutavaran minkä tänne lähettäisivät. Sain kuulla kuinka erinomaisen taitavasti venäläiset ja heidän asianajajansa ovat esiintyneet kaikellisissä virallisissa kuulusteluissa, joita tämän ja muiden asiain yhteydessä on pidetty. Heitä ei missään tapauksessa oltu saatu

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
5/145	5/145	1931
18/5.31	2	LEL
AMERICA	OSASTO	ASIA
5	C8	

kiinni vääristä tiedoista tai väitteistä. Joskin usein oltiin oltu selvillä siitä, että he eivät lausuneet koko totuutta tai kaikkea mikä asiaan kuului, se mitä he esittivät, ilmeisesti oli ollut totuudenmukaista. Oltiin ilmeisesti ennakolta valmistuneita huomaamaan, että koelasti tulisi olemaan sellainen, ettei siltä maahan pääsyä voitaisi kieltää.

Muutamia päiviä sen jälkeen kun uutinen koelastin läh-
döstä oli ollut lehdissä, eräs virkamies sanoi kuulleen saapu-
neista ennakkotiedoista, joiden mukaan matkalla olevaan lastiin
sisältyvät puutavarat eivät ensinkään olisi siltä n. 60 leveys-
asteen pohjoispuolella olevalta alueelta, jossa valtiovarainde-
partementti oli todennut vankityötä käytetyn. Kun Anversoise
viime viikolla lopulta saapui Providenceen jo ensimmäiset tie-
dot sen lastista sisälsivät tämän saman väitteen. Ja myöhemmin
ilmoitettiin, että lastin vastaanottaja, A.C. Dutton sekä Amtorg
olivat viranomaisille esittäneet tämän suuntaisia todistuksia.
Maanantaina, 27 p:nä valtiovaraindepartementin alivaltiosihtööri
Mills, tarjottuaan aikaisemmin venäläisen puutavaran maahantuon-
nin vastustajille tilaisuuden esittää vastatodisteita, antoi
julkaistavaksi lausunnon, jonka mukaan mitään todistuksia ei ol-
tu esitetty tuojan ja Amtorg'in todistuksia vastaan, ja katsot-
tiin selvitykseksi lastiin sisältyvän tavaran olevan peräisin
ulkopuolelta sen alueen, jolla vankityötä on todettu käytettävän.
Täten ei mitään estettä lastin maihinlaskemiseksi ollut olemas-
sa. Päätös kuitenkin luonnollisesti koski vain nyt Yhdysvaltoi-
hin saapunutta lastia.

Kysymyksessä ollut lasti siis ei varsinaisesti ollut koe-
tapaus vankityöntoteamis päätöksen toteutettavuuteen nähden, kos-
ka tämä päätös kierrettiin todistamalla lasti sellaiselta alu-
eelta peräisin olevaksi, jota tuo päätös ei koskenut. Jää myö-

hemmin selvitettäväksi pystytäänkö saada maahan puutavaroita, jotka ovat "toteamisen" koskettelemalta alueelta peräisin. On luultavaa, että se asia selvitetään jonku pienemmän lähetysten yhteydessä.

Anversoise'n lasti käsitti sanomalehtien mukaan 4 miljoonaa board feet, eli siis noin 2,000 standerttia.

Tästä tuli nyt, suomalaisen laivan ollessa rehdatau las-
yly
tia tuomaan, taasen tapaus, jossa Suomen nimi tuli Yhdysvaltain mainitukseksi. Sovjet-Venäjän yhteydessä. Esimerkkinä tästä publisiteetista käännetään tähän erään kappaleen Washington Postin sunnuntainumerossa olleesta pakinoivasta artikkelista:

"On varsin todennäköistä, että hyvä "tramp" laiva Anversoise Suomesta, joka toi lastin Providence'en, vielä joutuu historian lehdille Trent laivan, tuon pienen historian tehneen brittiläisen höyryn, rinnalle. Kukaan tässä maassa ei koskaan siitä mitään tiennyt, ennenkuin se liukui Providenceen satamaan tämä puutavaralasti ruumassaan, mutta kymmenessä minutissa sen laiturin kiinnittämisen jälkeen se oli mainittu tuhansien Amerikan lehtien etusivulla, ja uusi sana oli livahtanut kieleemme antamaan ristisana-arvoituksille uuden oikeuden elossa pysymiseen."

Anversoise'n lasti kyllä todellisuudessa saanee varsin vähän tilaa historiassa. Sen pääasialliseksi merkitykseksi tullee jättämään se suuremman huomion, minkä siihen kuluneina muutamina päivinä Amerikan sanomalehdistö on kiinnittänyt.

Nyt lastin saavuttua kuitenkin näyttää selvältä, että valtiovarain departementin usein mainituilla päätöksillä ei käytännössä tule olemaan sitä merkitystä kuin niiden olisi suonut saavan.

Taholta, jota pidetään luotettavana, varsinkin kun aikaisemmat siltä taholta saadut tiedot ovat osoittautuneet yleensä paikansa pitäviksi, olen kuullut arvioitavan, ettei Venäjän tämän vuoden sahatun puutavaran tuonti tule olemaan viimevuotista suurempi, ei siis paljon yli 30,000 standerttia.

Valtiovaraindepartementin aktionit Venäjän tuontiin näh-

den ovat kyllä osaltaan eri tavoilla epäsuorasti myötävaikuttaneet muutoksiin suhtautumisessa tuontiin Venäjältä. Niistä on epäilemättä osaksi johtunut, että amerikalaiset paperipuunkäyttäjät ovat peruuttaneet täksi vuodeksi tekemiään paperipuukontrakteja. Varmana pitämäiltäni taholta saamani tietojen mukaan tällaisia kontrakteja olisi ollut täksi vuodeksi yht. 300,000:sta cordista eli (laskien 1 cord = 3,623 m³) 1,086,900:sta kuutiometrissä. Niitä on sanottu irti niin, että nyt lienee voimassa kontrakteja enää vain 50,000:sta cordista, eli 181,150:stä kuutiometrissä.

Amerikassa leviävä mieliala Venäjän tuontiin nähden.

Joskaan Amerikan puutavaramiesten paljot puuhat venäläisen sahatun puutavaran poissulkemiseksi eivät ole vieneet suuriinkaan tuloksiin, se agitationi ja propaganda, jota asian yhteydessä on harjoitettu, luultavasti sittenkin on saanut jotain aikaan, vaikuttamalla laajojen piirien käsityskantaan ja herättämällä amerikalaisen yleisön huomaamaan venäläiseen dumpingiin liittyvän vaaran.

Tällaista herätystyötäähän kyllä varsin tehokkaasti harjoitetaan monelta muultakin taholta, ehkä huomattavimmin ystäväni Hamilton Fishin toimesta. Kongressikauden päätyttyä hänen saamatta komiteansa suosittelimia toimenpiteitä läpiajatuksi, (kts. läh. kirj. no. 142, 20/I '31) hän ei suinkaan ole heittäytynyt toimeettomaksi, vaan pitää puheita harrastamastaan asiasta eri osissa Itäa, joutuen toisinaan, kuten hiljan tapahtui Philadelphiassa, kommunistisimpatioja omaavain "intellektuellien" sanakiistassa esitettyjen hyökkäysten esineeksi, jotka hänelle ilmeisesti olivat tuottaneet paljon ^{harmia} Fish'iä, entistä suururheilijaa, yliopisto aikaista jalkapallojoukkuepäällikköä, rehtiä ja reilua taistelijaa, ei kyllä kukaan voine syyttää sii-

tä, että hän olisi mikään intellektuelli, joten voi edellyttää taistelun mainitunlaisessa tilaisuudessa joutuvan epätasaisilla aseilla käytäväksi. Hiljan hänen esiintyessä Washingtonissa vuosittain pidetyssä, natsionalistisen, naisten suurjärjestön D.A.R:n viitisentuhatta delegaattia käsittävässä kongressissa, kokoushuoneen sisäänkäytävälle oli asetettu ylimääräiset poliisivartiot estämään asiaankuulumattomain sisäänpääsyn, jotta häiritseviä välikohtauksia ei sattuisi. Kongressi, jonka takana olevilla järjestöillä on melkoinen poliittinen vaikutus, ilmaisi suotavaksi nostattaa yleinen mielipide sovjet-dumpingia vastaan.

Venäjän ostokset Amerikasta uhkaavat vähetä.

New York Times'in 26 p:n numerossa oli lehden Moskovan kirjevaihtajan Durantin kirjoitus, jossa hän tiedottaa Venäjän ryhtyvän rajoittamaan tuontiaan Amerikasta tavaroihin, joista on aikaisemmin tehdyt kontrahdit, ilmoittaen epätyydyttävät luottosuhteet pääsyyksi, mutta viitaten myöskin siihen, että venäläiset alkavat katsoa amerikalaisen olevan siirtymässä neutraaliselta aktiiviselle, vastustavalle kannalle Venäjän nähdessä.

Antorg'in julkaiseman puolikuukausijulkaisun, "Economic Review of the Soviet Union'in" huhtikuun 15 p:n numerossa oli julaistuna mainitun sovjetirytyksen johtajan Peter A. Bogdanov's'in Philadelphiassa pitämä puhe, jossa hän kosketteli kysymystä Amerikassa tällä olevan luoton epätyydyttävyydestä. Huomautettuaan, että ainoastaan suurimmat amerikalaiset liikkeet olivat tilaisuudessa järjestämään luottokysymyksen, kun taasen pienemmillä liikkeillä ei ollut käytettävänä sopivaa luottoa, hän vastakohtana esittää luotto-oloja Euroopassa, jossa pitkään aikaisen vientiluoton käyttäminen on yleisempää. Mainittuaan

Saksan, Italian ja Norjan hallitusten järjestäneen takuita Venäjän luotolle ja erityisesti kosketeltuaan Saksan luoton myöntämisen kautta saavuttamia etuja, hän sanoo uskovansa olevan Amerikan liikeintressien mukaista luoda tyydyttävät luotto-olot. Pitkäaikaisen luoton myöntämistä, sekä Amtorg'in tunnusteiden diskonttaamista tavallisilla ehdoilla, tavallisia, pankkikantavia käyttäen, hän sanoi pitävänsä ehtona Sovjetin Amerikan kaupan laajenemiselle. Saman julkaisun samassa numerossa oli kirjoitus Saksalais-venäläisten neuvottelujen menestyksellisyydestä. Siis propagandaa juuri sen kysymyksen ympärillä mistä Durant puhuu.

Viime päivinä on lehdissä ollut mainintoja Saksan neuvottelujen onnellisesta päättymisestä. Viipyyne vielä jonku aikaa ennenkuin tšekäläisen liikemaailman reaktioni alkaa tulla näkyviin. Huolimatta pula-ajasta venäjänvastainen mieliala tehnee viisaimmaksi käsitellä asiaa liikemaailman omassa piirissä vielä toistaiseksi. Ensi kerran New York'issa käydessäni saanen kuulla sikäläisestä reaktiosta, jos sellaista on syntynyt.

L. Aitton

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: O8.

ASIA:

Ministeri Aströmin raportti no 4.
Washington.

6/5 1931.

Finnish Legation

Washington, D.C.

Toukokuun 7 p. 1931

6/146 no. 1031		
20/5.31	5	LVL
ASIA	OSASTO	ASIA
5	Cg.	

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden raporttini
no. 4, joka koskee

Yhdysvaltain uutta alivaltiosihteerää ja erästä hänen
puhettaan.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman kun-
nioitukseni vakuutus.

L. Aho

Vapaaherra A.S. Yrjö-Koskinen
Suomen Ulkoasiainministeri
Helsinki

ULKO- MINISTERIÖ	
6/176	1931
20/5.3f	1931
5	Cq

Washingtonissa olevan lähettijään

vuoden 1931 raportti

no. 4

toukokuun 6 päivältä

Yhdysvaltain uusi alivaltiosihteerin ja eräs hänen puheensa.

Kun aikoinaan odotettiin valtiosihteerin Stimsonin Filippiineiltä saapumista toimeenastuakseen, Washingtonissa oltiin yleensä vakuutettuja, että silloin avoinna oleva alivaltiosihteerin toimi täytettäisiin koroittamalla apulaisvaltiosihteerin William Richards Castle mainittuun toimeen. Niin ei silloin käynyt. Toimeen nimitettiin Mr. Joseph P. Cotton, ja Mr. Castle nimitettiin vähän senjälkeen erikoisambassadööriksi Japaniin Lontoon laivastokonferenssin ajaksi. Japanin matkalta palattuaan hän jälleen astui apulaisvaltiosihteerin tointa hoitamaan, Europan asiat alanaan. Tiedettiin, että hän oli valtiosihteerin Stimsonin oikea käsi. Hänellä oli virkahuoneenaan valtiosihteerin virkahuoneen vieressä oleva, aikaisemmin täälläolon aikana aina alivaltiosihteerin virkahuoneena käytetty huone, ja hänen luonaan istuessaan usein joutui huomaamaan, että molempain huoneiden asukkaat olivat erittäin vilkkaassa kanssakäynnissä keskenään.

Kun Mr. Cotton maaliskuun 10 p:nä kuoli, näytti todennäköiseltä, että Mr. Castlesta tulisi hänen seuraajansa. Maaliskuun 31 p:nä hänet nimitettiin virkaan. Voi edellyttää Mr. Castlen tulevan tästä lähtien entistä enemmän painamaan leimansa valtiodepartementin toimintaan, ja voi siitä syystä olla aihetta muutamalla sanalla kuvata häntä, sekä antaa erään hänen

hiljan pitämänsä puheen tarjota reliefiä hänestä saamalla käsitetykselle.

Mr. Castle on apulaisvaltiosihteerien Carr'in ja Whiten kanssa ainoat valtiodepartementin korkeimmat virkamiehet, jotka olivat departementissa minun tänne aikoinaan saapuessani. Niin läheiset kuin suhteeni herroihin Carr ja White ovat aina olleetkin, jouduin alusta alkaen erikoisen läheisiin, ystävällisiin suhteisiin Mr. Castlen kanssa, joka siihen aikaan oli Länsi-Europan jaoston päällikkö. Senkin jälkeen kun Suomen asiat oli siirretty hoidettaviksi Itä-Europan jaostolla, ystävyysni säilyi, ja pääasiassa keskusteluissa minua kohtaan varsin avomielisen Mr. Castlen kanssa olen koko täällä oloni ajan kontrolloinut asioista ja tilanteista muodostamiani käsityksiä. Hänen alivaltiosihteerinä olonsa aikana helmikuusta 1927, olen hoitanut miltei kaikki esille tulleet asiat hänen kauttaan, ja on hän aina ollut erinomaisen aulis tekemään voitavansa asiain mahdollisimman suotuisaan järjestelyyn. Tunnen hänet erittäin oikeamieliseksi ja suoraksi, hienotunteiseksi, lahjakkaaksi ja asioita suurpiirteisesti harkitsevaksi mieheksi, joka lainsäädännön ja senaatin valtiodepartementin toiminnalle asettamissa ahtaissa puitteissa on tehnyt parhaansa oikeudennukaisuuden ja arvokkuuden säilyttämiseksi Yhdysvaltain suhtautumisessa muihin maihin.

Alkuaan tiedemies ja kirjailija, Harvard Collegen apulaisdekaani, hän joutui maailman sodan yhteydessä Punaisen Ristin toimiin, siirtyen 1919 valtiodepartementin palvelukseen. Syntyneenä Honoluluissa, amerikalaisista vanhemmista, hän on yksi niitä harvoja Washingtonissa, joita kesien kuumuus ja kosteus ei näy vaivaavan, hänen viettäessä yleensä koko kesänsä toimesaan kaupungissa. Hänen isänsä oli aikoinaan Havaijin Yhdysvaltoihin liittämisasiassa komissionääri sekä jonku aikaa Havaijin ministeriresidentti Washingtonissa, joten uudella alival-

tiosihteerillä on jonkuverran diplomaattisia perhetraditioita, jotka ehkä osaksi painavat leimansa hänen varsin kultivoituun olemukseensa.

Uusi alivaltiosihteerin aloittaa työnsä valtiodepartementin toiminnan valvojana ja ohjaajana eräissä suhteissa paremilla edellytyksillä kuin useimmat hänen edeltäjistään. Hän on ensiksikin läheisessä ystävyysuhteessa presidentti Hooveriin ja molempain käsitys tavasta, jolla suhteita ulkomaihin on hoidettava, on pääpiirteissä samansuuntainen ja samallinen. Alivaltiosihteerillä tulee siis olemaan, suurpiirteisyyttä asiain käsittelyyn istuttaessaan, vahva selkänöja presidentissä itsessään. Toiseksi hänen lähin edeltäjänsä teki juuri viimeainitus-sa suhteessa epäilemättä jo valtiodepartementtiin jälkiä jättänyttä, uraa uurtavaa työtä. Mr. Cotton vainaja, Amerikan yhtenä suurimpana asianajajana oli tottunut hoitamaan suuria asioita, eikä arastellut alivaltiosihteerinäkään ottaa rohkeasti kantaa suurimmissakin asioissa, sellaisissakin joita arat virkamiehet olivat käännelleet ja väännelleet vuosikausia koettaen keksiä lakiteknilisiä ja muita muodollisia syitä päästäkseen asiasta eroon. Mr. Cotton ei pitänyt Yhdysvaltain arvon mukaisena turvautua teknillisten pikkuseikkain turviin suurin piirtein selvissä asioissa. Joskaan ei voi edellyttää, että Mr. Castle, ei-juristina, voisi lainopillisissa asioissa esiintyä edeltäjänsä auktoriteetillä, voi pitää varmana, että hän tulee taidolla käyttämään hyväksi tämän alullepanemia traditioita, sekä kehittämään vastaavanlaisia diplomaattisiin asioihin nähden yleensä. - On lisäksi mainittava, että hänellä on varsin hyviä suhteita senaatissa. Paras niistä ehkä pennsylvanialainen senaattori Reed, ulkoasiainvaliokunnan ja koko senaatinkin kaikkein vaikutusvaltaisimpia jäseniä.

Edellisessä mainitut seikat huomioonottaen, puhe jonka uusi alivaltiosihteeri Castle huhtikuun 21 p:nä piti Indianassa, erään paikallisen, rauhanaatetta ajavan järjestön kokouksessa, saa merkityksensä kuvastaessa käsityskantaa, joka epäilemättä tulee painamaan leimansa uuden alivaltiosihteerin ja, mikäli hän, kuten on todennäköistä, pystyy siihen vaikuttamaan, koko valtiodepartementin toimintaan. Voi sentähden olla paikallaan lainata tähän tuon puheen pääkohtia.

Puheensa Mr. Castle aloitti seuraavalla viittauksella oikeamielisyyden, tasapuolisuuden ja jalomielisyyden tarpeellisuuteen suhteissa ulkomaihin:

"Valtiodepartementtia on usein sanottu hallituksemme rauhandepartementiksi. Tämä on totta mahdollisimman laajassa mielessä, koska departementin päävelvollisuus puolustaessaan ja edistessään Yhdysvaltain intressejä ulkomailla on tehdä se sillä tavalla, että muu maailma tunnustuksella käsittää Yhdysvaltain aina haluavan olla oikeudenmukaisia, tasapuolisia ja jalomielisiä. Oikeudenmukaisuus, tasapuolisuus ja jalomielisyys kaikkien kansojen puolelta tekisi sodat mahdottomaksi".

Mr. Castle on jo asemansa vuoksi aina tietenkin ollut velvollinen departementissa puollustamaan Amerikan oikeuksia, mutta hän on myöskin aina ollut kyllin avaramielinen, antaakseen kunnioituksensa ja myötätuntonsa toiselle asiapuolelle keskustelussa, kun tämä on rohkeasti ja taitavasti puolustanut oman maansa oikeuksia ja etuja, eikä ole peitellyt käsitystään niistä, jotka sitä eivät ole pystyneet vaikuttavalla arvokkuudella ja asiallisuudella tekemään. Seuraava lainaus valaisee tätä puolta hänen käsityksessään:

"Eräs aktiivinen rauhanaatteen ajaja sanoi minulle kerran ylenkatseellisesti: "On typeryyttä puhua työskentelemisestä rauhan hyväksi ja samalla kertaa väittää, että meidän aina täytyy valvoa Yhdysvaltain oikeuksia. Pysyvän rauhan voimme saavuttaa ainoastaan täydellisellä epäitsekkyydellä". Koetin, luultavasti turhaan, määritellä eroa epäitsekkyuden ja heikkouden välillä. Ajan mittaan me edistämme maailman moraalialia - ja maailman rauha perustuu sen moraaliiin - paremmin rohkeasti puolustamalla oikeuksiamme kuin tarmottomasti luopumalla niistä.

"Oikeutemme joutuvat lopultakin vain harvoin ristiriitaan muiden kansojen oikeuksien kanssa; ne joutuvat usein ristiriitaan

muiden yrittämien vallananastusten kanssa, ja jos menestyksellisten neuvottelujen kautta tällöin saamme oikeutemme vahvistetuksi, hyötyy siitä kansainvälinen oikeus, jonka edessä kaikkien kansojen on taivuttava mikäli on toivoa maailmanrauhan säilymisestä. Pyydän teitä myöskin muistamaan, että puhuessani velvollisuudestamme suojella Yhdysvaltain intressejä ulkomailla en suinkaan tarkoita, että meidän tulee eroa tekemättä puolustaa kaikkia Yhdysvaltain kansalaisten vaatimuksia.

"Valitettavasti on vielä olemassa eräitä amerikalaisia, jotka luulevat maailmaa "kotieläimekseen" ("pigeon"), jota he voivat kohdella mielensä mukaan - mutta vakuutan teille että kaikkina niinä vuosina, jotka olen palvellut valtiodepartementissa, olen tavannut vain muutamia tällaisia. Epärehelliset yrittelijät ovat kutakuinkin yleisesti tulleet siihen tulokseen, että Yhdysvaltain hallituksen kanssa on parasta olla antautumatta tekemisiin - samaten kuin veijarit eivät mielellään käänny poliisiin puoleen."

Yhdysvaltain hallituselinten toimintamahdollisuudet kansainvälisten probleemien ratkaisemiseksi ovat senaatin ja koko kongressinkin eristäytymistraditioihin perustuvan kannan kautta suuresti rajoitetut. Sitä suurempaa painoa täällä pannaan, presidentistä alkaen, hyviin suhteisiin johtavan, valistuneen mielialan muokkaamiseen. Seuraavassa lainauksessa ilmenee varsin selvästi tämä käsityskanta:

"Presidentti, joka perin pohjin tuntee ulkomaiset suhteemme, osaa, kuten vain harvat osaisivat, ohjata toimintaamme niin, että Yhdysvaltain intressejä edistäessämme herätämme muissa ystävyyttä emmekä vihamielisyyttä, luottamusta emmekä epäluuloisuutta. Hänen silmissään oikeus ja jalomielisyys ovat yhtä tärkeitä, mutta me tiedämme että ilman oikeutta ei terve jalomielisyys ole mahdollinen.

"Joku teistä kenties arvelee, että yleisen ja pysyvän rauhan aate on unelma, ja minun on myönnettävä, että jonkun kansan hulluus kyllä saattaa murekata tämän unelman. Mutta meistä, joiden koko toiminta on omistettu kansainvälisten asiain hoitamiseksi, ei tämä unelma sittenkään tunnu niin mahdottomalta.

"Hallitusten ja kansojen mielenlaatu on muuttunut. Ette usko miten innokkaasti eri maiden ulkoasiain hallinnot nykyään pyrkivät rauhallisten diplomaattisten neuvottelujen tietä viipymättä sopimaan sellaiset pienet erimielisyydet ja vähäiset kahaukset, jotka vielä muutamia vuosia sitten saivat jäädä hoitamatta kunnes intohimot pääsivät valloilleen. Nykyään rauhan kaipuu johtaa rauhallisiin ratkaisuihin, eikä maailma aavistakaan niitä vaaroja, jotka täten onnellisesti saadaan torjutuksi."

Edellä lainatussa kuvastuu sitä Amerikan ylimmissä kansankerroksissa varsin yleistä ihanteellisuutta, joka europalai-

silla silmillä katsottuna, ottaen huomioon Amerikan loitolla pysymisen kansainvälisestä rauhaa turvaavasta organisaation toiminnasta, näyttää niin todellisuudelle vieraalta. Pitäen mielessä amerikalaista äärimmäistä suojelupolitiikkaa ja sen ehdotonta "non possumus" kantaa liittolaismaiden velkain anteesiantamiseen nähden, estäen siten reparatiokysymysten järjestelyt, seuraava lainaus voi näyttää sisältävän vieläkin etäämpänä todellisuudesta olevia ihanteellisia ajatuksia:

"Me olemme oppineet ymmärtämään, että hallituksen ulkoinen muoto on vähemmän tärkeä kuin henki, jossa hallitusta johdetaan. Ennen kaikkea me olemme oppineet ymmärtämään, että hyvinvointi ei ole mikään kansallinen voitto, joka edellyttää muiden kansojen kurjuutta, vaan että kansa voi nauttia todellista hyvinvointia vain silloin kun sitä nauttivat myöskin sen naapurit."

Tämä ihanteellisuus kuitenkin on, kuten monivuotinen läheinen kanssakäynti takalaisten johtavien henkilöiden kanssa on ollut omiaan vakuuttamaan, useimmissa tapauksissa todellista ja syvään vakaukukseen perustuvaa. Tämän ihanteellisuuden etäisyys amerikalaisen politiikan teoissa ja tekemättömyyksissä esiintyvistä todellisuudesta johtuu yksinkertaisesti siitä, että kongressin kokoonpano riippuu kansasta, joka on yhä vielä liian kiinni provinsiellisessä ajatusmaailmassa ja liian altis eristäytymisen kannattamista puoltavan, vanhoihin iskusanoihin nojautuvan agitation vaikutuksille. Tällaisissa oloissa käsittää, että on alivaltiosihteerille mieluista ja hyödyllistä näyttävää tuoda julkisuudessa esille näkökohtia ja tosiasioita, jotka viittaavat kansainvälisten asiain hoidossa tehtyihin havaintoihin, joista ilmenee oloissa ja suhtautumisessa tapahtuvia muutoksia.

Siirtyen koskettelemaan aktualisia poliittisia kysymyksiä, Lontoon laivastosopimusta ja suhteita Japaniin, hän aluksi viittaa Lontoon konferenssin edellä käyneisiin valmisteluihin lähinnä pääministeri McDonaldin ja pres. Hooverin kohtaamiseen ja

lausuu senjälkeen puheessaan seuraavaa:

"Tätä tässä hengessä tapahtunutta kohtaamista saamme osaksi kiittää siitä, että Lontoon konferenssi alusta alkaen onnistui hyvin. Tietenkään ei kaikkea mitä eräät henkilöt olivat toivoneet saatu aikaan, mutta aivan tarpeeksi voidaksemme pitää konferenssia todellisena voittona, koska silloin ensimmäisen kerran historiassa kolme maailman suurta merivaltaa sopi kaikkia lajeja olevien sotalaivojen vähentämisestä.

"Olisimme ilolla nähneet Ranskan ja Italian täydellisesti yhtyvän sopimukseen, mutta niillä oli, tai ne luulivat että niillä oli, eräitä paikallisia kysymyksiä, joita tässä tilaisuudessa ei sopinut ratkaista. Pelkkä se tosiseikka, että äärimäisyysmiehet Englannissa, Japanissa ja Yhdysvalloissa tunsivat mielessään, että tämä sopimus jotenkuten oli kääntynyt heille tappioksi, todistaa minusta että sopimus on hyvä.

"Jos vain yksi kansa olisi ollut täysin tyytyväinen sopimukseen, olisi se molemmissa muissa herättänyt levottomuutta ja epäluuloja, ja sen sijaan että niiden ystävyys nyt on vahvistunut, olisivat niiden suhteet kiristyneet, mikä taas olisi ollut huonona enteenä 1935 pidettävälle konferenssille. Lontoon sopimus merkitsee positiivista edistysaskelta maailmanrauhan kehityksessä".

Hän ei koskettele sitä tilannetta, joka on syntynyt Ranskan ja Italian Englannin myötävaikutuksella saavuttamaa yhteisymmärrystä. Amerika mieluummin näkee, että asia jää Euroopan maiden väliseksi laivasto-sopimuksen täydennykseksi jo siitäkkin syystä, että Amerikan osallistuminen aiheuttaisi sellaisen asiakirjan esittämisen senaatin ratifioitavaksi, jossa Ranskalle myönnetty suuri vedenalaisen tonniston määrä voisi aiheuttaa vaikeuksia, vieläpä saattaa sopimuksen voimaansaaminen vaarantua. Haluamatta tätä arkaluontoista asiaa julkisesti kosketella, hän siirtyy koskettelemaan parantuneita suhteita Japaniin.

"Tämä pyrkimys sotavarustusten vähentämiseen on siis yksi Hooverin hallinnon pääpyrkimyksiä. Tuloksena on nyt jo entistä parempi yhteisymmärrys Yhdysvaltain ja sen suuren läntisen naapurin Japanin välillä. Kaikki tällaiset sotavarustusten vähentämistä tarkoittavat sopimukset hälventävät epäluuloisuutta, joka on kansainvälisten suhteitten pahin vihollinen.

"Eräs henkilö lausui minulle äskettäin, että Japanilla on niin voimakas laivasto että se voisi valloittaa Filippiinit, ja hän sanoi sen melkein kuiskaamalla, niinkuin joku salapolii-siromaani sankari.

"Niinpä tietenkin", minä vastasin, "mutta mitä ihmettä Japani tekisi Filippineillä?" Tämä kysymys ei nähtävästi ollut juolahtanut hänen mieleensä. En lainkaan epäile etteivätkö Yhdysvallat, jos niikseen tulisi, olisi kyllin voimakkaita ryöstämään alueita joiltakin ystävillemme - mutta miksi meillä olisi siihen halua?

"Valitettavaa on juuri se, että niin monet täällä ovat valmiita ja innokkaitakin kiihoittamaan epäluuloja. Minä luin hiljan kirjoitussarjan eräästä San Franciscon lehdestä, joka oli jäljennetty jonkun japanilaisen kirjoittamasta teoksesta, ja jossa todistettiin, että Japanin ennemmin tai myöhemmin täytyy ryhtyä sotaan Yhdysvaltoja vastaan. Jos tekijä olisi vastuunalainen valtiomies, täytyisi meidän ottaa hänen teoksensa vakavalta kannalta.

"Todellisuudessa hän on aivan vähäpätöinen henkilö, mahdollisesti joku fanaatikko, joka ei ole voinut antaa kapteeni Perryille anteeksi sitä, että hän aikoinaan avasi Japanin satamat muulle maailmalle, tai ehkä hänen tarkoituksenaan on vain ollut rahan ansaitseminen sensatiota herättävän kirjan julkaisemisella. Japanin ambassadööri sanoi minulle, ettei kukaan Japanissa viitsinyt lukea sitä. On mielestäni moitittavampaa, että amerikalainen sanomalehti rupeaa käsittelemään tällaista tekelettä vakavassa mielessä, kuin että tekijä itse on järjettömyytensä julkaissut.

"Me uskomme, että maamme on liian kunniallinen vääryydellä ryöstääkseen muiden omaisuutta. Ainoa laji kansainvälisyyttä - jos se sitten on kansainvälisyyttä - jolla minulle on jotain arvoa, on se katsantotavan laajuus ja kirkkaus, joka on valmis tunnustamaan, että muita sivistyskansoja elähyttää sama taipumus oikeudenmukaisuuteen ja kunniallisuuteen kuin meitä itseämme. Japanilaisten kaltaisen kansan kunniakäsitteet ovat aivan yhtä korkeat kuin meidänkin."

Esimerkin esittäminen japanilaisen kiihoitusartikkelin julkaisemisesta Amerikassa ja siitä lausuttu tuomio, kuvastaa käsityskantaa psykologisten seikkain merkityksestä kansainvälisissä suhteissa, josta Amerikassa viimeisen vuosikymmenen aikana on päästy yhä yleisemmin selville, ja aikaisempina vuosina tuon-tuosta ilmestyneet kiihkomieliset sanomalehtiartikkelit Japanista ovatkin käyneet harvinaisiksi.

Kosketellessaan asevarustusten supistamista yleensä, alivaltiosihteerin puheessa ilmenee tuo amerikalaisissa yleinen vastakohta asettelu: "meidän ja Europan olot ovat kaksi vastakaista asiaa".

"Mitä sotavarustusten vähentämiseen tulee, aiomme jatkaa aloittamaamme tietä, pyrkien vähentämiseen kaikilla alilla

niin pitkälle kuin kansallinen turvallisuutemme sallii. Tulemme varmasti ottamaan osaa ensi vuoden Geneven-konferenssiin, vaikka maavarustusten ollessa kysymyksessä voimme tuskin tehdä muuta kuin kehoittaa muita noudattamaan meidän esimerkkiämme. Jos kaikki maailman kansat vähentäisivät armeijansa - niiden suhteessa väkilukuun - yhtä pieniksi kuin meidän pieni armeijamme, olisi koko maavarustuskysymys ratkaistu.

"Tätä emme kuitenkaan voine toivoa, koska pelko on liiksi juurtunut Euroopan kansoihin, koska taistelutunnusten muistomerkit siellä ovat liian tuoreita, ja koska v. 1914 alkaneen murhenäytelmän muistot ovat vielä liian kirveleviä salliakseen kansojen selvästi arvioida mitkä seikat ovat turvallisuuden takeena, mitkä eivät. Tosin ne alkavat yhä selvemmin käsittää, että sota meidän päivinämme merkitsee tappiota kaikille osanottajille."

Johtaan puheen koskettelemaan nykyistä pulakautta, hän huomauttaa, miten se kuvastuu valtiodepartementinkin toiminnassa:

"Te ette voi saavistaakaan miten suuresti tällainen ahdinko vaikeuttaa valtiodepartementin toimintaa. Sekä yksilöt että kansat, joiden talous on hunningolla, ovat kykenemättömät ajattelemaan selvästi. Vähäpätöiset asiat, jotka ennen vain hiukan hämmittivät heitä, kasvavat nyt sietämättömiksi rasituksiksi. Tilanne koskee myöskin politiikkaa. Se koskee meidän omaakin poliittista ajatteluamme."

Millaisissa maissa ahdinkotilan vaikutus politiikkaan tulee valtiodepartementissa näkyviin, lausutaan seuraavassa lainauksessa:

"Sanoessani, että taloudellinen ahdinko vaikuttaa poliittiseen tilanteeseen, tarkoitan etupäässä poliittista tilannetta maissa, joissa olot eivät ole yhtä vakiintuneet kuin meillä, ja joiden hallitukset ovat herkempiä tuntemaan esiintyviä vaikeuksia, olkootpa ne mitä laatua tahansa. Latiinalais-Amerikan maissa ei olisi tapahtunut niin monta vallankumousta, jos maailman varallisuus olisi hyvällä kannalla. Espanjan äskeinen vallankumous olisi arvatenkin jäänyt tulematta, jos koko kansalla olisi ollut työtä."

Puheessa myöskin kuvastuu amerikalainen epäilevä kanta hyökkääjään selville saamisen mahdollisuuksista, viittauksen yhteydessä Kellogg pactiin. Lainaan sen kohdan tähän.

"Koko sodanjälkeisen ajan maailma on etsinyt jonkunlaisia kaavia, jonka avulla - jos kaikki kansat sen omaksuisivat - sota olisi estettävissä, vaikkapa se täytyisi estää väkisin. Rauhan aatteen ajajat ovat aina arvelleet, että olisi löydettävä joku keino, joka asettaisi hyökkäävän puolen koko maailman boikotin alaiseksi.

"Tämä kuulostaa erinomaiselta teoriassa, mutta ikävä kyl-

lä ei kukaan vielä ole kyennyt ratkaisemaan, mikä puoli on hyökkäävä. On melkein varmaa, että syntyisi erimielisyyksiä vihollisuuksien syiden tulkittamisessa, joten yhteisrintamaa on mahdoton kuvitella. Senvuoksi Mr. Kellogg valtiosihteerinä ollessaan tuli ajatelleeksi, että ensimmäinen askel pysyvää rauhaa kohti olisi sopimus, jossa kansat yksinkertaisesti ilmoittaisivat, että ne eivät aio ryhtyä sotaan, vaan haluavat ratkaista kaikki erimielisyytensä rauhallisoin keinoin."

Siitä lähtien kun presidentti Hoover, valituksi tultuaan, ennen virkaanastumistaan teki kuuluisan kiertovierailunsa Etelä-Amerikan maihin, on edellytetty, että hänen toimikaudellaan josain määrin tulisi esiintymään muutoksia Yhdysvaltain suhtautumisessa latinalaisamerikalaisiin maihin. Tapahtuneet monet valankumoukset ovat tuoneet esille yllätyksiä ja tilapäisiä poikkeuksellisia probleemeja ja niiden ratkaisuja, joilla kuitenkin pääasiassa on merkitystä vain tänä ajankohtana. Jo presidentti Coolidgen aikana Mexicoon nimitetty ambassadööri Morrow on osoittanut ystävällisellä ja objektiivisellä suhtautumisella saatavan rakennetuiksi entistä luottavaisempi suhde tähän maahan. Presidentti Hooverin aloitteesta Haitiin aikoinaan lähetetty "fact finding" komissioni on suositellut valmisteluja amerikalaisen ylivalvonnan lakkauttamisesta nykyisen sopimuksen n. viiden vuoden kuluttua päättyessä, ja sen mukaisiin toimenpiteisiin onkin ryhdytty. (Sillä tosin ei ristiriitoja ole poistettu, haitilaisien halutessa päästä irti amerikalaisesta holhouksesta kahdessa vuodessa.) Viimeinen ja symptomina ehkä merkittävin oire muutuneesta suhtautumisesta latinalaisamerikalaiseen maailmaan ilmeni hiljan. Yhdysvaltain hallitus ilmoitti, että Nicaraguassa olevain amerikalaisien, jotka eivät katsoneet olonsa turvalliseksi asuinpaikoillaan Nicaraguan hallituksen tarjooman suojeluksen alaisina, olisi siirryttävä maasta pois, taikka ainakin muutettava rannikkokaupunkeihin, joissa heitä voidaan suojella tai joista heidät voidaan evakuoida tarpeen vaatiessa, sillä Yhdysvallat eivät voineet ottaa huolehtiakseen yleisestä suojeluk-

sesta. Samaa politiikkaa ilmoitettiin tultavan noudattamaan Hondurasessa oleviin, vallankumouksellisten uhkaamiin amerikalaisiin nähden. Tämä politiikka, joka on yhdenmukainen Amerikan Kiinassa 1927 ja 1930 osoittaman politiikan kanssa, poikkeaa jyrkästi Keski-Amerikassa aikaisemmin noudatetusta politiikasta. Uutta politiikkaa kuulee kyllä ankarasti arvosteltavan amerikalaiden yritteliäisyyden ja pääomasijoitusten turvaamisen kannalta, mutta arvostelevia lausuntoja näkee vähän julkisuudessa. Odotetaan ilmeisesti että voidaan osoittaa uuden politiikan tuloksiin.

Alivaltiosihteeri kosketteli puheessaan suhteita latinalaisamerikalaiseen maailmaan m.m. seuraavin sanoin:

"Epäilemättä on hallituksemme silloin tällöin tehnyt erehdyksiä järjestellessään suhteitaan eräisiin Latinalais-Amerikan maihin, koskapa hallituskin on kokoonpantu erehtyväsistä ihmisistä, mutta minä tiedän, että mikäli erehdyksiä on sattunut, on niiden syynä ollut liiallinen into auttaa näitä maita pikemmin kuin halu käyttää niitä hyväkseen saalistamistarkoituksessa. - - Mr. Hoover epäilemättä korosti tätä seikkaa vieraillessaan Latinalais-Amerikan maissa ennen presidentiksi tuloaan. Nämä kansat luottavat siihen, että hän presidenttinä ylläpitää epätavallisen avuliaisuuden politiikkaa - ja presidentti on mies, joka ei koskaan petä kenenkään luottamusta."

Toivon että edellä esittämäni selostus alivaltiosihteeri Castlen puheesta muodostaa hyödylliseksi osoittautuvan katsauksen Yhdysvaltain nykyiseen suhtautumiseen ulkovaltoihin, samalla kuin se valaisee Yhdysvaltain valtiodepartementin erään vaikutusvaltaisen johtohenkilön mielenlaatua.

L. Astrom

145/1111

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 8.

ASIA:

Ministeri Astromin rap. no 5.

Washington

11/7-31.

LEGATION OF FINLAND
WASHINGTON, D. C.

Heinäkuun 13 p. 1931

ULKOASIAINMINISTERIO		
No 9 / 1/16 Pal O. 1931		
27/7-31	No -	Liik -
RYHMÄ	OSASTO	ACIA
5	Cg.	

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden raporttini
no. 5, joka sisältää:

Valtioiden välisten velkain maksujen lykkäysasiaan
liittyviä huomautuksia.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman
kunnioitukseni vakuutus.

L. Astrom

Vapaaherra A.S. Yrjö-Koskinen
Suomen Ulkoasiainministeri
Helsinki

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
No 9 / 146 Sal. 13 31	
27/7-31	LIIK.
RUHMA	SA

Washingtonissa olevan lähettilään

vuoden 1931 raportti

no. 5

heinäkuun 11 päivältä.

Valtioiden välisten velkain maksujen lykkäysasioon liittyviä huomautuksia.

Presidentti Hooverin julistus kesäkuun 20 p:nä tuli dra-
maattisena yllätyksenä. Joskin alivaltiosihtööri Castle jo ke-
säkuun 13 p:nä oli julkilausumassa viittailut, että Yhdysvaltain
politiikkaa sotavelkoihin nähden ehkä olisi modifioitava vakavan
kriisin sattuessa, tätä kuitenkin ei vielä pidetty varmana en-
teenä, sillä hän samalla huomautti, ettei mainitunlainen kriisi
vielä ollut käsillä, eikä hallituksen kanta vielä ollut muuttu-
nut. Kesäkuun 15 p:nä presidentti Hoover piti Indianapolissa
rohkaisupuheen, jossa hän erityisesti viittasi Yhdysvaltain ta-
louselämän suhteellisen suureen riippumattomuuteen muusta maail-
masta korostaen, että Yhdysvallat voisivat palauttaa suuren osan
hyvinvoinnistaan riippumatta muusta maailmasta kehittämällä koti-
maista talouselämää. Tätä monella taholla oltiin taipuvaisia
pitämään merkinä siitä linjasta, jota hallitus lähinnä edellytti
kuljettavan taloudellisen kriisin voittamiseksi. Joka tapauk-
sessa, heti Keski-Länneltä palattuaan presidentti Hoover kutsui
käsillä olevat valtiolliset johtohenkilöt neuvotteluihin ja 19
p:nä ilmoitettiin keskustelujen koskeneen Saksassa vallitsevan
tilanteen vahvistamista. 13 ja 20 päivän välisenä aikana joutui
huomaamaan, että valtiodepartementissa oli vaikea tavata johto-
henkilöitä, koska olivat kiinni kiireellisessä työssä, kuten il-

moitettiin.

Presidentti Hooverin lauantaina kesäk. 30 p:nä iltapäivällä antama julistus, jonka sanamuodon lähetin kirjeen 1199 mukana, sähkötettiin heti Europan sanomalehdistöön. Edullinen ja nopea reaktioni muilta paitsi Ranskan taholta myöskin joutui heti julkisuuteen kautta maailman. Samoin Pariisissa käytyjä neuvotteluja seurattiin tarkoin maailman sanomalehdissä. Neuvottelujen tulokset lähetin kirjeen 1178 mukana.

Huolimatta siitä, että asia näin ollen epäilemättä on verrattain yksityiskohtaisesti Suomessakin sanomalehtien sähkösanomapalveluksen kautta tunnettu, tässä kuitenkin voi olla syytä valaista asiaa lähemmin, tšekäläiseltä kannalta katsottuna. Onhan varsin todennäköistä, että tähän amerikalaiseen aloitteeseen liittyvät seikat antavat valaistusta myöhemmille maailman tapahtumille.

Takavuosina jouduin usein tiedoittamaan sodanaikaisista lainoista, tosin vuosikausien kuluessa vain osoittaakseni, ettei sisäpoliittinen tilanne, toisin sanoen asian ympärille muodostunut yleinen mielipide sellaisena kuin se kuvastui kongressin kannassa, jättänyt mitään varaa uskolle, että Europan maiden toiveet reparatiokysymyksen järjestämisestä Yhdysvaltain myötävaikutuksella toteutuisivat. Jouduin tiedoittamaan pankkimiesten, taloustieteilijäin ja kansainvälisiä kysymyksiä harrastavan intelligenssin yleistä mielipidettä vastaan sotivasta kannasta, mutta tiesin, että kongressin jäsenet hymyilivät tuollaiselle kannalle poliittisena mahdottomuutena.

Amerikan kantahan on ollut ja on muodollisesti edelleenkin jyrkästi se, että Amerikan hallituksen saatavilla liittolaismailta ei ole mitään tekemistä reparationaksujen kanssa, koska pa Amerika ei ollut itselleen reparatioita eikä siirtomaita tai

muun muotoista korvausta sotaan osallistumisesta vaatinut. Amerikan saamisethan olivat, amerikkalaisten käsityksen mukaan, yksinkertaisesti velkasitoumuksiin perustuvia saamisia, joiden pohjaksi vakautettaessa oli muodostettu sopimuksia, jotka eri maiden maksukykyisyys johtotähtenä olivat korkeammäärään ja maksuaikaan nähden järjestetty niin, että alkuperäiset saatavat olivat suuresti redusoidut. Amerikan kannan presidentti Coolidge kerran kuvaavalla harvasanaisuudellaan ilmaisi lauseella: "They hired the money, did they not?" Tässä ei ole mitään syytä uudelleen esittää argumentteja amerikkalaista kantaa vastaan, eikä sen puolesta. Riittäköön viittaus siihen vaikeuteen, mikä käytännössä on esiintynyt Amerikan saatavain reparatiokysymyksistä erillään pitämisen yhteydessä jo Dawes suunnitelman kautta, puhumattakaan nykyisestä järjestyksestä, jolloin Young-suunnitelman mukaan reparatiomakeut suoritetaan Kansainväliseen pankkiin, joka niistä suorittaa, Amerikan velallisten määräyksestä, noin kaksi kolmannesta Yhdysvalloille.

Tällaisessa tilanteessahan Yhdysvaltain non-possumus kanta järjestelyehdotuksiin nähden pakostakin on ollut parrasvalossa, milloin~~in~~ vain Euroopassa reparatioproblema on kosketeltu. Europan sanomalehdethän ovat löytäneet aihetta puhua asiasta mitä erilaisimpain tapahtumain yhteydessä. Amerikan lehdissä on europalaisten kirjoittelujenkin johdosta silloin tällöin levitelty eri huhuja ja otaksunia. Niinpä englannin Pankin Montague Norman'in talvella käydessä keskustelemassa Federal Reserve System'in johtohenkilöiden ja muiden ylimpään finanssijohtajien kanssa, hänen käyntinsä asetettiin mitä erilaisimmilla tavoilla yhteyteen reparatiokysymyksen kanssa. Mikäli minä aikoinaan kuulin joksenaikin varmasta lähteestä, Mr. Norman'in käynnin tarkoitus oli saada aikaan Federal Reserv'in osanotto

Kansainvälisen pankin finanssipreparatioihin, joiden tarkoituksena sanottiin olevan tilanteen helpoittaminen Saksassa ja Itä-silloin, vallassa. Hänen yrityksensä sanottiin ^{siis} jääneen tuloksettomaksi, joskin tšekkiläiset johtohenkilöt olivat omasta puolestaan suhtautuneet sympaattisesti yhteistoinintaehdotuksiin. (Suomen hallitus saanee Suomen Pankin kautta kaikki tiedot Kansainvälisen pankin suunnitelmista varmempina kuin ne täällä voidaan hankkia). - Toinen reparatiokysymykseen kytketty sanomalehtien kirjoittelu-puuska esiintyi, kun tuli tunnetuksi, että kaksi kabinetin jäsentä, valtiosihteeri Stimson ja valtiovarainsihteeri Mellon aikovat viettää lomansa Euroopassa. Heidän matkansa koetettiin, Europan lentien inspiratiosta, tehdä neuvottelumatkoiksi reparatiokysymyksestä. Tiedän varmana asiana, ettei st lomasuunnitelmiin olleet vaikuttanut ^{est} poliittiset näkökohdat. Mr. Mellon lähti, kuten niin monasti ennenkin, viettämään lomaa lastensa kanssa Euroopassa, toisen hänen lapsistaan, pojan, opiskellessa Englannissa. Oli luonnollinen asia, että hän Euroopassa ollessaan sai tehtäväksi keskustelut englantilaisten ja neuvottelut ranskalaisten kanssa. Mr. Castle kertoi Mr. Stimsonin reaktiosta, hänen huomattessaan, että hänen lomamatkastaan koetettiin lehdiissä tehdä valtiollinen missioni, joka yritys jo sellaisenaan tuottaisi sen, ettei hän saisi lomaansa rauhassa viettää. Mr. Stimson oli sanonut lupuvansa koko Europan matkasta. Mr. Castle kertoi itsellään olleen kovan urakan saada päällikkönsä vakuutetuksi, ettei hänen nyt sopinut suunnitelmiaan muuttaa, koska siitä tehtäisiin johtopäätöksiä, jotka voisivat aiheuttaa aikaa myöten hankaluuksia, ikävempiä kuin Europan matkalla odotettavat epämukavuudet. Lohdutellen itseään sillä, että hän kait ainakin saisi lomansa loppupuolen viettää rauhassa metsäkanoja Skotlannissa jahdaten, Mr. Stimson oli jättänyt matkansa peruuttamatta.

Edellä mainitut esimerkit riittävät osoittamaan, kuinka löyhäperustaisia ovat yleensä olleet sanomalehtien puheet, jotka ovat johtuneet Euroopassa yleisestä toivomuksesta Amerikan kannan muuttumisen suhteen reparatioasioissa. - Milloin vain joku amerikalainen asianomainen on velkakysymystä kosketellut, hän ei ole jättänyt huomauttamatta velkakysymyksen ja reparatiokysymyksen yhteen kuulumattomuutta. Kansainvälisen Kauppakamarikokouksen aikana Mr. Mellon kokoukseen osaaottavien pankkimiesten päivällisillä lausumiinsa muutamia sanoihin sai mahtumaan huomautuksen, ettei reparatiokysymyksestä olisi oleva puhettakaan. Ja herätti monilla tahoilla huomiota, että kokouksessakin amerikalaiset antoivat ymmärtää kysymyksen olevan tabu, kuten yksityisesti selitettiin sisäpoliittisista syistä, eli sentähden, että keskustelun virittäminen saattoi aiheuttaa mielialan nostamisen, josta hallitukselle tulisi hankaluuksia (embarrassment).

On myöskin muistettava, että presidentti Hooverin kesäk. 20 p:n julistus sisälsi seuraavan kappaleen:

"I wish to take this occasion also to frankly state my views upon our relations to German reparations and the debts owed to us by the allied governments of Europe. Our Government has not been a party to, or exerted any voice in determination of reparation obligations. We purposely did not participate in either general reparations or the divisions of colonies or property. The repayment of debts due to us from the Allies for the advance for war and reconstruction were settled upon a basis not contingent upon German reparations or related thereto. Therefore, reparations is necessarily wholly a European problem with which we have no relation."

Siis hän katsoi asianmukaiseksi tässäkin tilaisuudessa alleviivata, että reparatiokysymys on puhtaasti eurolainen kysymys. Seuraavassa kappaleessa hän korostaa, ettei hän missään mielessä hyväksy Yhdysvaltain saatavien anteeksi antamista. Mutta koska velat vakautettiin ottaen pohjaksi periaatteen velallisten maksukyvyistä säännöllisissä oloissa, on johdonmukais- ta, tuosta periaatteesta kiinnipitäen, ottaa huomioon nykyhet-

kellä maailmassa vallitsevat epänormaaliset olot.

Voi pitää selvänä, että reparationkysymyksen yhdistäminen velkakysymykseen edelleenkin on niin epäpopulääri, että selitykset hallituksen puolesta olivat tarpeelliset sellaisessakin tilanteessa, jossa velkamaksujen lykkäyksen ehdoksi asetettiin Yhdysvaltojen puolelta, että muut saamamiehen asemassa olevat valtiot, siis ennenkaikkea reparaatioita saamassa olevat, lykkäävät näiden suorituksen perimisen, toisin sanoen tilanteessa jolloin tosiasiallisesti sotavelat ja reparaatiot yhdistettiin toisiinsa.

Toinen asia, joka sitä vastoin on populääri, varsinkin sellaisilla tahoilla, joiden kannatus Eurooppaa koskeissa asioissa on vaikeasti saatavissa, on aseistariisumi- tai oikeammin varustustenrajoittamiskysymys. On vanhastaan tunnettua, että tämä asia on presidentti Hooverin sydämillä. Että kysymys nykyisenä pulakautena esiintyy hänen mielellään suurena taloudellisena kysymyksenä, jonka onnellisesta ratkaisusta riippuu hyvinvoinnin kohoaminen maailmassa, kävi ilmi jo hänen Kansainvälisen Kauppakamarin kokouksen avaustilaisuudessa, toukokuun alussa, pitämästään puheesta. Hän siinä korosti kansainvälisellä yhteistoiminnalla voitavan saada aikaan suurmittainen saavutus toteuttamalla varustusten rajoitusta ja vähentämistä. Siten kevennettäisiin maailman verotaakkaa ja poistettaisiin eräs levottomuuksien alkusyy, sekä synnytettäisiin suurempaa luottamusta ~~etempään~~ tulevaisuuteen.

Tämä hänen puheensa luo sotavelkakysymyksen yhteydessä ilmenneisiin seikkoihin erityistä valaistusta. Hän viittasi puheessaan siihen, että maailman sotamenot nykyään, kohoten lähes 5 miljardiin vuodessa, ovat 70 % korkeammat kuin ennen maailman sotaa, ja että aseistetut voimat käsittävät 5.5 miljoonaa miestä joiden reservinä on 20 miljoonaa. Kellogg sopimukseen viitaten

hän lausui kansojen itsepuolustuksen olevan aikaansaataavissa paljon pienemmillä voimilla. "Meidänhän on", hän lausui, "pyrittävä kannattamaan jokaista kansainvälistä taloudellista yhteistoimintaa koskevaa ehdotusta, joka on kohtuullinen kansojamme kohtaan. Meidän kuitenkin on tunnustettava, että jättämättömän, varustuskilpailun tuottaman tuhlauksen vähentäminen ylittävällä merkityksellisyydessä kaikki muut tällaisten taloudellisten pyrkimysten muodot. - Kansainvälistä luottamusta ei voida rakentaa perustalle, jonka muodostaa pelko, se on rakennettava hyvän tahdon (good will) pohjalle".... "En ole sokea näkemään kysymykseen liittyviä vaikeuksia. Kukaan ei halua ehdottaa luopumista kansallisesta puolustuksesta, eikä kukaan ajattele, että niin suuri työ kuin on kohtuullinen varustusten rajoitus suoritettaisiin yhdessä yössä". Viitattuaan huomattavaan edistykseen merivoimain rajoittamisessa, josta on ollut seurauksena verojen väheneminen ja kansainvälisen luottamuksen kasvaminen, sekä piakkoin kokoontuvaan aseistariisuniskonferenssiin, jonka kokoonkutsuista sellaisenaan hän piti todistuksena maailman apua ja rauhaa vaativan vaatimuksen kehittymisestä, presidentti lausui: "Tadysvalloilla on vähemmän välitöntä intressiä maavoimain supistamisesta kuin millään muulla suurella vallalla, koska maasotavoimamme on demobilisoitu ja vähennetty suuremmissa suhteissa kuin muiden maiden vastaavat voimat. Mutta meillä on suuri välitön intressi siitä, että rauha, järjestys ja taloudellinen hyvinvointi muissa maissa tulee entistä vahvemmin vakautetuksi". Vedoten liikemiesmaailman mahdollisuuteen myötävaikuttaa tulosten aikaansaamiseen, hän lopuksi lausui: "On valtiomiesten vallassa antaa maailmalle suuri vakuutus tulevaisuuteen nähden ja hankkia ihmis-kunnalle suuri moraalinen voitto".

Mr. Castle, joka v. t. valtiosihteerinä on joutunut asiaa

varsinkin sen viime vaiheissa lähinnä hoitamaan valtiodepartementissä, ja joka aikaisemminkin, presidentti Hooverin läheisenä ystävänsä, on todennäköisesti ollut hänen läheinen uskottunsa tässäkin asiassa, kertoi Ranskan kanssa käytyjen neuvottelujen johdettua tuloksiin asian alkuvaiheista, mainiten, että presidentti Hoover toukokuun alkupäivistä, siis suunnilleen siitä ajankohdasta lähtien, jolloin edellä selostettu puhe pidettiin, oli asiaa harkinnut ja hantunut. Keskustelut lomalla käyneen Berlinin ambassadöörin Sackett'in kanssa olivat varsinaisesti muodostuneet lähtökohdaksi. Valtiodepartementti ja kauppadepartementti olivat jo toukokuulla saaneet määräyksen toimittaa presidentille tilannetta valaisevaa aineistoa ja kesäkuun 5 p:nä pidetyssä kabinetin kokouksessa presidentti oli esittänyt valmiin suunnitelmansa. Mr. Mellon lähti lomalleen suunnitelmansa mukaisesti seuraavana päivänä ja ambassadööri Sackett palasi asemapaikalleen parin päivän kuluttua. Koska tilanne silloin ei näyttänyt aivan uhkaavalta, presidentti oli jäänyt odottamaan mitä he perille saavuttuaan tietäisivät kertoa.

Siis asiaa harkitsemaan ryhtyessään presidentillä oli mielessään, kuten selostettu puhe osoittaa, varustusten rajoittamiskysymyksen ensiluokkainen merkitys taloudellisena kysymyksenä. Kesäkuun 20 p:n julistuksen viime kappaleessa samalla alalla liikkuva ajatus on lausuttu sanoin, jotka voidaan kääntää seuraavasti:

"Tahdon vielä lisätä, että vaikkakaan tällä toimenpiteelläni ei ole tekemistä ensi helmikuulla pidettävän maavarustusten rajoituskonferenssin kanssa, me luotamme, katsoen siihen, että kilpavarustusten taakka on myötävaikuttanut nykyisen pulakauden syntymiseen, että antamamme todistus halustamme auttaa on osoittautuva tuottaneen lisäystä siihen hyvään tahtoon (good will),

joka on niin välttämätön tämän suurmerkityksisen kysymyksen ratkaisussa."

Taasen Ranskan kanssa käytyjen neuvottelujen päätyttyä presidentti Hoover, heinäk. 6 p:nä antoi julkisuuteen lausunnon, jonka lopussa oli viittaus desarmamenttiin: "Ja tänä vuonna, joka on omistettu taloudelliseen rakentamiseen, maailma tarvitsee ylevää ajattelua pulaan myötävaikuttavista syistä. Minun ei tarvitse toistaa, että kilpavarustusten tuottamat rasitukset ja aiheuttama pelontunne muodostaa yhden näistä syistä. Viime viikkojen tapahtumain harkitseminen on omiaan tekemään selväksi, että meidän on löydettävä helpotusta näistä pohjimmallisista taakoista, jotka tänään kohoavat määrään, joka on monin kerroin suurempi kuin valtioiden väliset velat."

Nämä varustus-supistuksien tärkeyttä ja suotavuutta koskevat lausunnot epäilemättä kuvastavat presidentti Hooverin henkilökohtaista kantaa ja käsitystä, mutta on syytä pitää mielessä, että niillä myöskin on suuri merkitys amerikalaisen sisäisen politiikan kannalta. Joskaan tällä kertaa ei ole ollut puhetta muusta kuin yhden vuoden maksujen lykkäämisestä, ei voine olla epäilystä siitä, etteikö se seikka, että Amerikan aloitteesta vihoinkin on päästy reparationmaksuja, vaikkapa vain väliaikaisestikin järjestelemään, merkitsisi sitä, että odotetaan vastaisuudessa pitemmälle ulottuvia toimenpiteitä. Ja jo nytkin suoritetun toimenpiteen saattoi odottaa joutuvan arvosteltavaksi, siltä pohjalta, jolta näitä asioita täällä "yleinen mielipide" on katsonut. Onhan se jo vanha, mutta sittenkin vielä tehokas argumentti, että helpoitusten myöntäminen Euroopan maille antaisi näille lisävaroja käytettäväksi varustuksiin.

Tämä vahva perusennakkoluulo, joka on näyttänyt tekevän kaiken aktionin velka-asiassa Yhdysvaltain taholta mandottomaksi

on viime aikoina yleisesti otettu huomioon niidenkin yleismaailmallista politiikkaa harrastavien henkilöiden taholla, jotka ovat toimineet mielipiteen muokkaamiseksi siihen suuntaan, että Yhdysvallat ryhtyisivät pienentämään saataviaan muilta valtioilta. Mikäli olen voinut päätellä, ajatus velkojen pienentämisestä sellaisella ehdolla, että velallismaitten olisi sitouduttava vastaavassa suhteessa vähentämään varustuksiaan, on alkuaan kreivi d'Ormesson'in Ranskassa esittämä. T.v:n tammikuun lopussa tuon ajatuksen esitti Yhdysvalloissa Mr. Edward W. Hurley, Chicagossa pitämässään eräässä puheessa.

Koska Mr. Hurley on varsin vaikutusvaltainen henkilö, Shipping Board'in ent. johtaja ja vuodesta 1924 sotavelkain järjestämisestä neuvotelleen komissionin jäsen, voi edellyttää, että hänen ehdotuksensa mahdollisesti läheisessäkin tulevaisuudessa saa jonkumoisen merkityksen. Mainittakoon tässä hänen ehdotuksiansa pääkohdat. Ehdotuksia oli kaksi. Toinen yksinkertaisesti koski kahden vuoden velkamaksujen lykkäämistä ja niiden takaisinmaksamista kymmenen vuoden aikana. Toinen koski Yhdysvaltain saamisten asteettaista vähentämistä niin, että koko vähennys tulisi^{olemaan} 50 % velkain nykyisestä määrästä. Vähennykset jaettaisiin 30 vuoden kohdalle. Ehtona olisi, että armeija- ja laivastobudjetti, niinhyvin vellalismaissa kuin Yhdysvalloissa, supistettaisiin samassa suhteessa, sopimusten perustalla, joten siis velkain vähennys ja varustusten vähennys koordinoitaisiin. Täten ehdotuksen tekijä katsoo annettavan kaksinkertaisesti apua velallismaille, joiden ostokyky lisääntyisi, ei ainoastaan vähentämällä niiden määrällään määrättyjä velkoja, vaan myöskin mahdollistuttamalla nykyään tuottamattomiin tarkoituksiin kulutettujen varojen säästää.

Osoituksena siitä, että ajatus sotavelka- ja varustusten

rajoittamiskysymysten yhdistämisestä voipi Amerikassa saada aikaan entisestä poikkeavaa suhtautumista sotavelkakysymykseen, mainittakoon, että senaattori Borah, joka sotavelkakysymyksessäkin on luettu leppymättömiin kaikkien lievennystoimenpiteiden vastustamisessa, esitti kesäkuun puolivälissä lausunnon, jonka mukaan hän olisi puolestaan valmis harkitsemaan sotavelkojen vähentämistä sillä edellytyksellä, että Europan valtiot suostuvat suhteelliseen varustustensa vähentämiseen.

On myöskin huomattava, että Yhdysvaltain ottaessa jyrkän kannan Ranskan kanssa käydyissä neuvotteluissa siinä kohdassa, että hyödyn maksujen lykkäyksestä piti viime kädessä langeta Saksalle, monessa eri yhteydessä Amerikan yleisölle korostettiin, että Saksan taholta oli vakuutettu, ettei mikään osa tuten sille irtijäävistä varoista tulisi käytettäväksi aseistuksen lisäämiseen.

Sotavelkakysymyksen siis tultua sekä presidentin julkilausumissa, että lukuisissa muissa lausunnoissa asetetuksi yhteyteen varustusten rajoittamiskysymyksen kanssa, voi jo odottaa, eikä ehkä vain amerikalaiselle yleisölle osoitettuna eleenä, näiden asiain toisiinsa kytkemistä kansainvälisissä neuvotteluissa.

Asioita ahtaasti Suomen kannalta katsoen tämä ei suinkaan olisi meille edullista. Nykyisen maksujenlykkäysaktionin yhteydessä, kun ei pidetty asian- eikä tarkoituksen mukaisempuhua sotaveloista, vaan valtioiden välisistä veloista, Suomen elintarvelaina joutui ilman muuta samaan asemaan kuin ententevaltojen sotavelat. Jos sotavelkakysymys jossain myöhemmässä vaiheessa tulisi sidotuksi varustus- tai muihin sotilaallisluontoisiin kysymyksiin, vaara on tarjolla, ettei asia Suomen velkaan nähden tule olemaan yhtä selvä ja mutkaton. (Elintarvelainamme kannalta olen tiedoittanut asiasta kirjeissä 1129, 1148 ja 1178.)

Ajankohtana, jolloin ranskalaiset vielä sotakaavojaan hautoivat vakuutettuina, että heidän maansa on sodasta eniten kärsinyt, ja jolloin heillä vielä on elävänä mielessä, että maansa suurista, tähänsaakka tehdyistä myönnytyksistä, kuten reparationivaatimusten vähennyksestä ja Reininmaankunnan evakuoinnista, ei ole Saksan taholla näkynyt seurauksia yksinomaa karttuneen "good will'in" muodossa, vaan on nähty hitleriläisyyden, konsentroitujen sotalaivojen, Itävallan-Saksan tulliliiton ja stohlhelmiläisen yltiömielisyyden myöskin esiintyvän laskuihin otettavina tosiasioina, voi Europassa kaikua oudolta ja omituiselta se sävy, jossa Amerikasta päin maailman-poliittisia asioita käsitellään, korostamalla hyvän tahdon välttämättömyyttä asiain selvittämiseksi. Tämän sävyn käyttämisellä kuitenkin on syvät juurensa tärkeäisessä psykologiassa.

On näkynyt tietoja siitä, että Ranskassa herätti paheksu-
mista, että presidentti Hooverin ehdotus tuli yllätyksen muodos-
sa, ilman edelläkäyviä neuvotteluja ja varoituksia. Sekin oli
suureksi osaksi sisäpoliittisten näkökohtain määräämä menettely.
Sotavelkamaksujen lykkääminen viime kädessä riippuu kongres-
sin päätöksestä. Kongressin kanta on näissä asioissa aina ollut
selvästi kaikkia toimenpiteitä vastustava, oli siis laskettava
asian psykologinen puoli mahdollisimman tarkasti ja vältettävä
ennenaikaisia tietojen vuotoja, jotka kongressin hajalla olles-
sakin voisivat panna alulle vastustavia virtauksia.

Että asia tässä suhteessa hoidettiin suuremmoisella tai-
dolla, kävi ilmi siitä, että presidentti juuri ennen asian esit-
tämistä sai hankituksi kaikkiin leireihin kuuluvain poliitik-
kojen merkillisen yksimielisen kannatuksen, ja että hän jälestä-
päin on saanut kongressin jäseniltä niin yleisesti kannatuslu-
pauksia, ettei asialla katsota missään tapauksessa olevan karil-

le menon mahdollisuuksia. Käytännöllisesti katsoen ainoa selvä, voimakas vastustaja on ollut kalifornialainen senaattori Hiram Johnson. Mutta kaikki tietävät, ettei Hiram Johnson kerta kaikkiaan anna siunaustaan toimenpiteelle, jonka takana on Herbert Hoover.

Presidentin asemaa yleisön silmissä hänen päättäväinen esiintymisensä on suuresti vahvistanut. Tulee luonnollisesti riippumaan asiain myöhemmistä vaiheista, kuinka kestävää laatua tämä aseman vahvistuminen on.

New York Times, puhuessaan 5 p:n johtavassa kirjoituksessaan innostuneesta hyväksymisestä, joka Yhdysvalloissa oli annettu presidentin aloitteelle, ja puoluerajain häviämisestä, yleisen innostuksen vaikutuksesta, katsoo asianmukaiseksi huomauttaa, että tämä yksimielisyys ehkä ei kauvaa kestä. "Jos kongressin kokoontumisen aikana ilmenee, ettei olekaan löydetty yleislääkettä kaikkia tautejamme vastaan; jos liike-elämä ei vilkastukaan, niin nopeasti kuin nyt toivotaan; jos työttömyys jatkuu suurena ja asettaa kaikki avustuskeinot ensi talvena raskaaseen puristukseen, silloin epäilemättä tulee olemaan paljon nurkumista ja vikojen etsimistä. Mutta se mikä on tehty, ei silloin ole tehtävissä tekemättömäksi."

Ensimmäinen reaktio pörssissä oli odottamattoman edullinen ja yleinen. Osakkeet kohosivat nopeasti ja varsin tuntuvasi. Mutta taantumus ei antanut kauvankaan itseään odottaa. Ranskan kanssa käytyjen neuvottelujen aikana noteeraukset laskivat. Odotettiin neuvottelujen onnellisen päättymisen muodostuvan merkinnannoksi uutta ripeää nousua varten. Niin ei käynyt. Uutinen neuvottelujen päättymisestä sattui yhteen jyrkän laskusuunnan kanssa. Ensi innostuksen aiheuttaman nousun jälkeen puhuttiin yleisesti, kuinka jo ne miljaardit, joilla arvot nousivat, antoi-

vat täydellisen puolustuksen aloitteelle Amerikan sisäiseltä kannalta. Nämä puheet ovat sittemmin hiljenneet.

Olen edellisessä, silmällä pitäen asian valaisemista vastaisten tapahtumain varalta, tullut suhteellisesti laajalti koskettelemaan niitä asian puolia, joilla on jotain yhteyttä täällä vallinneen ja todennäköisesti pohjalla vieläkin olevan yleisen mielipiteen kanssa. Voi olla syytä vielä korostaa nyt esiintyneen aloitteen luonnetta tilapäisenä avustuksena, muutenhan se ei pohjaltaan ole. Teen sen lainaamalla seuraavat kohdat Mr. Castlen t.k:n 8 p:nä radioitse antamasta selityksestä:

"Tahdon tässä korostaa, että presidentin ehdotuksen koko tarkoitus oli tarjota yhden vuoden hengähdysajan, jonka kuluessa parantavat voimat maailmassa voisivat päästä edistymään. Hän ei minään hetkenä ehdottanut, taikka harkinnut pysyväistä velkasi-toumusten tai jonkun välipuheen, jossa me emme ole osallisia, muuttamista (revision). Hän harkitsi koko asiaa yksinomaan näkökannalta tarjota apua niissä tilapäisissä olosuhteissa, jotka maailman yli ulottuva pulakausi on luonut. Tosiasiallisesti koko keskustelujen aikana jo tehtyjen sopimusten koskemattomuutta on jatkuvasti pidetty yllä.

"Onhan mahdollista, että kaikki eivät ole selvillä mitä presidentti Hoover'in rohkean ehdotuksen pitäisi maailmalle tehdä. Minulle on mieluista kertoa mitä me täällä Washingtonissa, jotka olemme olleet keskustelujen keskellä, uskomme sen saavan aikaan. Sen välittömät edut koskevat syvimmin Saksaa ja Keski-Europan maita. Koska vuoden hengähdysaika annetaan kaikkien näiden suurten valtioiden välisten suoritusten maksamisessa, Saksalle tarjotaan tilaisuus panna talonsa kuntoon. Se on luvannut käyttää siten säästetyt varat menoarviotarkoituksiin, panematta mitään niistä sotilaallisiin tai laivastomenoihin."

Tunnetuin Europan asioista kirjoittavista sanomalehtimiehistä, lukuisiin Amerikan lehtiin katsauksia kirjoittava Frank Simonds päättää 5 p:nä julaistun katsauksensa p.o. asiasta seuraavalla kappaleella.

"Joka tapauksessa me olemme nyt Europassa ajanjaksoa varten, joka voidaan määritellä nykyisen kriisin pituiseksi, mikä voi merkitä vuosikausia kestäväksi. Kriisi on vain osaksi taloudellinen ja finansielli. Meidän vaikutusvaltaamme ja toimenpiteitämme poliittisissa asioissa tullaan nyt hakemaan ainakin yhtä innokkaasti kuin meidän neuvoamme ja kannatustamme rahakysymyksissä. Hoover, Wilsonia seuraten, on vielä kerran lyönyt maahan isoleerautumis-traditionin ja ottanut käyttäntöön sekaantumista Europan asioihin käsittävän politiikan, josta voi olla yhtä huomattavat seuraukset kuin itse maailman sotaan mukaanmenolla oli."

Tällaiset kommentaariot kyllä helposti panevat vanhoihin isoiloitumistraditioihin liittyvät intohimot liikkeelle. Jää nähtäväksi mikä mieliala vallitsee kongressin joulukuun ensimmäisenä maanantaina kokoontuessa.

L. A. Brown
Lähettiläs.

LÄ:HB

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C^o.

ASIA:

Ministeri Astromin raportti no 6.
Washington.

15/9-31.

LEGATION OF FINLAND
WASHINGTON, D. C.

Syyskuun 18 p. 1931.

12/1931		
8/10-31	9	11
RYHMÄ	LUOKA	ASIA
5	08	

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden ra-
porttini no. 6, joka koskee

Yhdysvaltain nykyhetken probleemeja, raha-
taloudellisia ja psykologisia.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suuri-
man kunnioitukseni vakuutus.

L. Aho

Vapaaherra A. S. Yrjö-Koskinen
Suomen Ulkoasiainministeri
Helsinki

Washingtonissa olevan lähettilään 1931 vuoden

raportti no. 6

syyskuun 15 päivältä

KOKOAS		
12/147 he. 10 31		
5/10-31	3	III
1/10-31	C. 1000	ASIA
5	C8	

Yhdysvaltain nykyhetken probleemeja, rahataloudellisia ja psykologisia.

Koska maailmanpolitiikan polttavimmat kysymykset yhä edelleenkin kiertävät reparatiokysymyksen ja Yhdysvaltain kansainvälisten saatavain redusoimisen ympärillä, voi olla syytä tässä valaista erinäisiä puolia siinä taustassa, jota vastaan kehitys asian suhteen tulee täällä tapahtumaan.

Elokuun 30 päivän, sunnuntai iltana, valtiorahasto laski julkisuuteen tiedon seuraavana päivänä merkittäväksi tarjottavista Yhdysvaltain hallituksen lainoista, yhteensä 1,100 miljoona dollaria. Tästä määrästä 300 miljoonaa oli lyhytaikaisia sitoumuksia 1 1/8% korolla, 800 miljoonaa obligatioita 24 vuoden maksuajalla, oikeudella lunastaa ne 20 vuoden kuluttua. Näiden viimemainittujen korko oli 3%. Molemmat korkomäärät olivat rekordimaisen alhaiset.

Heti viikon alussa ilmoitettiin emissionin onnistuneen varsin hyvin. Torstaina ilmoitettiin obligatiolainan merkintäkirjain jätettävän avoimeksi. Vasta seuraavana keskiviikkona syysk. 9 p:n julkisuuteen laskettiin yksityiskohtaiset tiedot merkinnän tuloksista. Lyhytaikainen laina oli merkitty moninkerroin, mutta obligatiolainaa oli merkitty vain n.940 1/2 miljoonaa, eli toisin sanoen ylimerkintä oli 140 1/2 miljoonaa.

Viime kesäkuulla valtiorahasto laski liikkeelle 800 milj. 3 1/8%:n obligatioita, joiden maksuaika oli 18 vuotta. Niitä merkittiin silloin 6,315 miljoonaa siis lähes 8 kertaa tarjottu määrä. T.v:n maaliskuulla valtiorahasto tarjosi merkittäväksi 500 miljoonan 3 3/8% obligatiolainan, joka

merkittiin enemmän kuin nelinkertaisesti.

Näihin tuloksiin verrattuna markkinain reaktioni viime obligatio-lainaan oli siis erittäin heikko. Tämä kiirehditettiin selittämään aiheutuneeksi siitä, että emissioni oli yllättävän suuri, että korkokanta oli odottamattoman alhainen ja maksuaika odottamattoman pitkä, joista syistä rahamaailma asetui pidättyvälle kannalle.

Sitä seikkaa että maksuaika oli asetettu aikaisemman lainan maksuaikaan verraten suhteellisen pitkäksi voitaneen pitää merkkinä siitä, että valtiotrahasto on laskenut, ettei se pitkiin aikoihin tule saamaan luottoa paljonkaan pienemmällä kuin 3% korolla. Markkinain suhteellisen heikko reaktioni epäilemättä viittaa siihen että 3% korkoakin pidetään epäilyttävän alhaisena. Tämä voi olla varoitusmerkki siitä, ettei Yhdysvaltojenkaan luotto nykyisellä yleisen epäluottamuksen aikana ole aivan rajaton.

Edellytetään uutta hallituksen finansioimista taasen tapahtuvan joulukuulla. Jos silloin osoittautuukin, ettei 3% ole riittävän houkutteleva, nyt liikkeelle laskettu laina luonnollisesti laskee arvossaan ja rahalaitokset, joilla siihen kuuluvia obligatioita on hallussaan, joutuvat tappiolle. Merkille pantavaa on, että kun kesäkuulla emittoitu määrä pian liikkeellelaskimisen jälkeen sai pienen ylikurssin, uutta lainaa myytiin pian emissionin jälkeen 1/8 - 3/8 pisteen hinnanalenuksella.

Rahamaailman epävarmuuden Yhdysvaltain luoton halpakorkoisuuteen nähden käsittää, kun ottaa huomioon, että Yhdysvaltain omat finanssiensa järjestämissuunnitelmat ovat aivan epämääräiset, ja riippuvat lukuisista tekijöistä, joita ei vielä minäkäänlaisella varmuudella voida laskea. Presidentti Hoover hiljan eräessä julkisuuteen saatettavaksi tarkoitetussa lausunnossa

ilmoitti, ettei hän vielä kuukausiin tule ratkaisemaan kysymystä siitä, millaisia suosituksia hallitus tulee finanssiasiaan suhteen esittämään joulukuulla kokoontuvalle kongressille.

Mihin muotoon suunnitelmat lopullisesti pukeutuvatkin, nyt jo voi osoittaa useita tekijöitä, jotka tulevat vaikuttamaan asian käsittelyyn.

Hyvinä aikoina Yhdysvaltain korkeiden tulojen veroitukseen nojautava verotusjärjestelmä sekä muihin maihin nähden saamiehen asemassa oleminen tuottivat yli tuloarvoiden kohoavia tulotuloja. Täten käytettäviksi joutuneita varoja käytettiin suureksi osaksi valtiovelan lyhentämiseen, joten sitä kuolletettiin paljon nopeammassa tahdissa kuin kongressin aikoinaan päättämä kuolletus-suunnitelma edellytti. Lasketaan, että federaalivelat nykyään ovat vähennetyt enemmän kuin 4 miljardia pienemmiksi kuin ne olisivat tähän mennessä vähentyneet alkuperäisten kuolletus-suunnitelman mukaan. Useilla tahoilla katsotaan, että on tervettä finanssipolitiikkaa nyt, entistä alemman korkokannan valitessa, lainata nuo 4 miljardia uudestaan pulakautena syntyväin vajeusten korvaamiseksi ja pulakauden aiheuttamien lisämenojen peittämiseksi.

Kesäkuun lopussa päättynyt finanssivuosi osoitti 903 miljoonan vajauksen. Sen jälkeen kulunut aika viittaa siihen, että vajeus tulee nyt kulumassa olevana finanssivuotena kasvamaan kasvamaan. Elokuun lopussa vajeus jo oli 389 miljoonaa. Arviot sen todennäköisestä määrästä koko vuotta kohti vaihtelevat yhden ja kahden miljardin välillä.

Koska suoranaiset verot kohdistuvat etupäässä liikevoittoihin ja nämä ilmeisesti yhä edelleenkin ovat alenemaan päin, onhan selvää että valtion tulot vähenevät. Rahamaailma on tottunut pitämään arvopaperipörssissä havaittavia ilmiöitä mittapuuna tulevienkin kehitysjaksojen arvioimiseksi. Aikaisempina pula-

kausina on ollut havaittavissa että ostohalua on esiintynyt joihinkin arvopaperiryhmiin nähden, kun niiden hinnat ovat menneet niin alas, että neljännesvuosi voittoosingot vuotta kohti lasketuina ovat kohonneet 8,10 tai 12 prosenttiin, aina ryhmän yleisen osinkotason mukaan. Tämän pulan aikana tuo vanha sääntö ei pida paikkaansa. Tosin kesäkuulla esiintynyttä ostohalua osaksi selitetään osingon korkeusrajan saavuttamisella, mutta useat silloisista osingoista alennettiin seuraavalta neljännekseltä, ja ostajat eivät näytä enää uskovan että osingot nytkään säilyisivät. He pysyvät syrjässä osingon korkeudesta riippumatta. Tämä tulkitaan viittaukseksi siitä, että yritysten tulot tulevat yhä edelleenkin pienenemään.

Toiselta puolen nähdään finanssien järkipäistä hoitoa uhkaavan vaara pula-ajan synnyttämäin, ennakolta aivan laskemattomain sisäpoliittisten liikkeiden taholta.

Muistettane millä helppoudella kongressin molemmat huoneet viime istuntokauden lopulla saivat kokoon kvalifisoidun enemmistön presidentin veton kumoamiseksi, kun kysymyksessä oli sotaveteraaneille hankittu etu, vakuutuksen luontoisten korvaussertifikaattien lainausarvon määrääminen 50 prosentiksi, toisin sanoen että "Veterans bureau" maksaisi lainana 50% sertifikaatin arvosta sitä pyydetessä. Arvioitiin silloin että kysymyksessä oli 700-1,000 miljoonan dollarin valtionvarain vuodattaminen yksityisten taskuihin. Sellaisesta asiasta ei paljon keskusteltukaan. Tämä oli rahamaailman mielestä erittäin paha enne tässä maassa, jossa kansalaissodan ajoilta saakka veteraanijärjestöt ovat tehokkaasti hankkineet etuja veteraaneille ja heidän perheilleen, sellaisessa määrin, josta ei muissa maissa ole aavistustakaan. Nythän maailmansodan "veteraanien" lukumäärä on siksi suuri että he, lujasti järjestäytyneitä kuin ovat, voivat helposti asettaa kongressin jäsenten valitsemisen armoistaan riippuvaksi.

Tähän mennessä on mainittuja lainoja, "bonus" lainoja, an-
nettu 834.7 miljoonaa. On saatu selvitettyksi, että tästä summasta
ainoastaan 32% on joutunut työttömille tai muutoin tarvitseville
veteraaneille, ja siis 68% miehille, jotka eivät olleet rahaavus-
tuksen tarpeessa. Lukuisat vaikutusvaltaiset miehet vakuuttelivat
joku aika sitten veteraanijärjestöille, että niiden isänmaan menes-
tymisen ja onnen nimessä olisi pidättäydyttävä enemmistä valtio-
rahaston suoneniskuista. Vastaus näihin vetoomuksiin tuli pian.
Veteraanien aluejärjestöt eri osissa maata hyväksyivät ponsilau-
seita, joiden mukaan kongressi oli saatava myöntämään oikeuden
lainata bonus todistusten koko nimellisarvoa vastaava määrä. Tämä
on laskettu tietävän, tulevaisuusarvon nykyisyysarvoksi muuntaen,
yli 2 miljaardin mahdollista suoneniskua. Tässä on tyypillinen
esimerkki siitä millaiseksi muodostuu psykologinen reaktio ni-
maassa, joka tiedetään maailman rikkaimmaksi. Se kuitenkin ei
suinkaan ole ainoa senluontoinen esimerkki. Varsinkin alussa
mainitun finanssioperationin aikaan esiintyi lukuisia suunnitel-
mia työttömyyden lieventämiseksi ja pulakauden ilmiöiden poistami-
seksi. Suunnitelmat edellyttivät federaalivaltion varojen käytt-
tämistä milloin 8:n milloin 5:n milloin 2 miljaardin määriin.

Työväen taholla lausutaan että työtä on toimitettava työt-
tömille ja katsotaan että siitä on pidettävä huoli maksoi mitä
maksoi.

Maanviljelijät, käsissään satoja, joista eivät saa hintaa, joka
maksaisi kustannukset, asettavat yhä yleisemmin arvostelevalle
kannalle Yhdysvaltain koko yhteiskunnallista järjestystä ja rik-
kauden epätasaista jakautumista kohtaan. Kuten eräs maataviljele-
vän lännen senatori, kansaslainen senaattori Capper hiljan jul-
kaisemassaan kirjoituksessa lausui: "Sitä ei kielletä, etteikö
tämä järjestelmä olisi hyödyllinen niille ensi rivin miehille, jot-
ka määräävät asioista. Mutta ilmeistä on että se ei ole pystynyt

edistämään keskimääräisten ihmisten taloudellista tai yhteiskunnallista tasoa ja se on ollut suorastaan tuhoa tuottava työmiesten ja maanviljelijäin eduille." Kirjoituksensa lopussa hän lausuu: "Maanviljelijät ajattelevat että jos kulutustavarain hinnat tulevat jättämään nykyiselle tasolle, kaikki muu on saatettava samalle tasolle. Heidän mielestään nykyinen rikkauksien keskittyminen on murrettava, suureksi osaksi nykyisiä paljon raskaampien tulo- ja perintöverojen kautta, ennen kaikkea korkeimmissa tulo- ja omaisuusluokissa."

Rahamaailma ja koko Itä tietää että tuon suuntaisten radikaalisten näkökohtain edustajat tulevat ensi istuntokaudella olemaan entistä vahvemmassa asemassa. Maan molemmat puolueet tulevat olemaan kongressissa tasaväkisemmät kuin ennen. (Todennäköisintähän on että demokraatit tällä kertaa ovat enemmistönä ja valitsevat edustajahuoneen puhemiehen sekä asettavat komiteapuheenjohtajat.) Sellaisessa tilanteessa radikaaliset ainekset, riippumatta siitä kumpaan puolueeseen kuuluvat, saavat entistä lukuisammassa tapauksissa ratkaisuvallan ja voivat kiristää pitkällekin meneviä myönnytyksiä joillekin suunnitelmilleen.

Tällaisessa tilanteessa budjettivajauksen lopettaminen ja pulaprobleemien ratkaiseminen on osoittautuva erittäin pulmalliseksi. Tiedetään että valtiovarainsihtööri Mellon henkilökohtaisesti suosisi pitkälle meneviä uudistuksia verojärjestelmässä, jotta valtion tulot saataisiin riippumattomammiksi yritysvoitoista, joskaan hän ei asioista mitään ole katsonut voivansa julkisuudessa lausua niinkauvan kuin presidentti Hoover ei ole määrännyt kantaansa. Mutta hänen innokas esitaistelijansa senaatissa, pennsylvanialainen senaattori Reed, on esittänyt suunnitelman veroitusjärjestelmän muutokseksi, jonka katsotaan vastaavan Mr. Mellon'in toiveita. Tärkein kohta hänen ehdotuksessaan on myyntiveron muotoisen kulutusveron suunnittelu. Hän ehdottaa tällaista

veroa kaikille kulutustavaroille ja laskee että siten saataisiin kokoon noin puolet valtion menoinin tarvittavasta määrästä, eli noin 2 miljardia dollaria vuodessa. Hän, samoin kuin Mr. Mellon kerran aikaisemmin, huomauttaa että on osoittautunut epäviisaaksi koettaa saada federaalivaltion tulot ottamalla ne veroina niin pieneltä veronmaksajain määrältä, ettei niiden luku kohoa kuin 1/2%:iin väestön lukumäärästä.

On sanomattakin selvää, että senaattori Reedin katsantokanta on mitä jyrkimmässä määrin vastakohtainen niiden kerrosten kannalle joita senaattori Capper edustaa. Tämä vastakohtaisuuden jyrkkyys on omiansa synnyttämään epäluuloisuutta ja epäluottamusta, muodostaen lisän sille epäluottamukselle, jolla ilmakehä tällä hetkellä muutoinkin maailmanpulan vaikutuksesta on tiivistetty.

Miltä kannalta tai näkökulmalta asioita yrittääkin tarkastaa, ei voi välttää lopuksi näkemästä sitä, mikä näyttää tällä hetkellä olevan kaiken pohjalla, epäluottamusta. Kuten aikaisemmissa tiedoituksissani on eri yhteyksissä ollut tilaisuutta korostaa, presidentti Hoover on koko ajan katsonut pulan pohjimmaisen tekijän olevan psykologisen ja pohjimmaisen probleemin kysymyksen siitä miten luottamus saadaan palaamaan. Joskin tulokset tähän saakka koetetuista keinoista ovat olleet heikot ja niihin liittyvät toiveet ovat muuttuneet pettymyksiksi, koettamiset ovat ainakin avartaneet aluetta, jolta nykyään syitä etsitään.

On huomiota herättävää kuinka nykyään entistä suuremmassa määrin puhutaan Euroopan poliittisen pulan selvittämisen välttämättämyydestä luottamuksen palauttamiseksi maailmaan. Aletaan ilmeisesti entistä yleisemmin käsittää sotavelkain redusoimiskysymyksen merkitys. 246 miljoonaa, jonka saaminen presidentti Hooverin aktionin kautta lykättiin, näyttää nyt eri tahoilla puheena olevain miljoonain rinnalla suhteellisen pieneltä määrältä. Siitä missä määrin tämä nyt leviämässä oleva tunne kuvastuu kon-

SUOMEN LÄHETYSTÖ
WASHINGTON, D. C.

-8-

gressissa, kun kysymys todennäköisesti jo joulukuulla tulee käsiteltäväksi, riippuu suureksi osaksi tuleeko ja milloin tulee esille kysymys pitemmälle menevästä askeleesta sotavelkoihin nähden.

Jotku alkavat ennustella ajan olevan kypsän jo ensi kevääseen mennessä. Mutta lienee parasta pidättäytyä ennusteluista, koska kevääseen mennessä ehtii nykyoloissa tapahtua paljon odottamatonta niin Yhdysvalloissa kuin Europassakin.

L. Arvola

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Ministeri ^o Istomin raportti no 7.
Washington.

17/10-30

LEGATION OF FINLAND
WASHINGTON, D. C.

Lokakuun 17 p. 1931

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 13 142 la. D. 13 31		
5/11. 31	2	LM
RYHMÄ	OLASTO	ASIA
5	Es	

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden raport-
tini no. 7, joka koskee

Presidentti Hooverin aloitetta rahamaailmassa
vallitsevan jännityksen lieventämiseksi.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman
kunnioitukseni vakuutus.

L. Astor?

Vapaaherra A.S. Yrjö-Koskinen
Suomen Ulkoasiainministeri
Helsinki

Washingtonissa olevan lähettilään

vuoden 1931 raportti

no. 7

lokakuun 17 päivältä

Presidentti Hooverin aloite rahamaailmassa vallitsevan
jännityksen lieventämiseksi.

Kun tiedoituselimien tentäviä koskevan yleisen käsityksen mukaisesti koettaa pitää mielessä, että tällaisten elinten tentävä on kendellinen, nimittäin varustaa tiedoituksia vastaanottavat elimet luotettavilla, niiden toiminnalle oleellisilla tiedoilla ja suojata niitä kuormitukselta turhilla, epäaktuaalisilla, muutosten alaisilla tiedoilla, tiedoitustentävä usein on vaikeaa ja eliminoimisia kysyvää jo säännöllisissä cloissa, kun postissa lähetetyt tiedoitukset viiptyvät pari viikkoa matkalla ja maailman sanomalehdistön sähkötiedoitus jo sillä välin on entinyt tiedoitettuun asiaan liittyviä tietoja olosuhteissa tapahtuneista muutoksista levittää maailmalle. Nykyaikana, jolloin tapahtumat seuraavat toisiaan tavallista nopeammassa tahdissa, se vaara luonnollisesti on entistä enemmän tarjolla, ettei tiedoituksen kirjoittamishetkellä ole käsillä kahden viikon perästä oikeiden johtopäätösten pohjaksi kelpaavia tosiasioita.

Nykynetken pääkysymys Yhdysvaltoihin nähden on kaiken maailman kannalta kysymys siitä, miten tämän maan taloudellinen rakenne tulee kestämään tänä yhä vain kärjistyvästä koetuksen kautena. Jouduin kuukauden vaihteessa niin kirjeissä kuin sähköisäkin viittaamaan siihen unkaavan synkältä näyttävään mielialaan mikä silloin vallitsi, ja näytti olevan johtamassa siihen täydenepävarmuuden tilaan, minkä paniikki-ilmiot synnyttävät. Tällä

synkimmällä hetkellä presidentti Hoover dramaattisesti julisti suunnitelmansa finanssitilanteen jännityksen helpottamiseksi, josta tiedoitin lyhyesti kirjeessäni 1678.

Nyt kun joitakin päiviä on ehtinyt kulua tuosta tilaisuudesta, on ehtinyt käydä ilmi, että suunnitelmaa suuren yksityisillä varoilla toimivan elimen luomiseksi jäätynneiden varojen likviidiksi tekemiseksi on pankkipiireissä haudottu jo pidemmän ajan. Asian läpiajamismahdollisuuksien synnyttämiseksi pankkimiesten sanotaan halunneen saada presidentin ottamaan johdon käsiinsä ja panemaan asia alulle. Väitetään, että hänen aikaisemmat alustavat tunnustelut eri osissa maata olevissa pankkimaailman keskuksissa olivat osoittaneet, että pankkimiehet olivat täysin erimielisiä suunnitelman viisaudesta ja käytettävistä menettelytavoista. Vasta kun tilanne tämän kuun alkupäivinä kävi niin synkäksi, että saattoi millä hetkellä tahnansa odottaa järkyttäviä paniikki-ilmiöitä, osoittautui mahdolliseksi saada yksimielisyyttä aikaan niin pankkimiesten keskuudessa kuin heidän ja hallituksen välillä. Saatiinpa vielä, enemmän tai vähemmän tilanteen pakosta aiheutuva, johtavien kongressin jäsentenkin siunaus, puoluekannasta riippumatta. Salaperäisesti kokoonkutsuttuun neuvottelutilaisuuteen ei kongressin insurgenteistä ketään oltu kutsuttu. Soraääniä siis voidaan kongressissa odottaa, mutta voitaneen pitää varmana, että valtava enemmistö molemmissa huoneissa tulee asettumaan hallituksen taakse.

Valtiovaraindepartementin virkamiehet ovat nyt jo muutamien päivien aikana avomielisesti keskusteluissa lausuneet, että tuollaisen privaatti varoilla operoivan rediskonttauselimen perustamisen tarkoituksena oli ennen kaikkea saada aikaan psykologinen vaikutus. Tämän he nyt vaivatkin huoleti sanoa, sillä vai-

kutus paniikkimaiseen mielialaan tuli heti näkyviin, ei ainoastaan pörssin suunnan vahvistamisessa, vaan myöskin epätoivon häviämisessä ja epäluuloisuuden vähenemisessä suuren yleisön keskuudessa. Siitä pankkimiehet ovat ilmoittaneet joutuneensa nuomaamaan varsin selviä esimerkkejä. Kuten eräs valtiorahaston jontohenkilöistä sen lausui: "epävarmuuden tilalle on yntäkkiä tullut varmuus, se on kaikki". Tässä tapauksessa se on varsin paljon. - Tosinhan kyllä kuulee ääniä joissa on Tuomaan äänen sävy. Ne viittaavat siihen, kuinka lyhytaikaiseksi osoittautui se psykologinen vaikutus, joka välittömästi seurasi presidentti Hooverin dramaattista julistusta hallitusten välisten velkamaksujen vuodeksi lykkäämisestä viime kesänä. He viittaavat mahdollisuuksiin, että nytkin voi esiintyä odottamattomia käännteitä asiassa, jotka ajavat mielialan alas entistä syvempään epäluuloisuuteen ja toivottomuuteen. Tällä hetkellä kuitenkin on selvä tosiasia, että kuukauden alussa vallinnut unkaava mieliala on muuttunut.

Valtiorahaston finanssiasiaan tuntijat ovat samalla kun ovat puhuneet rediskontauslaitoksen perustamisen psykologisesta vaikutuksesta, viittailleet, etteivät he odota laitoksen 500 miljoonan varoja tultavan mainittavasti käyttämään. Siinä yhteydessä on jondettu mieliin, että sota-aikana perustettua puuvilla lainarahastoa, 135 miljoonaa käytettiin vain 20 tuhatta ja liittolaisille muodostettua 100 miljoonan kultarahastoa käytettiin vain 10 miljoonaa. Pääasia niissä tapauksissa, samoin kuin nykyisessä, sanotaan olevan tietoisuuden niiden olemassaolosta.

Laitos on joka tapauksessa syntymässä "National Credit Corporation'in" nimellä. Jontokunta on valittu. Se on kokoonpantu maan eri keskuksia edustavista pankkimiehistä. Laitoksen presidentiksi sanotaan tulevan Mr.Mortimer N.Buckner New Yorkista. Innostus

pääoman merkitsemiseen ei ole aivan yleinen pankkiipiireissä, ja kuulee keskusteluista, joiden mukaan harkittaisiin suurilla lii- kavaroilla varustettujen yhtiöiden mukaanottamista. Asia on nykyasteellaan yksityinen yritys. Valtionrahasto on, sanomalen- tien mukaan, säätänyt, että 500 miljoonaa mainitun National Cre- dit Corporation'in debentureita kelpaa vakuudeksi hallituksen talletuksista. Aikaisemmin tällaisena vakuutena on ollut käy- tettävä hallituksen obligatioita, pankkien tunnusteita ja kau- pallisia papereita. Nyt pankit tietävät saavansa tällaisia pa- pereita irti käytettäväksi muun luoton perustaksi, esimerkiksi rediskonttaamiseen Federal Reservessä.

On helposti käsitettävää, että heti suunnitelman ilmes- tyttyä siihen viitattiin inflatioon johtavana keinona. Tähän on niin pankkitaholta kuin hallituksen piireistä vastattu, että niin inflatorinen kuin toimenpide sellaisenaan luonteeltaan onkin, se tällä hetkellä etupäässä palvelee tarkoitusta vastus- taa jo esiintyvää ja unkaamassa olevaa deflatiota. Se deflation syy johon luonnollisesti lähinnä tähdätään, on rahojen pankista vetäminen "kirstunpohjalle" säilytettäväksi, mikä nykyisessä ti- lanteessa, jolloin monilla suurimmillakin pankeilla on suuri määrä jäätyneitä varoja, eikä suinkaan yksinomaan Europassa, vai- kuttaa erittäin voimakkaasti deflatioon päin. Viimeisen vuoden kuluessa Yhdysvalloissa liikkeelle laskettu raha on lissäntynyt lähes miljaardilla, yksistään viime viikon kuluessa, jolta luvut on julaistu, 40 miljoonalla. Pulakauden hiljaisuus talouselä- mässä aiheuttaa johtopäätöksen, että lisäys johtuu varsin ylei- seksi tulleista "kirstunpohjalle" panimisista, vetämällä varat pois pankeista. Varat täten, vaikkakin teknillisesti liikkeessä olevia, lopettavat liikkeessä olemisensa ja pankkien on voitava käyttää varojaan siten, että uusia maksuvälineitä syntyy ja def-

latiota rajoitetaan. Tämä on pääpiirtein selitys, jolla torjutaan inflatiosyytökset.

Paitsi edellä kosketellun laitoksen perustamista, presidentin suunnitelmat käsittävät muitakin krediittitilanteen avustamismuotoja. Eräs niistä oli Federal Reservin rediskonttausta koskevain määräysten lainsäädöksellä muuttamista niin, että rediskontattaville papereille asetettuja ehtoja lievennettäisiin. Tämä kontta on osoittautunut varsin arkaluontoiseksi. Niin senaatin asiantuntijat (lähinnä Fed. Reserve lain isä, Mr. Glass) kuin hallituksenkin finanssimiehet ja yksityiset pankkimiehetkin ovat antaneet ymmärtää, ettei ole suotavaa, että tällaisena aikana heitetään kongressiin sellainen arkaluontoinen, tarkkaa teknillistä asiantuntemusta kysyvä ja poliittisena kysymyksenä harhaanjohtavia intohimoja helposti synnyttävä asia kuin rediskonttausmääräysten lieventäminen on. On tuskin odotettavissa, että esille tulee mitään oleellista muutosta tarkoittavaa endotusta, kun kongressi joulukuun alussa kokoontuu.

Presidentin ajatus valtion varoilla rahoitetun yhtiön perustamisesta, jos tarve niin vaatii pankkien, vakuutusyhtiöiden y.m. tukemiseksi jäätyneiden varojen kuormituksen jakamisen kautta, ja hänen lupauksensa endottaa kongressille uusien valtionvarojen myöntämistä federaalisille maapankeille epäilemättä jo sellaisinaan myötävaikuttivat psykologiseen efektiin. Niiden toteutuminen kun on kongressista riippuva, on epätietoista "tarpeen niin vaatiessakin", missä määrin ja missä muodossa ne mahdollisesti toteutuvat.

P.O. toimenpiteiden vaikutus siis on ollut tähän mennessä psykologinen. Suunnilleen samoihin aikoihin kun presidentti julkisti suunnitelmansa American Bankers Association, kokoontuneena Atlantic City'ssä, lasi julkisuuteen mietinnön, jossa se koros-

ti vallitsevan epäluottamuksen värittämän mielialan olevan ilman perustaa tosioloissa, mainiten että vuoden kahdeksana ensi kuu-
kautena vain neljä prosenttia pankkien koko lukumäärästä oli py-
syväisesti tai väliaikaisesti sulettu, kun taasen 96 % oli täy-
dessä käynnissä. Sulettujen pankkien suhteellinen merkitykset-
tömyys ilmeni vielä siitä, että vain 1,2 % pankkien talletusten
kokonaismäärästä oli pankkien sulkemisen kautta sidottu, kun taa-
sen lähes 99 %:iin pulakausi ei ollut siten vaikuttanut. - On
huomautettu, että ympäri maata tapahtuneet pankkien sulkemiset
ovat kahdessa kolmanneksessa tapauksista koskeneet aivan pieniä
pankkeja, joukossa lukuisia "kansallispankeille" säädetyllä mini-
mipääomalla, 25,000 dollarilla perustettuja maaseutukeskusten
pankkeja.

Entisten aikain puutteellisen pankkisysteemin aiheuttamat
katkerat kokemukset pula-aikojen yhteydessä ovat todennäköisesti
suurena tekijänä mielialan muodostumisessa nykyhetkellä. Mutta
joustavin ja vahvinkaan järjestelmä ei voi nykyaikana välttää jän-
nityksen tuntemista. Federal Reservin asemassa on tapahtunut
huomattavia muutoksia sen jälkeen kun punta syysk. 21 p:nä ir-
roitettiin kullasta. Vertaamalla kertomuksia syyskuun 16 p:ltä
ja lokakuun 14 p:ltä toisiinsa, huomaa että Federal Reservin
asiamiehillä kulta on alentunut 2,325,948,000 dollarista
1,653,575,000 dollariin. Kultareservin kokonaismäärä on alentu-
nut 3,470,000,000:sta 2,836,000,000:aan. Reservin sunde talle-
tuksiin on laskenut 78.4 5:sta 61.8 %:iin oltuaan 81%vuosi sit-
ten. Lähes 650 miljoonaa kultaa on siirtynyt pois Federal Re-
servestä. Pari viikkoa sitten väitettiin varsin yleisesti, että
Yhdysvallat voisivat menettää 1 miljaardin kultaa ilman että se
koskisi kotimaiseen luottotilanteeseen. Nyt näyttää kuin käsi-
tys olisi muuttumassa. Se tavallaan ilmenee jo New Yorkin Fede-

ral Reserven reäiskonttokoron koroituksissa, ensin 1 1/2:sta 2 1/2 %:iin ja sitten 2 1/2:sta 3 1/2 %:iin. Seurauksena on ollut talletuskorkojen korotus. Vaadittaessa maksettavain talletusten korko on korotettu 1/2:sta 1 %:iin. Välilliseksi seuraukseksi korkokannan ylenemisestä luetaan myös lasku korkeimman luokan arvopaperin hinnoissa. Yhdysvaltain obligatioita myytiin eilen hinnasta joka vastaa 4 % korkoa.

Siis jännityksen vaikutukset alkavat näkyä Yhdysvalloisakin, niin ylenmääräisen suuret kuin sen reservit ovat olleet ja yhä edelleenkin ovat. Kullan siirtymistä maasta ei kuitenkaan vielääkään pidetä epäedullisena, vaan toivotaan päinvastoin, niin New Yorkissa kuin Washingtonissakin, että se vaikuttaa terveellisesti. Vakuutetaan, että koron koroituksen tarkoitus ei ole jarruttaa kullan maasta siirtymistä. Katsotaan koroituksen käyneen mahdolliseksi tuon kultaliikkeen kautta, ja toivotaan korotettujen korkojen stimuleeraavan pankkeja luotonantoon, joka ehkä vaikuttaa kiihottimena yleiseen tilanteeseen.

Sanomalehdissä on näkynyt tietoja, että milloin Varsovasa milloin jollain muulla etäisellä paikalla on ollut liikkeellä huhuja dollarin irrottamisesta kullasta. Nämä huhut tietenkin ovat täysin perättömiä ja päättömiä. Hopeaintressit kyllä ovat alkaneet agitation bimetallismiin palaamisen puolesta, mutta hallituksen taholta on mitä jyrkimmässä muodossa ilmoitettu, ettei sillä ole vähintäkään aihetta luopua kultakannasta tai modifioida sitä.

Presidentti Hoover esittäessään suunnitelmansa erityisen voimakkaast, korosti yhdistetyn toiminnan välttämättömyyttä tällaisena ajankohtana. "Unity of action" on senjälkeen ollut niin sanomalehdissä kuin radiopuheissakin tiheään toistuva lausetapa. Onpa kuvailtu uuden aikakauden Amerikan talouselämän järjestyksessä tulleen alullepannuksi. Harmaiden tosiasian valossa tu-

lokset presidentin toimenpiteistä tuskin tulevat esiintymään epookkia muodostavina. Tällä hetkellä nyt ainakin se on ilmeistä, että toimenpiteen kautta varattiin hengähdysaikaa järjestelyille, jotka näyttivät tarpeellisilta.

L. Åliou

Jäljennös. (Olettu aiinisteriö)

Lokakuun 31 p. 1931.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
Washington D.C.
N:o 1850

ad

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 13 / 147 Sat. 13 31		
18/11-31 *3 - L.H. -		
RÄHÄ	GAIO	ADIA

Ulkosainministeriö

Helsinki

Presidentti Hooverin lausunto mielialan paranemisoireista.

Kirjoittaessani raporttini no. 7.olin, katsoen sillä hetkellä ristiriitaisiin tietoihin, lähteittäni luotettavuudesta riippumatta, versin epätietoinen, pitäisivätkö siihen sisältyvät muutosta mielialassa parempaan päin sisältävät tiedot paikkansa raportin perille saapuessa, mikä lienee tapahtunut näinä päivinä. Minulla on kunnia seuraavassa esittää presidentin eilen esittämän, virastoilta saamiinsa ennakkotietoihin nojautuvan lausunnon:

"Olen iloinen huomattessani sangen suuren muutoksen, joka on tapahtunut luottotilanteessa sen jälkeen kun lokak. 7 p:nä ilmoitin raha-asiasuunnitelmista.

"Englannin kultakannasta luopumisen jälkeen voimakas levottomuus aavistusten (apprehension) aalto levisi yli maan" (Tässä kohdassa presidentti oli paperille kirjoitetun lausuntonsa ohi lausunut että tämän levottomuuden tunteen todellisia mittasuhteita Amerikan tavalliset kansalaiset eivät olleet aavistaneetkaan). "Rahojen pankeista vetäminen (hoarding) kohosi 200 miljoonan korkuiseen määrään viikossa mainitun ajankohdan ja luoton järjestämistoimenpiteiden ilmoittamisen välisenä aikana. Maaseutupankkiromahdukset olivat kohonneet 25:een päivässä mainittuna aikana. Samaan aikaan kullen viraan taaminen ulkomaille, johtuen ulkomaalaisista amerikalaisien luottojen pitäjien pelästymisestä, oli tuona ajanjaksona kohonnut näin korkealle kuin yli 200 miljoonaa viikossa.

"Viime viikolta on todistuksia osoittamassa, että varojen pan-

keista vetäminen ei ainoastaan ole loppunut, vaan tosiasiallisesti 23 miljoonaa dollaria poisvedettyä rahaa on palautettu pankkeihin. Pienten pankkien romahdukset ovat melkein loppuneet -- viime tiedoitus osoittaa vain 7 romahdusta 20.000:n kokonaismäärästä. Ulkolaiset valuuttakurssit on palautettu sellaiselle tasolle, ettei kullon vienti ulkomaille enää ole edullista.

"Tämän tilanteen paranemisen vaikutuksia nähdään vehnän hinnan kohoumisessa 10-12 senttiä bushelilta ja puuvillan hinnan kohoumisessa 15:sta 20:een dollariin puolulta."

Kun nyt korkeimman auktoriteetin taholta avomielisesti valaistaan viime kuukauden vaiheessa vallinneen tilanteen vakavuutta, käsittää täysin sen mielialan ja ne huolet, jotka kuukausi sitten painoivat New Yorkin pankkimiesten mieliä heidän voimatta nähdä tilannetta kokonaisuudessaan.

L. Åström

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Ministeri Aströmön raportti no 8.

Washington.

21/10-31.

LEGATION OF FINLAND
WASHINGTON, D. C.

Lokakuun 21 p. 1931

Handwritten: 14/142 ae.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No	14/142 ae.	D. 13 31
6/4. 31	150	100
AFRIKA	EUROPA	ASIA
5 04		

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden raport-
tini no. 8,

Suomen dollariobligatioiden nykyisestä asemasta.

Vastaanottakaa, Herra Minister, mitä suurimman
kunnioitukseni vakuutus.

L. Astrom

Vapaaherra A. S. Yrjö-Koskinen
Suomen Ulkoasiainministeri
Helsinki

10 kpl.
1. 1/12

Washingtonissa olevan lähettilään 14/10/31 lae.

vuoden 1931 raportti

No. 8

lokakuun 21 päivältä

KIRJASTO		
6/11.31		
NUMERO	OSASTO	ALUE

Suomen dollariobligatioiden nykyisestä asemasta.

Eräessä tämän kuun alussa julkaisemassaan viestissä Standard Statistics Company kiinnittää huomion siihen, että tilanne arvopaperimarkkinoilla yleensä oli lievän paniikkipsykologian muodostama. "Arvopaperimarkkinat ovat saavuttaneet asteen, joka tietää tosiasiallista demoralisatiota" on eräs tilannetta karakterisoiva lause. "Paniikki psykologia on yleensä pahempi kuin tosiasiat itsessään; nykyinen ei muodosta poikkeusta. Arvopaperimarkkinoilla tällaisena ajankontana merkityt hinnat ovat merkityksettömät. Ne kuvastavat paniikkimaista psykologiaa, eikä mitään muuta".

Jos ei voisi tämän suuntaisilla lausunnoilla ja ajatuksilla loiduttaa itseään, olisi aivan mieltä masentavaa tarkastaa Suomen luoton nykyistä asemaa. Täysin merkityksettömänä Suomen noteerausten nykyiselle tasolle putoamista ja sillä viikkokausia pysymistä kuitenkin ei saatane pitää. Ponjanoteerauksethan jäävät kaikkiin pörssikatsauksiin ainakin vuoden ajaksi. Jos ajat ja rahoja sijoittavan yleisön asenne muuttuisivatkin siihen suuntaan, että varmuus-näkökohta ei niin täydellisesti domineeraa kuin nykyään, arvopaperien suhteellinen arvossaan pysyminen lievän paniikin värittämissä tilanteissa kuitenkin jäänee enemmän tai vähemmän vaikuttavana tekijänä määräämään mitä tarjolla olevista sadoista mahdollisuuksista varojensa sijoittamiseen sijoittajat pitävät houkuttelevina. Tältä kannalta katsoen voi olla merki-

tyksensä katsauksella obligatioidemme nykyiseen asemaan. Asian tarkastamisella voi olla merkityksensä siltäkin kannalta, ettei mitkään merkit vielä osoita oleellista olojen paranemista, joskin tuo lievä paniikkipsykologia ei tällä hetkellä ole niin määräävä tekijä kuin se oli kuukauden alussa.

Onhan sekin mahdollisuus olemassa, että mainitunlainen mieliala entistä voimakkaammassa muodossa uudistuu. Senkin varalta katsaus siihen, miten Suomen obligatioille kävi aikaisemmassa tilaisuudessa, voi olla hyödyllinen.

Jo viime vuonna tiedoitiin, kuinka erinomaisen herkäät Suomen obligatioiden kurssit olivat heilahtelemaan pientenkin ostotai myyntimääräysten vaikutuksesta. Jouduin viime kesänä kuulemaan tapauksista, jotka osoittavat, kuinka erityisen herkästi ne liikkuvat silloin noteerausten ollessa suhteellisen ylhäällä. 7 %:sten ollessa 90 kolmen obligation ostomääräys markkinahintaan saattoi esimerkiksi ajaa kurssin ylös kolmella pisteellä, ja ostomääräys yntä monta pistettä alle päivän noteerauksen aineutti parin päivän odotuksen jälkeen kaupanteon. Tämä ei tuononkaan aikaan suinkaa ollut yksinomaan Suomen obligatioihin liittyvä ilmiö, vaan näytti olevan varsin yleinen kaikellaisiin vähemmän tunnettuihin, vähässä määrin kaupanteon esineenä oleviin obligatioihin ja osakkeisiin nähdessä.

Hintain laskut suurin askelin tapahtuivat vasta syyskuulla. Kun syysk. 16 p:nä Suomen 5 1/2 %:sia oli myyty 64:stä ja 7 %:sia 71, lähetin asiasta huomauttavan sänkeen tiedustellen Suomesta päin tukea. Kun kaksi viikkoa myöhemmin sain vastauksen, ettei silloin voitu tukea, paljon oli ehtinyt tapahtua. Punta ja kruunut oli irroitettu kullasta ja huimaavia kurssien romahduksia oli tapahtunut. Suomen obligatiot olivat näköjään täydellisesti tuulliajolla. Syyskuun 30 p:nä 6 %:siamme myytiin hinnoista, jotka vaihtelivat 42:n ja 40 välillä. Samana päivänä 7 %:siamme myytiin

hinnoista, jotka vaihtelivat 39 1/2:n ja 35:n välillä.

Syyskuun 17 p:n sähköttäni selittävässä kirjeessäni jo mainitsin, että National City Company ei moniin päiviin ollut saanut eikä kuullut muidenkään saaneen Suomen obligatioiden ostomääräyksiä. Tämä ostomääräysten puute kävi sittemmin varsin yleiseksi. Esimerkkinä siitä, kuinka satunnaiset seikat saattoivat vaikuttaa epätasaisuuksia määräysten sijoituksissa, mainittakoon seuraava pieni tapaus. Olin syysk. 30 p:n aamuna New Yorkissa Mr. Straussin puolella. Hän kysäsi minulta millä tasolla Suomen obligatiot olivat. Sanoin, että edellisena päivänä oli myyty vain 6 %:sia ja niinkin vähästä kuin 41. Olin juuri lisäämässä, että 7 %:sia oli tarjottu 39:stä, kun hänen puhelimensa soi. Puhelinkeskustelun jälkeen hän sanoi soittajan olleen eräs hänen ystävänsä, jolla on vuosittain pari miljoonaa sijoitettavaa, joten on kiitollinen "tipeistä". Mr. S. sanoi neuvoneensa häntä ostamaan Suomen 6 %:sia. On varsin todennäköistä, että kuutosten pysyminen yläpuolella 40:n johtui tästä sattumasta.

Esitän seuraavassa vertailevan taulukon muutamien päivien kondalta, josta näkyy lueteltujen eri maiden lainain noteeraukset mainittuina päivinä. Numerot merkitsevät hintoja, joista kauppoja tosiasiallisesti tenttiin, kaksi numeroa osoittaa rajoja, joiden välillä hinnat päivän kuluessa vaihtelivat. Lähteenä olen käyttänyt N.Y. Times'in pörssilistaa.

Katso taulukkoa no. I.

En vertaavaan taulukkoon ensinkään ottanut sellaisia maita, joiden lainain noteeraukset ovat pysyneet verrattain hyvin paikallaan. Ranskan 7 1/2 %:set, joiden tämän vuoden huippu oli 127 ovat käyneet 108:ssa, Belgian 6 %:set, vuoden ylin 111, kävivät 83:ssa, Sveitsin 5 1/2 %:set, vuoden korkein 107, kävivät 98 1/2:ssa, Tshekkoslovakian 8 %:set, vuoden korkein 111, kävi-

SUOMEN JA ERÄIDEN MUIDEN MAIDEN LAINAIN KOTTEERAUKSI

Laina	17/IX	21/IX	25/IX	28/X	
Suomen Valtion 5 1/2%	62 1/2- 64	58 3/4			
Suomen valtion 6%....	70 1/8- 73 3/8	61 - 62	50 - 51	45 - 48	
Suomen valtion 8 1/2%	70	67 3/8- 70 1/8	50	46	3
Suomen valtion 7%....	73 - 80	65			42 -
Helsingin 6 1/2%.....	69 - 70 1/2		40 - 50	40	
Kuntain A 6 1/2%.....	70 1/8- 70 3/4	70			
Kuntain B 6 1/2%.....		70		69	
Suom. Teoll. Hyp. 7%	78 1/2	69 - 76			
Suom. Asunto Hyp. 6%	63 3/4- 64				
Ruotsin 5 1/2%.....	101 5/8-102	99 1/2-101 1/2	86 - 92 7/8	68 - 75	91 -
Norjan 5 1/2%.....	98 1/8- 99 1/8	88 7/8- 94	91 - 94 3/8	83	83 1/4
Tanskan 5 1/2%.....	96 7/8- 97 3/8	92 1/2- 95	84 - 88 1/2	78 1/2-80	76 1/4
Saksan hall. 5 1/2%..	45 3/4- 47 1/2	33 - 35 1/4	34 - 38	35 - 37 1/2	32 -
Saksan repar. 7%.....	70 1/4- 71	55 - 56	55 - 60	55 - 58 1/2	56 -
Puola 6%.....	58 1/2- 60	40 - 40 1/4	41 3/4 - 44	49 - 55	48 1/4
Puola 7%.....	52 1/2- 57		39 - 43	50 - 52 3/4	45 3/4
Viro 7%.....	44 - 45 1/2	40 - 45	45	45	39 -
Jugoslavia 7%.....	54 - 58	29 1/2- 34	34 - 36	35 - 36	38 -
Bulgaria 7 1/2%.....	49 1/2- 50	18 1/2- 20	37 3/4-40	35 - 35 1/2	23
Rumania 7%.....	56 - 59	47 - 51	45 1/8	46 - 51 1/4	46 1/2
Unkari 7 1/2%.....		34	33 - 39	31 1/2-33	31 1/4
Argentina 6%.....	52 1/8- 56 1/4	35 1/2	45 - 45 1/2	43 1/2-44	39 -
Uruguay 6%.....	38 - 40	25 1/2- 31	27 1/8-30	26 - 28	32 7/8

Taulukko I

EN JA ERÄIDEN MUIDEN MAIDEN LAINAIN NOTEERAUKSIA 17/IX - 19/X 1931

21/IX	25/IX	28/X	2/X	6/X	10/X	14/X	19/X	1931 Vuoden alusta lokakuun 16p. Alin Korkein
58 3/4 -62 3/8-70 1/8 35 70 70 -76	50 - 51 50 40 - 50	45 - 48 46 40 69	35 1/8 42 - 43 1/2	35 - 35 1/2 43 1/2-45 41 - 42 42 1/4	39 1/2-39 7/8 51 56 1/2	40 - 49 51 1/2 51 48	49 50 1/4 50	34 - 88 3/4 40 - 97 35 1/8-96 35 - 99 38 - 91 1/4 61 - 94 57 - 93 1/2 35 - 95 40 - 82 1/2 68 - 107 79 1/4-103 7/8 68 - 102 31 - 84 55 - 105 1/2 35 - 73 30 1/2- 83 35 - 72 29 - 84 1/2 29 3/4- 85 45 - 83 24 - 102 36 - 98 1/8 25 - 88 7/8
1/2-101 1/2 7/8-94 1/2-95 -35 1/4 -56 -40 1/4 -45 1/2-34 1/2-20 -51 34 35 1/2 1/2-31	86 - 92 7/8 91 - 94 3/8 84 - 88 1/2 34 - 38 55 - 60 41 3/4 - 44 39 - 43 45 34 - 36 37 3/4-40 45 1/8 33 - 39 45 - 45 1/2 27 1/8-30	68 - 75 83 78 1/2-80 35 - 37 1/2 55 - 58 1/2 49 - 55 50 - 52 3/4 45 35 - 36 35 - 35 1/2 46 - 51 1/4 31 1/2-33 43 1/2-44 26 - 28	91 - 93 83 1/4-85 76 1/4-80 32 - 36 1/4 56 - 59 48 1/4-49 7/8 45 3/4-48 3/4 39 - 40 38 - 41 23 1/4 46 1/2-47 1/4 31 1/4-35 39 - 40 32 7/8-35 1/8	90 - 91 1/2 80 1/2 77 - 79 3/4 31 1/2-36 55 1/4-61 49 3/4-51 47 - 50 35 - 35 1/4 43 - 46 29 3/4-30 36 38 - 40 3/4 29 1/8-31 1/2	92 3/4-94 3/4 81 3/4-82 78 - 78 7/8 33 1/4-34 1/2 58 - 58 1/2 59 55 46 3/4-47 1/4 31 39 - 40 40 - 41 32 - 32 1/4	40 - 40 93 - 94 3/4 82 77 31 - 32 7/8 57 1/2-58 57 49 7/8-52 44 - 46 35 - 40 1/8 40 - 45 56 - 57 38 - 40 1/2 39 - 41 32 1/8-34	39 7/8-40 92 1/2-94 3/4 76 1/8-79 34 - 37 61 1/4-65 1/2 55 1/4-56 49 - 51 1/4 40 45 - 46 40 - 45 56 - 57 38 - 40 1/2 41 3/8 28 - 29 1/4	

95 7/8:ssa ja Alankomaiden 6 %:set, joiden vuoden korkein oli 106 1/4, kävivät 97 3/4:ssa.

Pyrkimyksessä tehdä vertaava taulukko suppeaksi, otin siihen vain joka neljännen päivän noteeraukset. Näin menetellen se valaisee vaihteluja kuluneina viikkoina epätäydellisesti, ja mielenkiintoisimman vertauksen tarjoovat viimeiset sarakkeet, joihin on merkitty alin ja korkein noteeraus tammik. 1 p. - lokakuun 16 päivän välisenä aikana. Ulottaakseni Suomen lainain kohdalta vertauksen aikaisempiinkin vuosiin, liitän ohien taulukon no. 2.

Tapasin Ruotsin ministerin syyskuun 29 p:nä, siis Ruotsin noteerauksen 68:een menon jälkeisenä päivänä. Hän mitä suurimmalla hämmästyksellä puhui "täydellisestä ostajain puutteesta" Yhdysvalloissa, lisäten tietävänsä, että jo sinä 29 päivänä olisi riittävästi ostomääräyksiä Ruotsista, huomauttaen ettei Ruotsin obligatioita edellisenä päivänä oltu myyty kuin 71 kpl. Kun hinta niin vähästä antoi perään, saattoi edellyttää^{sen}/kokoavan yhtä helposti. Sinä päivänä Ruotsin obligatioita myytiin 59 kpl. Kaupanteko alkoi 75:stä ja päättyi 82 7/8. Lähipäivinä kurssit ajettiin yli 90. Kun Tanskan ja Norjan lainain noteerauksia tarkastelee kruunun kullasta eroamisen ja ensi romahduksen nopean korjautumisen jälkeen, huomaa kurssian alemmuuden jokseenkin vastaavan kruunun kurssin alennutta tasoa. Kun kysymyksessä on dollarimääräiset obligatiot, joutuu päättämään kurssin muodostuneen sille tasolle, millä norjalaisten ja tanskalaisten sijoittajain voi edellyttää olevan halukkaita repatrioimaan maidensa dollariobligatioita.

Kuten kirjeessäni syyskuun 17 p:ltä ilmoitin, National City Company antoi tietää, ettei se tulisi lainojamme tukemaan. Se seikka, että kuntain laina ei vielä viime viikon loppuun men-

Taulukko II

SUOMEN LAINAIN HUIPPU- JA POHJANTEERAUKSET NEW YORKISSA VIIME VUOSINA.

Laina	Laina dolla- reissa	Laskettu liikkeelle	Liik- keelle lask. kurssi	1927		1928		1929		1930		1931	
				Alin	Kork.	Alin	Kork.	Alin	Kork.	Alin	Kork.	tammik.-lokakl6p. Alin Kork.	
Valtion laina 6 %	10,000,000	lokak. 1923	90	93	98 1/2	95 1/8	100 1/2	86 3/8	97 3/8	84 3/4	97 3/4	40	97
Teollisuus-Hypo- teekki Pankin laina 7 %	12,000,000	heinäk. 1924	95	99 3/4	102	99 1/2	102 1/8	97	102	93	101 3/4	35	95
Kuntien laina 6 1/2 % (A)	3,900,000	lokak. 1924	91	95 7/8	99 1/2	97	101	88	99 1/2	86	99	61	94
	3,100,000											57	93 1/2
Valtion laina 7 %	10,000,000	maalisk. 1925	94	98 1/4	102	99	102 1/2	92 1/2	101	90 1/8	101 1/4	35	99
Valtion laina 6 1/2 %	15,000,000	syysk. 1926	94	95 5/8	100 7/8	97 3/4	101 3/8	89	99 1/2	86 3/4	98 1/2	35 1/8	96
Valtion laina 5 1/2 %	15,000,000	helmik. 1928	92 1/2	-	-	90	96	82 1/2	92	72 1/2	92	34	88 3/4
Suomen Asuntohypo- teekki Pankin lai- na 6 %	10,000,000	syysk. 1928	94 1/2	-	-	91	94 3/4	72	91 1/4	72 7/8	88	40	82 1/2
Helsingin Kaupungin laina 6 1/2 %	2,000,000	huhtik. 1930	95	-	-	-	-	-	-	80	94 1/2	38	91 1/4

nessä ollut mennyt 60:n (A) ja 57:n (B) alle, näyttää viittaavan siihen, että näillä lainoilla on ollut tukea joltain taholta. Toinen mahdollisuushan on, että niissä tenttiin niin vähän kauppaja, etteivät noteeraukset entineet mukautua uuteen tasoon.

Selvittääkseni kuinka suuret määrät Suomen valtion obligatioita on pörssissä myyty ja kuinka suuret dollarimäärät näissä myynneissä ovat olleet kysymyksessä, olen N.Y. Times'in taulukkojen perustalla laskenut lukumäärät ja dollarimäärät viikottain seuraaviksi:

	5 1/2%		6%		6 1/2%		7%		Yhteensä	
	Luku	Doll.	Luku	Doll.	Luku	Doll.	Luku	Doll.	Luku	Doll.
Syysk 21-27	1	587	56	31870	43	29040	22	13650	122	75147
" 28-lokak.4	-	-	37	15800	13	5044	34	13340	84	34184
Lokak. 5-11	32	12400	48	21070	31	13980	32	14920	143	62370
" 13-18	70	28474	7	3665	8	4080	15	8175	100	44394
Yhteensä:	103	41461	148	72405	95	52144	103	50085	449	216095

Punnan kullasta irrottamispäivästä lukien Suomen valtion obligatioita siis neljän viikon kuluessa myytiin vain yhteensä 449 kpl. Kun tuonon ajanjaksoon mahtuu sekä jyrkkä laskusuunta, että asteittainen kohoaminen, voi edellyttää varsin useissa tapauksissa samojen obligatioiden tulleen myydyksi ainakin kahdesti. Näin ollen myytyjen obligatioiden määrä ei osoita sitä määrää, joka olisi tullut ostettavaksi jos 21 päivän seutuvilla olisi asetettu ostomääräyskysymys silloin vallitsevalle hintatasolle, n. 58-70. Pelästyneiden obligatio-omistajien myymien määrien ostamiseen tuskin olisi tarvittu 200,000 dollaria. Hinta olisi sitenkin ollut obligatioita konti siksi halpa, että kysymyksessä olisi ollut loistava sijoitus. Noususuunta mahdollisesti olisi tuonut mukanaan spontaanista ostamista, joka olisi kohottanut hintoja tuosta kynnyksellä suojatusta tasosta, ja Suomen luotto olisi yleisön silmissä toisen näköinen kuin nykyään. On aivan merkillistä huomata kuinka sellaisetkin henkilöt, jotka tuntevat

Suomen olot tosi hyvin, ja jotka ovat aikoinaan ostaneet Suomen obligatioita emissionihinnoista hyvinä sijoituksina, nyt viime viikkojen noteerausten jälkeen esittävät hämmästyttäviä kysymyksiä Suomen vakavuudesta. Heidän on vaikea käsittää asiaa, varsinkin Skandinavian maiden obligatioiden suhteellisen lyhyeen päättyneen hypyn valossa. Tuosta tapantuneesta tuuliajolle joutumisesta voi edellyttää olevan se seuraus, että jos noteeraukset nyt menevätkin vähän ylös, pienikin alasmeno säikäyttää heikkohermoisia omistajia, jotka omistivat obligatioitamme niiden käydessä 35:ssä, niin että kiirentivät niitä myymään yleisemmin kuin viimeisen laskun aikana. Lisäksi muutamissa päivissä tapahtunut 30-35 pisteen hyppäys alaspäin on kiihotin spekulanteille, jotka nyt helpommin voivat ottaa riskin, joka liittyy laskusuuntaoperaatioihin. Toiselta puolen se on omiansa peloittamaan pois ne ostajat, jotka ostavat korkeakorkoisia obligatioita "as a scalping proposition" eli lainavaroilla, hyötyäkseen obligatioista maksetun koron ja lainansa koron välisestä erosta. Huomaavat vaaran olevan tarjolla että ovat pakoitettuja liian suuriin mariginaalin täyttämisiin.

Minulle oli täydellinen yllätys saada tietää, että Suomeen jo tämän vuoden kuluessa on ostettu ainakin neljän miljoonan edestä dollari obligatioitamme. Kun joka päivän ensi asiakseen iltapäivälehdessä katsoo lainojemme noteerauksia, ja on nähnyt kuinka vähässä määrin ne ovat kaupanteon esineenä, joutuu melkein uskomaan, ettei muita ostajia ole ollutkaan pitkiin aikoihin kuin Suomessa olevat. Kuitenkin tiedän, ettei asia niin ole, koskapa tuon tuostakin tapaa henkilöitä jotka, viime kuukausienkin kuluessa ovat ostaneet obligatioitamme.

Joka tapauksessa, kun mieliala täällä on epäluuloinen kaikkia ulkolaisia papereita kohtaan, ja kun Suomen vakavuuteen ja taloudelliseen kestävyYTEEN nähden näkyy viime aikoina muodostuneen

erikoisen vahvat epäilyt, meillä ei näytä olevan muuta keinoa käytettävänä, kuin joko synnyttää ostohalua Europan maissa, taikka itse varata varoja ostoihin, ainakin sellaisten tilanteiden varalta kuin äsken sattunut. Joskaan Suomessa ei ehkä nykyään ole varoja aktiiviseen lainojemme nostamiseen, eikä ylipäänsäkään valtion tai Suomen pankin varoja sijoituksiin käytettäväksi, niin aina kait meillä pankeista, säästöpankeista, vakuutuslaitoksista, tai yksityisiltä saadaa mobilisoiduksi sen verran varoja, että voimme asettaa ostomääräyksen kynnyksen jollekinkaan tasolle, jotta lainojemme täydellinen tuuliajolle joutuminen ei toistu, jos paniikkimainen myynti täällä aiheuttaa uuden laskusuunnan. Saa-taisiinhan siten myöskin Suomessa nautittaviksi ne edut, jotka koituvat Suomen valtion obligaatioita polkuhinnoista myyvien ameri-kalaisten päättömyydestä.

Vertaamalla taulukossa no. 1 olevia noteerauksia, joutuu huomaamaan, että Suomen luoton taso on nyt etäämpänä kuin koskaan ennen lainanoton mahdolliseksi tekevästä tasosta. Se on nyt paremminkin verrattava Jugoslavian, Rumanian, Puolan ja Argentiinan, olematta etäällä Vironkaan luotosta, kuin Skandinavian maiden luottoon. Saaneekai vielä toivoa, että nykyinen luottomme asema on paraneva, eikä pysyväksi jäävä, mutta todettavana tosiasiانا sitä sittenkin on tarkastettava.

Sen perustalla mitä asioita koskevia kysymyksiä minulle on takäläisiä arvopaperimarkkinoita tuntevien henkilöiden taholta asetettu, ja miltä kannalta asioita on arvosteltu, olen koettanut muodostaa käsityksen niistä erityisistä syistä, jotka ovat paina-neet Suomen luoton entistä suhteellista tasoa alemmaksi. Olen eri asiain yhteydessä kirjoittamissani kirjeissä ja muutamissa raporteissanikin tiedoittanut näistä havainnoistani. Siitä huoli-matta voi olla aihetta tässä esittää lyhyt katsaus noihin syihin.

Jo alussa, kun Suomen luotolle Yhdysvalloissa rakennettiin perusteita, kaksi vastaväitettä esiintyi muita voimakkaampina: Suomen vaaranalainen asema kommunistisen Venäjän välittömänä naapurina ja Suomen vientiteollisuuksien yksipuolinen luonne. Näiden seikkain synnyttämän epäilyksen voisi edellyttää vaikuttavan voimakkaammin nykyoloissa kuin kahdeksan vuotta sitten, jo yksistään sentähden, että sijoitusten varmuusmomentille on kahden viimeisen vuoden aikana yleensäkin pantu suurempaa painoa kuin aikaisemmin, onpa se yleensä ollut kokonaan ratkaiseva, mikä ilmenee siitä, ettei markkinoita ole ollut muille kuin kaikkein ensiluokkaisimman varmuuden tarjooville arvopapereille. On ikävä kyllä ollut niin, että juuri näinä parina vuotena, jolloin varmuusnäkökohta on vallinnut, Suomesta on maailmalle levinnyt tietoja, jotka ovat antaneet tukea ja voimaa juuri noille edelläesitetyille vastaväitteille ja epäilyksille.

Suomi on pieni, etäinen maa. Suomessa suuriltakin näyttävillä kotoisilla tapauksilla ei yleensä ole sellaista uutisarvoa, että niiden maininnalle annettaisiin tilaa kaiken maailman asioita amerikalaisen yleisön harrastusten mukaan selostavien lentien palstoilla. Venäjä on suuri maa. Amerikalaisilla on vapautussondan ajoilta traditionelli harrastus ja mielenkiinto Venäjän kanssa kohtaan. Venäjän kommunistinen kokeilu, maailman suurimpana arvoituksena, on mitä suurimman mielenkiinnon kohteena, ja Venäjän ja sen kommunismin kanssa yhteydessä olevat saatavat tiedot julaistaan. Kun Suomessa jotakin tapahtuu, joka jollain tavoin voidaan asettaa Venäjän ja kommunismin kanssa yhteyteen, sillä on heti uutisarvoa, mutta Venäjän, eikä Suomen tähden. Täten parin viime vuoden tapaukset Suomessa ovat verrattain yleisesti saatettu amerikalaisen tietoon. Amerikalaisiin näyttää uponneen käsitys, että kommunismi helposti herättää Suomessa sisäistä vakuutta järkyttäviä reaktioita, jotka heikentävät olojen varmuut-

ta ja luotettavuutta. Näihin johtopäätöksiin täällä luultavasti ei olisi Suomen suhteen tultu niin helposti, jollei hitleriläisyyden voimanäytteet ja sopimusten rikkomisuhkaukset olisi Amerikan rahamaailmassa ja sijoittavassa yleisössä olisi synnyttänyt pelontunteen värittämää epäilystä.

Lisäksi Suomesta uusiutuvasti on levitetty huhuja välittömästä sodanvaarasta. Joskin ne on peruutettu, mieliin on jäänyt epävarmuuden tunne. Onpa vielä sattunut niin, että amerikalainen sanomalentimies, joka on kirjoittanut kymmenissä, ehkä sadoissa suurissa Amerikan lehdissä julaistua, yleisesti luettua artikkelisarjaa, on sattunut olemaan Helsingissä, kun Suomessa sotapelon tunne on ollut huomattavissa ja kaasusuojelukampanja käynnissä. Hänen kirjoituksensa on saanut sotapelon värittämän rubriikin, ja hermostunut mielialaa kuvaavan sävyn, jonka hän on tartuttanut lukijakuntaansa. (Katso kirjeen, no. 1063, kesäk. 12 p:ltä, liitettä, Knickerbocker'in kirjoitusta.)

Toinen Suomen luottoa vastaan yleisimmin esitetty väite, viennin yksipuolisuutta koskeva, on saanut voimakasta tukea. Puutavaravientiimme kondistuvan Venäjän dumpingin vaikutusta talouselämäämme on varsin yleisesti esitetty aivan liioiteltuna. Tämä ei ole tullut näkyviin sanomalehdissä tai muissa julkaisuissa, mutta sitä enemmän yksityisissä keskusteluissa. Viime keväänä huhtikuun tienoissa tieto Suomen viennin romahduksesta näytti kulkevan aivan kulovalkeana, niin Wall Street'illä kuin takäläisissä departementeissa, joka osoitti, että tätä tietoa joltakin taholta distribuoitiin. Olinan helppoa kaikissa ulottuville tulevilla tapauksissa viime vuoden edullisten ulkomaankauppaa koskevien numeroiden avulla vakuuttavasti asettaa tuo "tieto" oikeaan valoonsa. Mutta tuon tuostakin huomaa yhä edelleenkin, että liioiteltu käsitys Suomen viennin vahingoista on varsin yleinen. Huomaa, että ollaan taipuvaisia, paperiteollisuutemme ja

voimme unohtaen, uskomaan Suomen olevan yhtä täydellisesti puu-
tavarain viennin varassa, kuin Etelä-Amerikan ynden tuotteen
maat ovat kukin päätuotteensa varassa. Pitäen mielessä, että
monet noista Etelä-Amerikan maista ovat lakkauttaneet lainamak-
sunsaa, ja että niiden obligatioita nyt sen jondosta myydään pol-
kuhinnoista, käsittää kuinka maaperä on muokattu kaikille tie-
doille, jotka viittaavat siihen suuntaan, että epäilyt Suomeen
nähden sen viennin yksipuolisuuden takia eivät olisi aiheettomia.

Se liioiteltu merkitys, minkä kotimaassa tapahtuvat sään-
nöttömyydet, siellä huhujen synnyttämät pelontunteet ja niillä
ruokitut fantasiat, sekä talouselämän vastoinkäymisiä koskevat
tiedot voivat tällaisena aikana saada, asettaa luonnollisesti
edesvastuullisissa toimissa olevat henkilöt ja sanomalentemme
poikkeuksellisen ankaran edesvastuun alaisiksi. Isänmaalla pi-
täisi ainakin olla oikeus vaatia, että sitä vahingoittavat tie-
dot kaikinpuolin punnitaan ja valaistaan julkisuuteen lasketta-
essa ja että sitä vahingoittaviin huhuihin suuntaudutaan epäilyk-
sellä kunnes niiden todenperäisyys on täysin selvitetty. Oli esi-
merkiksi kesällä sotahuhuja Helsingistä maailmalle levitettäessä
aivan masentavaa nähdä, kuinka häikäilemättömästi sanomalehtiemme
asiaa koskeviin uutisiin sovellettiin vain sanomalehtisensatio-
näkökontia. Tiedot venäläisestä laivastodemonstratiosta Helsingin
edustalla ja demonstratiivisista sotamanöövereistä rajalla julis-
tettiin monipalstaisilla rubriikeilla maailmalle. Demonstratio-
nien rajalla tapahtumattomuudesta sai hakemalla hakea uutista, en-
kä ainakaan minä sellaista löytänyt kuin aivan syrjäisessä paikas-
sa yhdestä lendestä. Ulkolaisten lentien kirjevaintajat nojautu-
vat suureksi osaksi meidän lehtiimme, ja osoittautuu vaikeaksi saa-
da niitä oikaisemaan uutista, jota Suomen lehdet eivät pidä nimen-
omaisen oikaisemisen arvoisena. Tosiasiallisesti tapahtuneet asiat,
joita emme voi tapahtumattomiksi tehdä, painavat jo liian raskaasti
luottoamme, ilman että tapahtumattomia maailmalle maalailaan pe-
loitukseksi.

L. A. Ström

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cs.

ASIA:

Ministeri Astromin raportti no 9.

Washington.

28/10-31.

LEGATION OF FINLAND
WASHINGTON, D. C

Lokakuun 28 p. 1931

LEGATION OF FINLAND		
15/11/31 ke. D. 1931		
9/11-31	3	LM.
TYHJÄ	CLASSIF.	NOIA
5	C8	

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden
raporttini no. 9, joka koskee

Ranskan pääministerin ja presidentti Hooverin
keskustelujen tuloksia.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman
kunnioitukseni vakuutus.

L. Aho

Vapaaherra A.S. Yrjö-Koskinen
Suomen Ulkoasiainministeri
Helsinki

Washingtonissa olevan lähettilään

vuoden 1931 raportti

No. 9

lokakuun 28 päivältä

15	147	15	31
9/11.31	9	11	
TYÖSSÄ	LOUKA	ASIA	
5	28		

Ranskan pääministerin ja presidentti Hooverin keskustelujen tuloksista.

Toissa-aamuna Mr. Laval tyttärineen matkusti "Ile de France" laivalla takaisin Ranskaan. Kaikkia yksityiskontia myöten hänen keskustelujaan presidentti Hooverin kanssa tuskin vielä tunnetaan, huolimatta siitä etteivät ne, molempain keskustelukumppanien käyttäessä tulkkia, olleet niin kahdenkeskisiä kuin keskustelut Ramsay Mc Donaldin kanssa aikoinaan olivat. Paljon siitä mitä sanomalehdet ja "asioita tarkasti tuntevat" henkilöt kertovat, on luonnollisesti tässä kuten muissakin vastaavissa tapauksissa vailla perustaa, tai toistaiseksi ainakin mandotonta kontrolloida. Sunnuntai-iltana, 25 p:nä, presidentti Hoover ja M. Laval antoivat julkisuuteen yhteisen lausunnon, johon voi edellyttää sisältyvän pääasiat keskustelujen tuloksista. Suommennettuna lausunto on seuraavan muotoinen:

Yhdysvaltain ja Ranskan perinnäinen ystävyys, molempien hallitustemme välisten riitaisuuksien täydellinen olemattomuus, monipuolinen yhteistoiminta maailmanrauhan saavuttamiseksi, jonka viimeisten ilmausten joukossa on Kellogg-Briand sopimuksen hyväksyminen, tekee hallitustemme edustajille mahdolliseksi ja suotavaksi tutkia meitä kiinnostavien kysymysten kaikkia eri puolia.

Valtiomiesten velvollisuus onkin käyttää kaikkia keinoja käytännöllisen yhteistyön aikaansaamiseksi yhteiseksi hyväksi. Näin on laita varsinkin aikana, jolloin maailma odottaa jouduttamista ahdingon lievittämisessä, joka ahdinko ulottuu lukemattomiin koteihin kaikissa maissa. Luottamukselliset suhteet hallitusten välillä ovat tärkein ehto meidän kaikkien toivomamme lievityksen jouduttamiseksi. Tähän tehtävään me olemme ryhtyneet täysin vilpittömässä mielessä. Me olemme todella jotain saavuttaneet.

Me olemme harkinneet maailman taloudellista tilaa ja siihen vaikuttavien kansainvälisten suhteitten käännteitä; tulevan asevarustusten rajoittamista ja vähentämistä tarkoittavan konferenssin probleemeja; pulakauden vaikutuksia hallitusten välisen velkojen suorittamiseen; kansainvälisen rahanvaihdon vaikuttamista ja muita taloudellisia ja finanssikysymyksiä.

Epämuodolliset ja avoimieliset keskustelut ovat auttaneet meitä tarkemmin hahmoittelemaan näiden kysymysten luonnetta. Meidän kummankin tarkoituksena on ollut välttää hallitustemme toimintaa vaikeuttavia sitoumuksia; me olemme pikemminkin toiseikkojen pohjalla halunneet suoda kummallekin maalle tilaisuuden tehokkaasti toimia omassa piirissään.

Meidän yhteinen toivomuksemme on, että asevarustusten rajoittamiskonferenssi on käytävä hyväkseen sille tarjottua otollista tilaisuutta, ja että se on kykenevä täyttämään todellisen tehtävänsä, nimittäin pysyvaisen rauhan lujan pohjan organisoinnissa.

Mitä tulee hallitusten välisiin velkasitoumuksiin, me käsitämme että jo ennen Hooverin ehdottaman lykkäysvuoden umpeen kulumista saattaa käydä välttämättömäksi tehdä niistä jonkulinen sopimus siksi aikaa kuin pulakautta kestää, minkä sopimuksen sanamuotoon ja ehtoihin nähden kumpikin hallitus varaa itselleen täyden vapauden. Aloite tässä asiassa on niiden Euroopan valtojen, jotka lähinnä kuuluvat ennen heinäkuun 1 p. 1931 olemassa olleiden sopimusten piiriin, olisi tehtävä hyvissä ajoin.

Olemme erikoisella huolella harkinneet niitä tehokkaita keinoja, joita käyttäen hallituksemme voisivat kondistaa ponnistuksensa taloudellisen vakavuuden ja luottamuksen palauttamiseen. Varsinkin olemme vakuutetut siitä, että rahastabiliteetti on tärkeä tekijä taloudellisten normaaliolojen palauttamisessa maailmaan, ja että Ranskan ja Yhdysvaltain kultakannassa pysymisellä on tässä suhteessa suuri merkitys.

Tarkoituksemme on edelleenkin tutkia menettelytapoja kansainvälisen rahanvaihdon stabiliteetin ylläpitämiseksi.

Määrättyjen ohjelmien laatiminen ei käytettävissä olevana lyhyenä aikana ole ollut mahdollista, mutta me olemme huomanneet katselevamme puheenaolevia taloudellisia ja finanssi-probleemeja kumpikin samassa valossa, ja tämän yksimielisyytemme toivomme voivan raivata tietä hallitustemme auttavaiselle toiminnalle.

Jos katsoo tätä lausuntoa siinä valossa, jonka sille antaa aikaisemmat tiedot Yhdysvaltain hallituksen kannasta on ilmeistä, ettei keskustelujen kautta ole tapahtunut mitään erittäin huomattavaa muutosta. Jo Lontoon konferenssin aikanahan kävi selville, etteivät Yhdysvallat olleet valmiit suostumaan edes lievämmuotoiseen konsultatiiviseen paktiin sellaisessakaan

tapauksessa, että se osoitettiin hinnaksi, jolla Ranska voitaisiin saada yhteisrintamaan. Presidentillä ilmeisesti oli käsitys, ettei senaatin vahvistusta sille saataisi. Sellaisissa olosuhteissahan ei ollut odotettavissakaan minkäänlaista yhteistä sopimusta, jolla olisi edes jossain määrin täytetty ranskalaisen securité - toivomuksia.

On toiselta puolen tunnettua kuinka Yhdysvalloissa yleisen mielipiteen tyydyttämiseksi aseistariisumista on pidetty houkuttelevana asiana velka-asioista puhuttaessa. Siinä asiassa taas Ranskan kannan järkkymättömyys luonnollisesti esti ennakkosopimuksia tai lupauksia.

Valtioiden välisiin velkasitoumuksiin nähden jo elokuulla silloinen v. t. valtiosihteeri Castle allekirjoittaneelle lausui, että moratorion jatkaminen yli Hoover-endotuksen vuoden ajan kyllä on mahdollinen, mutta Yhdysvallat kyllä eivät hänen käsittääkseen tule silloin tekemään aloitetta asiassa, vaan katsovat aloitteen kuuluvan asianomaisille Europan maille. On myöskin kuulunut että presidentti Hoover varsin lukuisille hänen puheilleen käyneille henkilöille, m. m. ent. kongressin jäsenelle Larsonille, on lausunut, että nykyisen pulatilan avain kyllä, kuten on käymässä yhä selvemmäksi, on Europassa, mutta Yhdysvallat eivät siinä asiassa paljonkaan voi, on vain odotettavana että Europa työskentelee itse oman pelastuksensa aikaansaamiseksi (works out its own salvation). Eräässä julkisessa lausunnossaan presidentti Hoover jo viikkoja sitten lausui Yhdysvaltain hallituksen olevan valmiin tarkastamaan hallitusten välisiä velkasopimuksia velallismaiden suorituskyvyn perustalla. Näin ollen keskusteluissa valtioiden välisten velkain suhteen ilmennyt yhteinen käsitys ei tiedä mitään tässä tilaisuudessa tapahtunutta kannan muutosta Yhdysvaltain puolella. Utta, ranskalaisten taholta lausuntoon ilmeisesti sisällytettyä on vain viittaus nii-

hin Euroopan valtioihin, jotka lähinnä kuuluvat ennen Hoover-moratoriota voimassa olleiden sopimusten piiriin. Täten on lausuttu niin selvästi kuin Yhdysvaltain puolelta on tahdottu sallia se sanottavaksi, että Young-suunnitelman määräämiä muotoja on velka-asiaain käsittelyssä vastaisuudessa noudatettava. Kun ottaa huomioon, että presidentti Hoover kerran toisensa perästä on vakuuttanut Yhdysvaltain käsityksen olevan, ettei Yhdysvaltain saatavilla ja reparatiolla ole toistensa kanssa tekemistä, käsittää ranskalaisten voivan pitää edellämainittua kauttarantain lausuttua myöntämistä, että Young-suunnitelmaa näissä asioissa on noudatettava, jonkulaisena saavutuksena. Samalla se voidaan käsittää jonkulaiseksi hyvitykseksi ranskalaisille Hoover-suunnitelman äkkiarvaamatta ilmestymisestä johtuvan töksähtävän vaikutuksen korjausten tuottamista harmeista.

Vakuuttelut molempien maiden kultakannassa pysymisestäähän nekään eivät sisällä mitään uutta. Onhan Yhdysvaltain hallitus ainakin mitä jyrkimmässä muodossa vakuuttanut, ettei sillä ole aikomusta luopua kullasta. Lausuntoon sisällytetyllä vakuutuksella arveltanee ennenkaikkea saavutettavan sillä saavutettavissa oleva psykologinen vaikutus turmiollisten hunujen leviämisen estämiseksi. Onhan Ranskassa huhuiltu Yhdysvaltain aikeesta luopua kullasta, ja täällä on huhuiltu Ranskan vetävän kultaa pois Yhdysvalloista tarkoituksella pakoittaa Yhdysvallat kultakannasta luopumaan. Yhteinen lausunto molemminpuolisesta kullansäilyttämisharrastuksesta voi siten saada realisen merkityksen.

Noin viikon verran ennen M. Lavalin saapumista, presidentti Hoover oli kutsunut luokseen erään vanhan ystävänsä, joka on Federal Reserve Board'in jäsen, ja pyytänyt häntä ehdottamaan taloudelliselta alalta jotakinkaan, jota voisi esittää ehdotuksena M. Lavalille. Presidentti oli sanonut puolestaan turhaan

koettaneensa keksiä jotakin, josta voisi edellyttää yksimielisyyttä syntyvän. Henkilö, jolle pyyntö oli esitetty (Mr. Miller) oli kertonut tästä tapauksesta eräälle hyvälle tuttavalleni sanoen, ettei hän pystynyt presidentille mitään ehdottamaan. - Nyt kun M.Lavalin käynti on ohi ja alussa esitetyt keskustelujen tulokset julaistut, huomaa helposti, ettei kukaan muukaan ole paljon pystynyt hyväksyttäviä ehdotuksia keksimään. Sanomalehdet kyllä puhuvat kohtauksen merkityksestä ja saavutetuista tuloksista korostaen, erityisellä mielihyvällä, kuten käsitän, negatiivista tulosta, ettei Yhdysvaltoja ole mihinkään "entanglement'eihin" sidottu.

Käynnillä, näkyvään tulosten vähyydestä huolimatta, kuitenkin voi edellyttää tulevan olemaan enkä suurikin merkitys. Sitä voinee pitää jonkulaisena merkkipylyväänä taipakella Yhdysvaltain ja Ranskan koettaessa ohjata taivaltamistaan kohti suurempaa toistensa ymmärtämistä.

Siihen aikaan kun kutsu Ranskan pääministerille lähetettiin, eräs presidentti Hooverin vanha ystävä (Mr. Shattuck) vietti illan luonani kahdenkeskisessä keskustelussa. Odotettavissa olevaan käyntiin viitaten vieraani (joka muutoin henkilökohtaisesti on suuri Ranskan ihailija, viettäen kuukauden päivät miltei joka kesä Ranskassa) lausui, että hänellä on aina, A.R.A:n ajoilta saakka ollut se selvä vaikutus, ettei Mr. Hoover ole ymmärtänyt Ranskan probleemeja eikä ranskalaisten mentaliteettia. Viime vuosien ristiriidoissa tämä hänen mielestään on ollut entistäkin ilmeisempää. Koko se realiteettien pohjalle ranskalaisten kirkkaalla ja virneettömällä logikalla rakennettu suunta, jota ranskalaiset ovat ajaneet ja se palava isänmaallinen, ja samalla probleemeja laajemmalla pohjalta realistin asenteella arvioida henki, joka on karakterisoinut heidän kannanottonsa, ei ole näyttänyt ensinkään herättäneen Mr. Hooverissa pyrkimystä syven-

tyä tuonon kantaan ymmärtämyksellä. Nyt vasta kuluneena kesänä, kun Ranska on näyttänyt, kuinka voimakas sen asema Euroopassa on, kun se on selvästi osoittanut kuinka tärkeänä se pitää kansainvälisten sopimusten muotojen tarkkaa noudattamista, näyttää siltä kuin sen kannanottoa, sen tarkkuutta muodoissa ja sen halua saada asiat keskustelujen avulla ajoissa selvitetyksi, ruvettaisiin Valkoisessa talossakin entistä paremmin ymmärtämään. Vieraani lausui odottavansa suuria tuloksia M. Lavalin käynnistä.

En ole omasta puolestani aikaisemmin kuullut lausuttavan, tai huomannut, että presidentti Hooverin ranskalaisiin ja heidän politiikkaansa kondistuva vaillinainen ymmärtäminen olisi hänelle erityisesti kuuluva puute tai rajoitus. Olen käsittänyt hänen asenteensa johtuvan täällä vallitsevasta, hallinnonkin piirissä varsin yleisestä käsityksestä ja asenteesta, joka yksinkertaisesti on johtunut kongressin, lähinnä senaatin varmastakielteisestä kannasta kaikkeen nähden, mikä on yhteydessä ranskalaisen securité-vaatimusten kanssa, ja aina viime kesään varmana pidetystä kannasta valtioiden välisiin velkoihin nähden. Tottuneina laskemaan ennenkaikkea kotimaisilla realiteeteillaan tšekäläisten viranomaisten ajatusjuoksu on taiputettu kulkemaan niissä uomissa, joille senaatin kanta muodostaa rajoittavat seinät. Näiden uomain ulkopuolella olevat asiat siten luonnollisesti jäävät vieraisiksi ja käsittämättömiksi.

Yleisesti tunnettuahan on se irritationi, jota Ranskassa on esiintynyt sen johdosta, että n.s. Hoover-moratorio esitettiin yllätyksenä, ilman edelläkävviä neuvotteluja. Olen raportissani no. 5 osoittanut kuinka asian esittämiseen vaikutti tšekäläisten ennakkoluulojen huomioonottaminen. Kirjeessäni no. 1148, heinäk. 3 p:ltä, tiedoitin, että syy siihen, että asia tuli epävalmiina, täytenä yllätyksenä esitetyksi, oli siinä, että jotku sanomalehtimiehet olivat saaneet vihiä asiasta ja pelättiin sanomalehdis-

sä syntyvän suunnitelmain toteuttamista vaikeuttavaa agitatio-
nia, jos asiaa ei heti pantaisi täytäntöön. Vastaisuudessa
noudatettavaksi luvattu menettely kait nyt on omiansa tuota ir-
ritationia vähentämään.

Molemmiin puolin on käynnin jälkeen lausuttu kompliment-
teja käytetystä suorasta puhetavasta. Voihan otaksua, että tä-
mänluontoiset keskustelut ovat molemmiin puolin avanneet silmät
näkemään seikkoja, joita ennen ei ole huomattu, ja että molem-
pain maiden sunteiden ohjaus on siten saatu realisemmalle poh-
jalle.

Käynnin aikana senaattori Borah ranskalaisille sanoma-
lehtimiehille, amerikalaisen sanomalehtimiesten läsnäollessa
antamallaan haastattelulla (katso kirjettä 1828, lokak. 28 p:ltä)
ilmeisesti aiheutti hyvän verran melua Ranskan lehdistössä. M.
Laval katsoi olevan syytä antaa maanmiehilleen lausunnon, jos-
sa hän huomautti senaattori Borah'n esittäneen vain omia aja-
tuksiaan, joten niihin ei olisi kiinnitettävä liikaa huomiota.
Esimerkkinä siitä millaisia tilaisuuksia henkilökohtainen ta-
paaminen tarjoo asiain ystävälliseen käsittelyyn, mainittakoon
viimeisestä keskustelusta Borah'n kanssa. Ranskan ambassaadin
vastaanotossa vieressä seisoneen henkilön kertomuksen mukaan
M. Laval oli senaattori Borah'lle esittänyt erään ranskalaisen
kansanedustajan, sanoen, että hän oli eräs villi "sauvage", joka
rakasti lausua oman mielensä hallituksen harmiksi. Mr. Borah
oli sydämmellisesti puristanut uuden tuttavahan kättä. Senjäl-
keen M. Laval oli sanonut että hän itse on ollut tuollainen
"sauvage", kunnes sattui tulemaan pääministeriksi. Mr. Borah
silloin antoi M. Lavalille sydämmellisen, ymmärtävän kädenpu-
ristuksen.

L. Ståhl

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 2.

ASIA: _____

Ministeri Astromin rap. no 10.

Washington.

30/10-31.

Lokakuun 30 p. 1931

LEGATION OF FINLAND		
No 16 / 148 Pa. 10. 1931		
17/11-31	3 -	LL -
RYHMÄ	OLASTO	ASIA
5	Cg	

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden
raporttini no. 10, joka koskee
Mandshurian selkkausta Washingtonista katsoen.
Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman kunnioitukseni vakuutus.

L. Astrom

Vapaaherra A.S. Yrjö-Koskinen
Suomen Ulkoasiainministeri
Helsinki

Washingtonissa olevan lähettilään/6/148 Sal. 1931

vuoden 1931 raportti

No. 10

lokakuun 30 päivältä

17/11-31			2	—	LL
FINLAND	RUUSI	ASIA			
	5	08			

Mandshurian selkkaus Washingtonista katsoen.

Yhdysvaltain osa asian alkuvaiheissa esitettiin kuten tunnettua Genevessä. Tässä ei ole syytä lähemmin kosketella Mr. Prentiss Guilbert'in pääsyä neuvoston istuntoihin eikä hänen toimintaansa siellä. Yksi vaikeus lienee voitettu Japanin takäläisen ambassadöörin toimesta. Hänen väitetään onnistuneen vakuuttaa hallituksensa siitä, että olisi viisainta peräytyä Guilbertin mukaanlaskemisen vastustuksesta. Ministeriön tiedossa on tietenkin Amerikan edustajan deklaratio hänen istuessa kansainliiton neuvoston pöydän ääreen: hän oli mukana vain mikäli Kellogg paktin toteuttamisesta oli puhe, eikä hänen edustamansa maa missään tapauksessa yhtyisi kansainliiton peruskirjan edellyttämiin sanktioneihin, jos sellaisten käyttämisestä tulisi puhe.

Tiedoitin aikoinaan Venäjän-Kiinan selkkauksen Mandshuriassa ollessa akuuttisena Yhdysvaltain toimenpiteistä "maailman yleisen mielipiteen mobilisoimiseksi" ja muista asian yhteydessä olevista seikoista. Sen aikaiset raporttini (no.10, 11/X 1929 sekä no.14, 11/XII,1929) luovat valoa nykyiseenkin tilanteeseen, joten asiaa harrastavat, tämän raportin lukijat voivat hyötyä niiden läpilukemisesta.

Kehitystä Yhdysvaltain menettelytavoissa yhteistoiminnan aikaansaamiseksi ilmenee ennenkaikkea siinä, että Yhdysvaltain edustaja nyt ensi kerran on ottanut osaa K.L:n neuvoston kokouk-

seen poliittista, rauhan säilyttämistä koskevaa kysymystä käsiteltäessä. Käsittää että tyytyväisyys K.L:n ystävien taholta on vilpittön. Täälläpäin näyttää merkillisimmältä, ettei K.L:n syöjäin taholta ole nostettu pahempaa melua. Onpa kuulu vanhain "leppymättömiin" lausuvan, että pitävät K.L:n neuvoston kokouksiin osallistumista terveen järjen mukaisena menettelytapana.

On jondettu mieliin, että Yhdysvallat nyt ovat menetelleet niin kuin eversti House aikoinaan oli lausunut Yhdysvaltain pitävän menetellä, kun senaatti oli tehnyt hylkäävän päätöksensä K.L:oon liittymisen suhteen.

Housen ajatus oli ollut, että Yhdysvaltain olisi istutettava mukana neuvostossa, maksettava osalleen tulevat kulut, mutta kieltäytyttävä ottamasta osaa K.L:n pakkotoimenpiteisiin aggressoria vastaan.

Neuvoston ollessa nykyään hajallaan, Mandshurian selkkauksen yhteydessä olevain asiain seuraaminen ja käsittely pääasiassa tapahtunee eri maiden ulkoministeriöissä. Eilen käydessäni apulaisvaltiosihtööri Rogers'in puheilla, jondin keskustelun Mandshurian kysymykseen. Hän teki laajalti ja kuten tuntui, varsin avomielisesti selkoa Yhdysvaltain hallituksen asiaa koskevista tiedoista, arveluista ja toiveista. Koetan seuraavassa lyhyesti esittää varsin pitkäksi muodostuneen keskustelumme pääkontia.

Kysymykseeni oliko departementilla lähempiä tietoja sanomalentien väittämistä venäläisten joukkojen manöövereistä Japanin harrastuspiirin rajaseuduilla, hän vastasi, ettei asiasta vielä ole heillä enempää kuin Europankaan suurvalloilla mitään tietoja. Koko tämä asian vaihe on vielä pimeän peitossa. Mitä siitä on tietoja näkynyt, on vain Japanin taholta tiedoituk-

sen ja valistustoiminnan kautta maailmalle joutunutta. Me, hän sanoi, kyllä alusta lähtien olemme ottaneet lukuinkin Venäjän esiintymisen mahdollisuuden. Ovathan venäläiset jo kauvan pitäneet Kiinaa houkuttelevana alueena käännytystyölle. Joskin heidän tähänastiset yrityksensä ovat tuottaneet pettymyksen toisensa perästä, esiintyy Japanin välillä olevalle alueelle asettuminen epäilemättä heille varsin vastenmielisenä esteenä. Sitäpaitsihan heillä on omat rautatiehen liittyvät harrastukset omalla puolellaan. Jos venäläiset ottavat varovaisen, rauhaa säilyttävän kannan, he voivat vieläpä vaikuttaa hyödyllisestikin tilanteen selvittämisessä. Jos kiinakoilun johdattamat voimat pääsevät heidän puolellaan vaikuttamaan, Japani tulee saamaan voimakasta sympatiaa puolelleen, ja maailman opinionissa voi syntyä selkkauksen selvittämiseksi vahingollinen hajaannus.

Kysymystä siitä mihin Japani tosiasiallisesti tähtäsi, hän valaisi seuraavasti:

Amerikan hallitus uskoo Japanin vakuutusten todenperäisyyteen, sen vakuuttaessa ettei se pyri alueensa laajentamiseen, mutta se kyllä uskoo että Japani pyrkii saamaan laajennettuja ekonomisia etuja ja oikeuksia nyt kysymyksessä olevalla alueella. Selkkauksen ratkaisu tulee todennäköisesti riippumaan siitä, että keksitään formula, joka tyydyttää molempia riitapuolia ja säästää Japanin nolaukselta. Washingtonissa näyttää siltä kuin pitäisi Japanin saada laajennettuja oikeuksia tuolla alueella, jota sen inittäivista ja pääomilla on kehitetty ja joka on sille luonnollinen jatko mantereella päin. Jos jotakin Japania tyydyttävää sensuuntaista ratkaisua ei saada aikaan, tämä kulma tulee säilymään kannausten ja ristiriitain aiheena.

On nähty, Mr. Rogers jatkoi, kuinka helposti Japanissa nostatetaan sotainen henki laajoissa yhteiskuntakerroksissa.

Eräs nykyisen selkkauksen vaikeus johtuneekin siitä, että Japani vielä suureksi osaksi elää 1890 luvun ilmakehässä, jossa sotainen agressiivisuuskin katsottiin asiain järjestykseen kuuluvaksi. Se on ollut liian etäällä niistä pyrkimyksistä ja kokeuksista, jotka länsimaissa ovat synnyttäneet uuden hengen ja uuden käsityksen sodasta. Siitä huolimatta että aseistustaakka Euroopassa on monin paikoin hyvin raskas, on kuitenkin selvää, että aseistuksella ei millään taholla ole peitettyä agressiivis-
tä, vaan vilpittömästi defensiivinen tarkoitus. Kun nykyistä selkkausta selvitetään, siinä on vaikeuttavana moemanttina se seikka, että länsimaat puhuvat nykyhetken hengessä kun sitäväst-
toin Japani näyttää esille 1890 luvun hengen oireita.

Minun huomauttaessani että oli varsin lyhyt aika jälellä kansainliiton rautatiealueen ulkopuolella miehitetyn alueen evakuoimiseksi ja kysyessäni Mr. Rogers'ilta mitä hän uskoi seuraavan, jos evakuoimista ei määräaikana suoriteta, hän vastasi uskovansa, että siihen mennessä olisi jonkulainen yhteisymmärrys saatu syntymään voimatta sanoa miten ja minkälainen. Asian hyväksihän työskennellään kaikkien suurvaltain ulkoministeriös-
sä ja nyt Englannin vaalien tapahduttua voi edellyttää Englannin tulevan ottamaan aktiivisesti osaa asian selvittämiseen. Tois-
taiseksi se omien tunnettujen huoliensa takia on pysynyt syrjäs-
sä kehoittaen Yhdysvaltoja ottamaan asiassa johdon ja vakuutta-
en, että se tulisi seuraamaan johtajaa. Sen nyt toivottavissa oleva aktiivinen mukaantulo epäilemättä tulee merkitsemään pal-
jon. Onhan Englanti vanha, paljon kokemusta omistava veteraani
tällaisten asiain selvittämisessä. Sitäpaitsihan yleinen mieli-
pide kautta maailman on muodostamassa rintamaa (forming a line).

Keskustelun kuluessa Mr. Rogers useaan otteeseen korosti, kuinka tärkeä selkkauksen selvittäminen on näin aseistariisumis-

konferenssin kynnyksellä. Voi edellyttää tämän seikan antavan erityistä kiihoketta Yhdysvalloille koettaa voitavansa selkkauksen päiväjärjestyksestä saamiseksi. Pitkälle meneviin kompromisseihin Japanin kanssa eivät suurvaltain, myöskin Yhdysvaltain, allekirjoittamat Kiinan alueen koskemattomuuden takaavat sopimukset päästä. Asian pitemmälle kehittyminen niin ollen sittenkin näyttää olevan Japanin käsissä.

L. Atrium.